

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

DGN 505

DE KINDERDOOP DER GEREFORMEERDEN,

VOLGENS HET WERKJE
VAN

K. J. PIETERS EN J. R. KREULEN,

PREDIKANTEN BIJ DE CHR. AFGES. GEREF. GEM. TE
FRANEKER EN HALLUM,

18

BUITEN EN TEGEN HET BEVEL DES HEEREN,

EN IS IN STRIJD:

MET DE LEER VAN DE ONMAGT DES MENSCHEN
TOT GEESTELIJK GOED;
" " " " " PERSONELE VERKIEZING;
" " " " " BIJZONDERE VERLOSSING;
" " " " " KRACHTDADIGE ROEPING;
" " " " " VOLHARDING.

**BROEDERLIJKE BRIEF
AAN**

DEN WELEERW. HEER W. TE A.

VAN

H. WILLMS,

OUDERLING BIJ DE GEM. DER GEDOOPTE CHRISTENEN
TE

IHREN IN OOSTVRIESLAND.

**GRONINGEN,
P. VAN ZWEEDEN.**

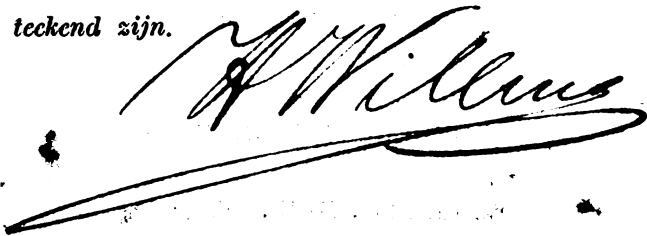
1863.

**LEER,
HERM. SECURIUS.**

Gedrukt bij J. F. MEIJER te LEER. *

*De Schrijver erkent geene Exemplaren voor
echt, dan die door hem eigenhandig onder-
teekend zijn.*

A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'A. Willem', with a long, sweeping horizontal flourish underneath.

Waarde Broeder in CHRISTUS!

Dat de Doop niemand zalig maakt, de zaligheid echter alleen verkregen wordt door't geloof in CHRISTUS, is zeker. Even zeker is het, dat de Doop van geene geringe waarde is. Hij is de inlijving in de Gemeente Gods op aarde. Alle geloovigen behooren tot het Christendom, en zijn broeders en zusters in den HEERE. De gedoopten echter alleen zijn leden van de Gemeente. De vraag nu, wie zal gedoopt worden, is eene zeer gewigtige vraag, waarover de gedachten zeer verschillend en verward zijn. Ook onze gedachten over dit onderwerp, loopen ver uitelkander. Gij gelooft, dat de zuigelingen gedoopt zullen worden. Ik daarentegen geloof, dat alleen degene tot den Doop gerechtigd zijn, die belijdenis doen van hunne boete en geloof in CHRISTUS. Daar wij nu niet beide op dit punt de waarheid aan onze zijde kunnen hebben, en het toch onze begeerte is, (gelijk het de begeerte is van allen, die den HEERE vreezen,) om in de waarheid te wandelen, zoo is het onze duure verplichting, wanneer wij weten, dat een van ons dwaalt, denzelven van zijne dwaling te overtuigen en teregt te helpen, volgens de woorden der H. Schrift: „Wederleg, bestraf, vermaan.“ 2 Tim. 4: 2. „Strijdt voor het geloof, dat eenmaal den heiligen overgeleverd is.“ Jud. vs. 3. Zeer wel hebt Gij dan gedaan, dat Gij mij en alle Baptisten hier, in Uwen brief, gedagden . . . verzocht hebt, „om het werkje van P. en K., — uit welks inhoud duidelijk is, (zoo als Gij zegt,) dat het eensdeels de toeleg der Schrijvers was, het dwaalgevoelen der Baptisten omtrent den Kinderdoop aantoonen, — onbevooroordeeld te lezen, om of van onze on-Gereformeerde gevoelens op dat punt overtuigd te mogen worden, of te beproeven, of wij volgens het werkje van P. en K. den Kinderdoop der Gereformeerden op Bijbelsche gronden kunnen wederleggen.“ Vele mogen zoodanige Broedertwisten afkeuren en cuvel duiden, om dat de vrede en broederlijke liefde daardoor gestoord

kan worden; wij weten, dat vrede en waarheid zullen zamen gaan, en dat de vrede, die de dwaling verdraagt, een vrede is, waarover de hel juicht. Wel verdraagt de liefde alle dingen, 1 Kor. 13: 7, maar zij verblijdt zich niet in de ongerechtigheid, maar in de waarheid. vs. 6. Ik heb dan aan U verzoek voldaan, en het door U ons aangeprezene werkje van P. en K. welkom geheeten en onbevooroordeeld gelezen, om dat het mij om de waarheid te doen is, en het Woord der waarheid zegt: „Beproeft alle dingen en behoudt het goede.“ 1 Thess. 5: 21. Daar ik nu echter in mijn gevoelen van de onwettigheid van den Kinderdoop niet veranderd ben, zoo heb ik gemeend, ook aan het ander gedeelte van U verzoek, om namelijk te beproeven, of wij volgens het werkje van P. en K. den Kinderdoop der Gereformeerden, op Bijbelsche gronden kunnen wederleggen, te moeten voldoen. Wilt dan ook Gij de volgende bladen zonder vooroordeel en partijzucht lezen, en beoordeelen, in hoe ver ik mijn doel bereikt heb. Daar ik geenszins twijfel, of Gij in staat zoudt zijn, een boekdeel vol tegenwerpingen zamen te stellen, vooral, wanneer Gij die feilen in dit mijn geschrift uitmonstert, welke tot het hoofdonderwerp zelf niets toe- of afdoen, zoo mogt ik U nog erinneren, bij de lezing van mijnen brief, in het oog te behouden, dat mijn hoofddoel was: de onwettigheid van den Kinderdoop aantetoonen. — Dat ik het voorrecht niet heb, geleerde kennis te bezitten, is U bekend; alsmede ook, dat ik zelfs geene genoegzame kennis bezit, om in de Nederlandsche taal en stijl, mijne gedachten recht te schrijven. Ik vertrouw derhalve, dat Gij mijn geschrift niet al te zeer aan de critiek zult onderwerpen. Ik hoop, dat Gij mijne meening verstaat, en dat is mij genoeg.

De Koning Zijner Gemeente, bekroone onzen geringen arbeid met Zijnen onmisbaren genade-zegen. Hij heilige Zijn dierbaar Woord aan de zielen van velen, en geve licht en kracht, om Zijne inzettingen en getuigenissen te te bewaren. Zijne Eer en de uitbreiding Zijner Waarheid zij alleen ons doel.

ullen
ragt,
it de
sich
. Ik
m-
n-
id
ft
r
z
i
t
t
t

Dat de onherborenen tegen de geloovigen in vijandschap staan, dezelve smaden en vervolgen, is zeer natuurlijk, wordt door de heilige schrift geleerd en door de ontdekkingsvinding van alle tijden bevestigd. Bij de opening van het genadeverbond zegt de HEERE Gen. 3, 15. „En Ik zal vijandschap zetten tusschen u en tusschen deze vrouw en tusschen uw zaad (alle onwedergeborenen) en tusschen haar zaad:“ (Christus met zijn geheel geestelijk ligchaam.)

De HEERE JEZUS zegt: „Ik ben niet gekomen, om vrede te brengen op de aarde, maar het zwaard.“ Matth. 10: 34, 38. — Verder, „En gij (de geloovigen) zult van allen (de ongeloovigen) gehaat worden, om mijnen naam“, enz. Kap. 10: 22. Al de onherborenen komen daarin met hunnen vader overeen, (Joh. 8: 44) dat zij vijanden zijn van God, van den HEERE JEZUS en zijn volk; zij haten en bestrijden dezelve min of meer, naar mate, dat het licht, 't welk hunne boosheid bestraft, helder schijnt, en naar mate, dat zij in de zonde verhard zijn. De uitwendig godsdienstigen onder dezelve, zijn gewoonlijk de verwoedenste vijanden. Dit zien wij aan de Pharizeën, ten tijde, toen CHRISTUS hier op aarde was; en ook heden nog zijn de kinderen der oude Pharizeën de bitterste vijanden van de godzaligen, en van de ware godzaligheid. Een Kain, die van het slangenzaad was, vermoordde zijnen broeder, die tot het zaad der vrouw behoorde. De Profeten, die Gode getrouw waren, wierden gesmaadt en tegengegaan; getuigenis leveren de lotgevallen van Elias, Jeremiä en van anderen, zoodat Stéfanus met regt konde zeggen aan de ongeloovige joden: (het slangenzaad in zijnen tijd) Wien van de Profeten hebben uwe

vaders niet vervolgd“ enz. (Handl. 7 : 52) Hoe zeer de vijanden ook onder malkanderen mogen verdeeld zijn, hoe zeer zij malkanderen ook haten mogen; wanneer het tegen CHRISTUS, zijn volk en zijne zaak gaat, dan zijn ze ééns, dan worden de vijanden — vrienden. Luk. 23 : 12. „Toen werden Herodes en Pilatus vrienden.“ — De Pharizeën en Sadduzeën, de Joden en Heidenen, hoezeer ook in vijandschap tegen malkanderen ontstoken, in de uitroeiing van CHRISTUS en zijn volk waren ze eensgezind. Dat dan in alle tijden en op alle plaatzen de geloovigen van de ongeloovigen gehaat, versmaad en vervolgd worden, is, gelijk gezegd, geen wonder, maar zeer natuurlijk.

Dat echter de geloovigen, de erven der zaligheid, de zusters en broeders in den HEERE JEZUS CHRISTUS, die door één' en den zelfden Geest geleid worden, éénen HEERE hebben en één geloof, onder malkanderen nog zoo zeer verdeeld zijn; ja! dat zelfs kinderen Gods in gemeenschap met de ongeloovigen, andere kinderen Gods, hunne broeders en zusters in den HEERE, kunnen bestrijden, versnaden, vervolgen, ja dooden; dat is onbegrijpelijk, onnatuurlijk, allertreurigst en beklagenswaardigst. Dit gevoelen dan ook de geloovigen in deze onze dagen meer dan ooit. Waar van daan anders het ontstaan van de evangelische Allianz. Is het niet, omdat de godzaligen op de aarde, van welk een' staat of stand zij ook in de wereld mogen wezen, of tot welk kerkgenootschap zij mogen behooren, meer dan ooit gevoelen, dat zij leden van één en hetzelfde ligchaam zijn, waarvan CHRISTUS het hoofd is; dat zij in de hartelijkste en allerinnigste gemeenschap zullen staan en één huisgezin zullen uitmaken; en dat met regt, want de dichter zingt niet te vergeefs:

Ai ziet! hoe goed, hoe lieflijk is't, dat zonen
 Van 't zelfde huis, als broeders, zamenwonen,
 Daar't liefdevuur niet wordt verdoofd! enz.

Waar liefde woont, gebiedt de HEER den zegen;
 Daar woont hij zelf, daar wordt zijn heil verkregen,
 En 't leven tot in eeuwigheid. Ps. 133.

Och! mogt het den HEERE behagen, aan de scheuringen onder de kinderen Gods haast een einde te maken, mogt haast die tijd aanbreken, waarin alle geloovigen op aarde zichtbaar tot ééne Gemeente vereenigd zijn, gelijk dit het geval was in de tijden der

Apostelen, toen de geloovigen één hart en ééne ziel waren, en afgescheiden van de wereld en alle valsche kerkgenootschappen. De scheuringen onder de kinderen Gods is eene schrikkelijke zonde, waartegen de Apostel Paulus zeer geijverd heeft. 1. Kor. 1: 10, 13. „Ik bid u, broeders! door den naam van onzen HEERE JEZUS CHRISTUS, dat gij allen hetzelfde spreekt, en dat onder u geene scheuringen zijn, maar dat gij zamengevoegd zijt in eenen zelfden zin en in een zelfde gevoelen.“ — „En dit zeg ik, dat een iegelijk van u zegt: Ik ben van Paulus; en ik van Apollos; en ik van Céfás; en ik van CHRISTUS. Is CHRISTUS gedeeld? Is Paulus voor u gekruist?“ Verder, Hoofdst. 3: 4. „Want als de een zegt: Ik ben van Paulus; en een ander: Ik ben van Apollos; zijt gij niet vleeschelijk?“ — Wanneer de Apostel de Gemeente Gods, die te Corinthen was, de geheiligden in CHRISTO JEZU, (die, hoewel zij onder malkanderen, om haar onbetamelijk en onchristelijk aanhangen aan den eenen of anderen Apostel of Leeraar, twist en tweedragt koesterden, nogtans tot eene Gemeente vereenigd, en niet in meer bijzondere partijen verdeeld waren), zoo ernstelijk vermaande en bestrafde, wat meent Gij broeder, wanneer de Apostel thans onder ons zoude verschijnen, en de scheuring onder de kinderen Gods, hunne verdeeldheid in zoo vele genootschappen, hun onbetamelijk, onchristelijk en onschiftmatig aanhangen aan dezen of genen Leeraar, het noemen der gezindheden naar hunne stichters, met de allergrootste smart zoude ontwaren; met welke woorden zoude hij dit kwaad komen tegen gaan, wat middel zoude hij gebruiken, om die schrikkelijke zonde uiteroeijen, en om alle geloovigen wederom zichtbaar tot eene Gemeente te vereenigen? Wat dunkt U, broeder! zoude de Apostel de geloovigen in de verscheidene genootschappen henen wijzen naar het leerstelsel van vader A. of Z.? Of naar deze of gene Sinodale besluiten? Gewisselijk niet! Zeggen Pieters en Kreulen in hun geschrift, bladz. 85: „dat zij vijandig zijn tegen de beginselen van alle anen en isten, of hoe ze verder als sectewezens genoemd mogen worden.“ — de Apostel zoude hierin zeker volkomen met hen overeenstemmen, want dit is het juist, wat hij zoo ijverig ging tegenwerken in de Gemeente te Corinth, gelijk wij gezien hebben. Niet naar de voorgeschrevene kerkleer van

A. of Z. zoude hij de geloovigen henen wijzen, maar alleen naar het onfeilbaar woord des HEEREN, naar het getuigenis der H. Schrift. Hij zoude zekerlijk, met verwerping van alle menscheninzettingen, de geloovigen alleen zoeken te bouwen op het fundament der Apostelen en Profeten, waarvan JEZUS CHRISTUS de hoeksteen is.

Ook Gij en ik, verkeeren niet in een en dezelfde kerkgenootschap. Er bestaat eene ongoddelijke scheuring tusschen ons beiden. Dit is eene schrikkelijke zonde. Veronderstel eens, dat er uit tien bijzondere verschillende kerkgenootschappen, eenige begenadigheden uit iedere genootschap aan eene plaats vergaderd waren; dat de HEERE tot hen zeide: Wat is de oorzaak, dat gij niet zichtbaar tot eene Gemeente op aarde vereenigd zijt? — „Is dan CHRISTUS nugeedeeld?“ „Laat geene scheuringen onder u zijn.“ Zouden ze wel zoo gerust, een ieder bij zijne kerkgenootschap kunnen voortleven, als tot dusver geschiedt? Gewisselijk niet! Een iegelijk van hen zoude zekerlijk met eene heilige vreeze vragende worden, heb ook ik mij aan de schrikkelijke zonde der scheuring van het ligchaam des HEEREN schuldig gemaakt? — Waarom behoor ik tot deze kerkgenootschap en niet tot eene andere? Geeft de H. Geest getuigenis in mijn hart, dat ik op grond van Gods Woord, der ware Kerk, der Gemeente CHRISTI, toegevoegd ben? — Heb ik de verzekering, bij de Gemeente CHRISTI te zijn, door naarstig onderzoek van Gods Woord en aanhoudend ootmoedig en hartelijk bidden, om in de waarheid geleid te worden verkregen? — Deze en diergelijke vragen zouden zeker in de gemoderen der geloovigen oprijzen, wanneer de HEERE het zoo even gezegde thans hoorbaar tot hen sprak. En hoewel dit thans niet op eene zoo buitengewoone wijze geschiedt, nogtans geschiedt zulks door het Woord. De vermaning des Apostels: „Laat geene scheuringen onder u zijn“, is ook nog op het heden aan al de harten von Gods volk gerigt. Och! mogt het den HEERE believeen, een iegelijk zijner kinderen dit diep en krachtig in hunne harten te drukken; mogt Hij hun geven, naarstig Zijn Woord te onderzoeken en ootmoedig te bidden, om in de waarheid geleid te worden, dan zouden de scheuringen onder Gods Volk haast een einde kunnen hebben.

Gij weetwaarde broeder! dat het weinig of niets

beteekend voor de geloovigen, uit andere kerkgenootschappen, wanneer iemand zich op de Belijdenis en Liturgische Schriften der Dortsche vaders beroept, en dat nog om zoo weiniger, wanneer we bedenken mogen, dat de HEERE dienaangaande eene ernste waarschuwing heeft gegeven door den Profeet Hesekiel, Hoofdst. 20: 18, 19. „En wandelt niet in de inzettingen uwer vaders, en onderhoudt hunne regten niet.“ — „Ik ben de HEERE uw God, wandelt in mijne inzettingen, en onderhoudt mijne regten, en doet dezelve.“ — Daar nu ook Pieters en Kreulen zich in hun geschrift doorgaans op de Belijdenis en Liturgische Schriften der Dortsche vaders beroepen, om door dezelve de verschillen in de ger. Kerk te beslissen, zoo kan deze ingeslagene weg, nooit het rechte middel zijn, tot de zoo zeer gewenschte en gezegende vereeniging van het volk des HEEREN. Al zoude het ook gelukken, de geloovigen der ger. Kerk eenparig aan de Belijdenis en Liturgische Schriften der Dortsche vaders te verkleven, zoo is daarmede niets gewonnen voor die geloovigen, die tot andere kerkgenootschappen behooren. Ook deze beroepen zich gemeenlijk op de Belijdenis en Liturgische Schriften van de Stichters hunner Kerk, en dat met hetzelfde regt, waarmede P. en K. zich op de Dortsche vaders beroepen. Andere geloovigen in de ger. Kerk zijn dezen weg niet in geslagen. W. Brakel zegt: „Wij erkennen Calvijn als een lid der ware Kerk, die veel voor de waarheid heeft gedaan, maar niet als het hoofd der Kerk, of als een, die een regel in leer en leven voorschrijft. Wij roemen en steunen niet op menschen, wij volgen geen menschen uitvindingen en leere.“ Verder zegt hij: „Het gemoed van iemand te overreden, is niet het oordeel van de Kerk, op haar oordeel moet niemands geloove gevondeert zijn: maar dat is alleen de H. Geest, sprekende in en door het Woord, 't welk alleen de grondt van het geloof is. Dus ontkennen wij, dat er op aarde een onfeilbare Regter der verschillen is, naar welkers uitspraak een ieder moet gelooven.“

Van gelijken inhoud is het zeggen van andere leeraren in de ger. Kerk. Onder anderen zegt een J. van der Kemp: „Doch de Hervormden leeren gansch anders: ze willen, dat elk een met de Beréers dagelijks de Schrift onderzoekte, of de dingen, die

zijne Opzieners hem leeren, naar Gods Woord zijn: ze bevelen, dat elk door zijn eigen geloof en niet door 't geloof van zijne Voorgangeren leve; en daarom worden hem onder ons zekere kenmerken alleen uit den Bijbel voorgehouden, op dat hij zelf zie, of hij in die Kerk zij, welke als Gods geliefd volk in zijn Boek is afgemaakt. Maar welk eene harte-loosheid heeft ook velen van Gods volk aangegrepen, dat ze 't nooit eens onderzoeken, maar zorgeloos onderstellen, dat ze in de ware Kerk zijn: deze zaak, meenen ze, is hun te hoog: hunne Ouders, die hen in deze Kerk hebben laten inlijven; en in die hebben opgevoed, denken ze, wisten wel, wat ze deden: en hunne Leeraars zijn, naar hun oordeel, te wijs en te godvruchtig, dan dat ze hen misleiden zouden. Doet gij ook zoo, Lezer? — Hebt gij dan wel meer bewijs en grond voor uw geloof, dan een Heiden, Jood, Turk of Pausgezinde? En zoudt gij dan niet zoo wel een van dat volk kunnen zijn, als gij nu een van de onzen zijt, indien gij maar onder dat waart opgevoed? En zoo er eene vervolging tegen ons oprees, en gij om de leer onzer Kerk smaadt, smart en schande moest lijden, zoudt gij wel eene reden hebben, waarom gij ons niet zoudt verlaten en u tot onze vijanden vervoegen? — — „Is uw gemoed overreedt en op goede gronden verzekerd, dat onze Kerkenleer zij de zuivere naar Gods Woord?“ — — „Ondersteld gij slechts zulks met een ingewikkeld geloof,“ — — „wij veroordeelen uw ingewikkeld geloof, dat zonder bewijs slechts ondersteld, dat gij in de ware Kerk zijt; en wij trachten u te dringen, dat ook gij een welgegrond geloof bejaagd; want een ingewikkeld geloof is geen geloof, maar slechts eene losse en werkelooze onderstelling, die gansch geen invloed op 't gemoed heeft.“

Ziet Gij wel, waarde broeder, dat deze en diergelijke mannen, hoewel leden der ger. Kerk, nogtans lijnrecht tegen Pieters en Kreulens gevoelen indruischen. Zij vragen niet eerst, wat leert de Kerk, wat is het gevoelen van Calvijnus en van de Dortsche vaderen, maar, wat zegt Gods Woord. P. en K. daarentegen schijnen zelve toe te geven, dat in de ger. Kerk inzettingen gehandhaafd worden, die niet den minsten grond hebben in Gods Woord, want alzoo leest men in hun geschrift, bladz. 73. „In onzen tijd wordt echter door sommigen beweerd, dat men geheel geene

doopleden, als doopheffers hunner kinderen behoort toe te laten.“

„Op de vraag: Waarom niet? wordt het volgende geantwoord:

„Vooreerst: „Omdat deze gewoonte onbijbelsch is.“ Hierop antwoorden zij: „Het is waar, ieder weet dat men dit nergens leest, doch met hetzelfde regt vragen we: Waar leest men in den Bijbel: neemt voor zulke kinderen doopgetuigen? Ja, waar leest ge (zoo vraagt de Baptist) met zoo vele woorden: Doopt kinderen? en gij zijt genoodzaakt te antwoorden: Nergens. Met zulke vragen wordt de waarheid“ (de leer der Kerk namelijk) „geene dienst bewezen; men komt er geen stap verder mede. Ja, wat meer zegt: Wilde men dit beginsel volgen“ (namelijk, om alleen de uitspraken van Gods Woord een regel van leer en leven te laten zijn) „dan voorzeker zouden we alle **Baptisten**, ja we weten niet, wat moeten worden.“ —

Wat dunkt U broeder, wanneer de Reformateurs, Calvijn, Luther en anderen, vooruitgezien hadden, dat vele van het nageslacht op eene pijnlijke, afgodische wijze aan hunne personen en belijdenisschriften zouden verkleefd worden, zouden zij niet liever alle hunne schriften verscheurd en uit den weg geruimd hebben, en alleen, gelijk ze ook gedaan hebben, het naarstig onderzoek van Gods Woord, als den eenigen regel van leer en leven, hebben aanbevolen? Zijn en worden niet, door het angstvallige vasthouden aan onvolmaakte menschelijke belijdenissen en uitspraken, tusschen geloovigen en geloovigen muren en holwerken opgerigt, waartoe niet God de **HEERE**, maar de vijand, de wederpartijder hunner zielen, hout en steen toebrengt?*)

Een **HEERE** en een geloof hebben alle kinderen Gods, en door 't geloof in dien eenen **HEERE** zouden zij allen ook tot eene Gemeente vereenigd zijn, (Rom. 12. 1. Kor. 12. Ephez. 4) om voor het

*) H. Wits zegt in zijn Boek van de Verbonden Gods: „Wij beleven nu die tijden, in welke onder den last der Boeken de Wereld bijkans bezwijkt, zekerlijk de Gemeente zucht: die het nimmer beter gehad heeft, dan toen ze te vreden zijnde, met haar heilige eenvoudigheid van te geloven en te lieven, aan de mond des Heeren alleen hing, en de zuivere waarheid enkel uit die schriften schepte, welke David wijzer hebben gemaakt, dan alle zijne **Leeraars**, en den mensch Gods volmaakt kunnen maken, tot alle goed werk, volmaaktelijk toegerust.“

rijk des HEEREN en tegen het rijk des duivels krachtig te getuigen en te arbeiden. Wie hiertoe geenen lust heeft, die is in strijd met het gebod en den wil des HEEREN (Joh. 13: 34, 35. Hoofdst. 17: 11, 20—23) en maakt zich schuldig aan scheurmakerij, en is niet vrij van eenen Sectegeest. Hij alleen is daarvan vrij, die eene, met het Woord des HEEREN overeenstemmende afzondering der geloovigen van de ongeloo­vigen, en eene hartelijke, broederlijke vereeniging van het Volk des HEEREN uit alle kerkgenootschappen wenscht, en met eenen nuchteren, ootmoedigen en nederigen Geest daarom bidt en daarvoor werkt. —

Doch, laat ons verder gaan en de vraag eens opwerpen: hoe komt het, of, wat is de oorzaak, dat vele geloovigen in gemeenschap met de ongeloo­vigen, zich aan de schrikkelijke zonde hebben schuldig gemaakt, van andere geloovigen te vervolgen en uitteroeijen? *)

Om een antwoord op deze vraag te zoeken, laat ik U eerst eens eene andere vraag doen, en wel deze: wat meent Gij, waarde broeder, wanneer de HEERE den Doop niet had ingesteld, waardoor de Gemeente des HEEREN van de wereld afgescheiden, en de leden der Gemeente tot een zichtbaar ligchaam allerinnigst verbonden worden, zouden dan wel kinderen Gods met de Slang en haar zaad, tegen andere kinderen Gods het zwaard opgenomen, brandstapels en moordheuvelds opgericht, en het bloed hunner broeders en zusters vergoten kunnen hebben? — Zeker neen! **)

*) Dat het wel menigmaal geschiedt is, dat kinderen Gods in de roomsche Kerk met de vijanden van Gods volk eene zaak gemaakt hebben, in het vervolgen, lasteren, smaden, gevangen nemen, ja dooden van andere kinderen Gods, de Waldensen, en de Protestanten in lateren tijd, geloofd Gij zekerlijk wel met mij, en dat de Protestanten ten tijde der Reformatie, en wel met naam de gereformeerden, en onder hen zekerlijk ook degene, die den Heere vreesden, in de jaren 1530 en later, honderden van Gods volk, die zich niet tot hun kerkgenootschap konden begeven, vervolgd, beroofd, in de gevangenis geworpen, verdrinken en verbrandt hebben, leerd ons de geschiedenis, waaruit ik hierna op eene andere plaats het een en ander wensch aantetoonen.

**) De ervaring heeft geleert, dat die geloovigen, die met de ongeloo­vigen eenen Doop hebben, en door den­zelven met hen een kerkelijk ligchaam uitmaken, het meer met deze houden, dan met degene van hunne broeders en zusters in den Heere, die tot zulk een kerkgenootschap niet kunnen behooren, maar datzelve als onchristelijk en onbijbelsch verklaren. Is het niet eene treurige verschijning, dat geloo-

Gaan wij naar de eerste wereld, alwaar de HEERE geen bijzonder Sacrament hadt ingesteld, waardoor de leden der Gemeente tot een zichtbaar ligchaam zouden vereenigt en van de ongelovigen afgescheiden worden, daar vinden wij niet, dat een gedeelte van 's HEEREN volk in gemeenschap met het zaad der Slang, een ander gedeelte van 's HEEREN volk zocht uitteroeijen. Veelmeer voegden zij, de geloovigen, naar den aard en natuur der schapen, zich van zelve bij malkanderen, scheidten zich van de goddeloozen af, en riepen den naam des HEEREN aan. Gen. 4, 26. Wanneer de HEERE op dit oogenblik den Doop zoude wegnemen, haast zouden de geloovigen uit alle kerkgenootschappen, gelijk als in de eerste wereld zich bij malkanderen voegen, en van de ongelovigen afscheiden, en van deze alle een en hetzelfde te verduren hebben, en met malkanderen tegen deze, als een volk met dezelfde geestelijke wapenen strijden. Dus, had de HEERE den Doop niet ingesteld, waardoor de gedoopten tot een kerkelijk ligchaam allerinnigst verbonden worden, nooit zoude het gebeurd zijn, dat een gedeelte van Gods volk met de ongelovigen, een ander gedeelte van Gods volk zoude vervolgd en gedoodt hebben.

Vele lieve kinderen Gods nu, die in deze onze dagen de vereeniging der geloovigen uit alle kerkgenootschappen van harte wenschen en te bewerken zoeken, handelen zoodanig, als had de HEERE het Sacrament des Doops, waardoor God de H. Geest des HEEREN volk tot eene zichtbare Gemeente, tot een ligchaam verbindt, afgeschafft. Dat het Avondmaal des HEEREN alleen voor de geloovigen is, erkennen zij, en schatten hetzelfde, gelijk het is, van grootte waarde; de Doop echter, welke als het eerste Sacrament des nieuwen Testaments in aanmerking komt, en niet minder gewichtig is, als het Avondmaal, wordt van hen als eene niets beteekende zaak, ten minste als eene zaak van weinig gewigt, niet naar behooren geacht. Zij gevoelen met smart, dat het ligchaam des HEEREN zoo verscheurt, zoo verdeeld is, zij willen de leden van dat ligchaam, buiten het middel, 't welk

vigen, die met de ongelovigen eenen Doop hebben, het meer met deze houden dan met hen, waarmede zij, hoewel niet eenen Doop, nogtans een Heere hebben en een geloof.

de HEERE daartoe verordend en ingesteld heeft, te zamen voegen. Dit is niet des HEEREN weg. De HEERE JEZUS heeft wel bedacht, wel gewist, wat Hij gewilt en ingesteld heeft. De Doop zoude het middel zijn en blijven, waardoor de geloovigen, Zijne leden, tot een zichtbaar ligchaam op aarde zouden te zamen gevoegd worden. Dit wordt ook in de Art. des geloofs van de ger. Kerk duidelijk geleerd en uitgedrukt, alwaar men leest: „door den Doop worden de doopelingen in de Kerke Gods ontvangen, en van alle andere volken en vreemde religien afgezondert,“ — en „de ware Kerk is daar, alwaar de Sacramenten (Doop en Avondmaal), naar de instellinge CHRISTI bediend werden,“ — en de H. Schrift zegt: „Want ook wij allen zijn door eenen Geest tot een ligchaam gedooft. 1 Kor. 12, 13.

Wat antwoord zullen wij nu dan geven op de voorgestelde vraag. Zullen wij de schuld op den HEERE leggen, en zeggen: waarom hebt Gij den Doop verordend en ingesteld? had Gij dat niet gedaan, dan zoude een gedeelte van Uw volk nooit met de wereld gemeenschappelijke zaak hebben kunnen maken, om een ander gedeelte van Uwe gunstelingen te vervolgen en uiteroeijen. Dat zij verre! maar hierin is de oorzaak van deze treurige verschijning onder de kinderen Gods gelegen, dat zij het Woord des HEEREN verlaten hebben, en het Sacrament des Doops tegen den uitgedrukten wil des HEEREN aan andere personen hebben toegediend als aan de zulken, die, volgens hunne belijdenis en hunnen wandel, als begenadigden, als kinderen Gods moesten gehouden worden. Dat nu een Doop, die aan zulke personen toegediend wordt, waarvan de HEERE niet wil, dat ze gedooft zullen worden, niet de Doop des HEEREN, niet de inlijving in de Gemeente CHRISTI zijn kan, volgt van zelve; als mede ook, dat, waar de geloovigen met de ongelooovigen door eenen en denzelfden Doop tot eene gemeenschap vereenigd zijn, deze kerkelijke gemeenschap niet de zichtbare Kerk, de Gemeente des HEEREN, Zijn zichtbaar ligchaam hier op aarde, zijn kan. Eén HEERE, één Geloof, één Doop (Ephes. 4, 5) zijn zaken, die niet van malkanderen mogen gescheiden worden, zaken, die een en hetzelfde volk eigen zijn zullen.

Dat ten tijde der Apostelen, door den Doop alleen

de geloovigen in de Gemeente des HEEREN opgenomen werden, staan ook P. en K. toe. (Zie bladz. 33 en 34.) Daar nu van de tijden der Apostelen af, tot op den tegenwoordigen dag, een gedeelte van Gods volk, door den van CHRISTUS ingestelden Doop, van alle andere volken en vreemde religien is afgezonderd geweest, zoo is dit gedeelte dan, door alle tijden heen, de ware Kerk of Gemeente des HEEREN gebleven. Een groot getal echter van het volk des HEEREN heeft zich, door eenen Doop, die niet naar het bevel des HEEREN was, en dus niet in Zijnen naam konde toegediend worden; (hoewel men bij iedere doopsbediening zeide, — „in den naam des HEEREN“ —) met de wereld, het slangenzaad, tot eene gemeenschap vereenigd, is met deze een zigbaar ligchaam geworden en heeft zich dus aan de schrikkelijke zonde van geestelijke hoererijschuldig gemaakt. Dat nu hierdoor het ligchaam des HEEREN, waartoe alle geloovigen behooren, verdeeld moest worden, volgt van zelve. Een andere Doop moet noodzakelijk eene scheuring maken in de Gemeente des HEEREN. Daarom zegt de Apostel Paulus, wanneer hij de Gemeente te Korinthen vermaant, dat er geene scheuringen onder haar zijn zoude: „Of zijt gij in Pauli naam gedoopt?“ Hij wilde zekerlijk hiermede zeggen: wanneer een gedeelte van u eenen anderen Doop ontvangen hadde, als den van CHRISTUS ingestelden, dan zoude reeds daardoor van zelve eene scheuring onder u zijn.

De valsche Kerk heeft eenen valschen, en niet den door CHRISTUS ingestelden Doop, en deze valsche Doop is het middel geweest, om, reeds sedert de derde eeuw, de wereld te verchristelijken, en CHRISTUS en Belial in hunne leden tot een ligchaam zamen te voegen. Dit ligchaam nu, de valsche Kerk; heeft, na dat de bloedige en wreede vervolgingen der Christenen, door ongeloovige Joden en Heidenen eenigermate hadden opgehouden, de Gemeente Gods het ligchaam van CHRISTUS, niet minder, dan de zoo even genoemden vervolgd, en als de groote Hoere, het geestelijk Babijlon, het bloed der kinderen Gods, vergoten, als water.

Uit dit een en ander ziet Gij reeds, broeder, dat Uw en mijn gevoelen over de ware zigbare Gemeente van CHRISTUS, zoo ver uit malkanderen loopen, als nacht en dag. Die vergadering, dat zigbaar ligchaam

in de wereld, t'welk P. en K. en dus ook Gij, omdat Gij in alles met hen overeenstemd, de ware Kerk noemen, noem ik op grond van Gods Woord: de valsche Kerk! En mijn gevoelen, namelijk: dat de onbekeerden eigenlijk geene leden van de zichtbare Kerk zijn, — waarmede ook mijns inziens de belijdenis des geloofs van Nederland, Art. 27, 28, 29 volkomen overeenstemd, welk gevoelen ook zeker duizende van leden der ger. Kerk zijn toegeedaan, en van vele beroemde en godvruchtige Leeraars in deze Kerk, openlijk op grond van Gods Woord met mond en pen is beleden en verdedigd, noemen P. en K. bladz. 22: „het gevoelen van oude of nieuwe scheurmakers, Donatisten, Brouwnisten en Wederdoopers.“ —

Nu zal ik

- 1) Uw gevoelen van de ware Kerk, zoo als datzelve in P. en K's. geschrift uitgedrukt is, hier in 't kort uisschrijven.
- 2) Eene korte beschrijving geven van mijn tegenoverstaand gevoelen, en dan
- 3) Mijn gevoelen van de ware Kerk of Gemeente van CHRISTUS met bewijzen uit de H. Schrift zoeken te staven.

Bladz. 87 beschrijven P. en K. de ware Kerk aldus: „De zichtbare Kerk van God is: Eene vergadering, een zedelijk ligchaam, door God geroepen, hetwelk JEZUS CHRISTUS als het eenig Hoofd der Kerk erkend. Dit zedelijk ligchaam openbaart zich in de wereld door geloofsbelijdenis, zuivere prediking, ware bediening der Sacramenten en handhaving der kerkelijke tucht, alles naar de instelling des HEEREN.“

Uit deze beschrijving over de Kerk van God zoude in der daad nog niemand kunnen overtuigd worden; dat onze tegenzijdige gevoelens over de ware Kerk uit malkanderen loopen, als nacht en dag. Het schijnt hier, als of Gij met de belijdenis des geloofs van Nederland, Art. 27, 28, 29, volkomen vereenigd zijt. Deze beschrijving over de ware Kerk, kan ik in alle deszelfs deelen onderschrijven, als zijnde hierin mijn gevoelen uitgedrukt; want ook ik geloof, dat het ligchaam des HEEREN, de ware Kerk, eene vergadering is van vele leden, welk ligchaam, gevolgelijk ieder lid van hetzelfde, van God den H. Geest, door middel van het Woord Gods is geroepen, en CHRISTUS, als

het eenige Hoofd van dit ligchaam erkend; alsmede ook, dat hetzelfde, hoewel van de wereld afgescheiden zijnde, nogtans in de wereld zich openbaart door geloofsbelijdenis, zuivere prediking, ware bediening van Doop en Avondmaal, en handhaving der kerkelijke tucht; en dat wel, niet naar de instelling van deze of gene vaders, van deze of gene Synoden, maar alles naar de instelling des HEEREN. — Wij komen dus door deze beschrijving over de ware Kerk geen stap verder. Laat ik dan nog eene andere plaats uit het geschrift, alwaar Uw gevoelen over deze zaak nader uitgedrukt is, uitschrijven.

Bladz. 20 wordt gezegd, dat, „volgens de kerkhervormers, de Kerk in eenen engeren en ruimeren zin genomen moet worden. In het eerste opzigt noemen zij haar zichtbaar, in het tweede onzichtbaar. Tot de zichtbare behooren, volgens de kerkhervormers, zoodat de onbekeerden als de bekeerden, allen die haar door den Doop worden ingelijfd en belijdenis des geloofs afleggen; tot de onzichtbare alleen de wedergeborene, geloovigen. Sedert de dagen van Labadie, heeft men echter veelal de Kerk even als het genadeverbond, in eenen engeren zin genomen en daarmede een begrip verbonden, als zoude ze uitsluitend uit ware geheiligden en wedergeborenen bestaan. Dit begrip is geheel ongereformeerd. Wij gaan dit bewijzen.“ Hier volgen dan eenige plaatsen uit de schriften van Ursinus en J. Koelman, waaruit bewezen zal worden, dat het boven uitgedrukt gevoelen, ten allen tijde het gevoelen van de regtzinnige Leeraars geweest zijn zal.

Uit dit een en ander is ons nu duidelijk gebleken, wat begrip Gij U van de ware Kerk maakt. Gij stelt dus:

- a) Dat de Gemeente Gods hier op aarde in eene zichtbare en onzichtbare moet onderscheiden worden.
 - b) Dat da ongeloofigen met hetzelfde regt leden van de zichtbare Gemeente zijn, als de geloovigen, dat echter de laatstgenoemden alleen leden van de onzichtbare Gemeente zijn. Nu zal ik
- 2) Eene korte beschrijving geven van mijn tegenoverstaand gevoelen.

De Gemeente van JEZUS CHRISTUS hier op aarde, bestaat alleen uit wedergeborenen, die door eenen en

denzelfden Geest met CHRISTUS, haar Hoofd, en in hem, met malkanderen verbonden, en door den van CHRISTUS ingestelden Doop, tot een ligchaam gedoopt, en door den Doop van de wereld en de valsche Kerk afgescheiden zijn. Dit ligchaam nu, (het ligchaam van CHRISTUS), zal onderhouden, al t'gene de HEERE geboden heeft. Matth. 28: 18—20.

Uit deze korte beschrijving blijkt ten volle, dat mijn begrip van de ware Kerk, Uw begrip daarvan, lijnregt tegenover staat. Ik stel dan:

a) Dat de Gemeente Gods hier op aarde eene zichtbare is, en in eene zichtbare en onzichtbare, ten opzichte als Gij dezelve stelt, niet onderscheiden mag worden.

b) Dat de ongeloofigen, of onwedergeborenen, ganschelijk geene leden zijn, dat ook de huichelaars geene leden zijn, met hetzelfde regt, als de wedergeborenen.

Thans zal ik dan

3) Mijn gevoelen van de Gemeente Gods, zoo als boven uitgedrukt, met Gods Woord zoeken te staven; en bewijzen I. dat de Gemeente alleen uit wedergeborenen bestaat, II. dat dezelve zichtbaar ist.

I.

Dat de Gemeente alleen uit wedergeborenen bestaat, bewijs ik als volgt:

1) De Gemeente wordt genoemd: „De Gemeente Gods.“ Handl. 20: 28. 1 Kor. 1: 2. 1 Tim. 3: 5. „De Gemeente CHRISTI.“ Ephez. 3: 21. „De Gemeente in God den Vader, en den HEERE JEZUS CHRISTUS.“ 1 Thess. 1: 1. 2 Thess. 1: 1. Het ligchaam CHRISTI. „En gij lieden zijt het ligchaam van CHRISTUS.“ 1 Kor. 12: 27. „Alzoo zijn wij velen een ligchaam in CHRISTUS, maar elk een zijn wij elkanders leden.“ Rom. 12: 5. Ephez. 4: 12, 16. Gods Huis. „Maar zoo ik vertoef, op dat gij moogt weten, hoe men in 't Huis Gods moet verkeerē, hetwelk is de Gemeente des levenden Gods, een pijlaar en vastigheid der waarheid.“ 1 Tim. 3: 15. De kudde Gods. „Wijd de kudde Gods.“ 1 Petri 5: 2. Het erfdeel des HEEREN. 1 Petri 5: 3. Een geestelijk Huis, van levende steenen gebouwd. 1 Petri 2: 5. Gods Tempel en woonstede des H. Geestes. „Weet gij niet, dat gij Gods Tempel zijt, en de Geest Gods

in u lieden woont?“ „De Tempel Gods is heilig, welke gij zijt.“ 1 Kor. 3: 16, 17. Dat deze en diergelijke benamingen van de zichtbare Gemeente niet op onbekeerden passen, weet een iegelijk.

2) Van de Gemeente wordt gezegd: „Dat CHRISTUS zich voor haar over gegeven heeft.“ Ephes. 5: 25. Tit. 2: 14. „Dat God dezelve verkregen heeft, door zijn eigen bloed.“ Handl. 20: 28. Dat zij verlost is door CHRISTI bloed. „Wetende, dat gij verlost zijt, door het dierbaar bloed CHRISTI.“ 1 Petri 1: 18, 19. „In den welken wij hebben de verlossing door zijn bloed.“ Ephes. 1: 7. Zoo even hebben wij gezien, dat de Gemeente genoemd wordt, „Gods kudde“, dus is ieder lid een schaap. Nu zegt CHRISTUS: „Ik stel mijn leven voor de schapen.“ Joh. 10: 15. Uit deze bewijsplaatsen blijkt wederom ten volle, dat de Gemeente alleen uit wedergeborenen bestaat; wanneer de onbekeerden leden waren, dan zouden ook zij door CHRISTUS bloed verlost zijn en zalig worden.

3) Ieder lid van de Gemeente wordt genoemd: „Een Tempel des H. Geestes.“ 1 Kor. 6: 19. „Een lid van CHRISTUS.“ 1 Kor. 6: 15. Een kind Gods. „Want gij alle zijt kinderen Gods.“ Gal. 3: 26. Een kind des lichts. „Gij zijt allen kinderen des lichts.“ 1 Thess. 5: 5. Wanneer de Apostel de leden der Gemeente aanspreekt, dan noemt hij ze: „Geliefden Gods, en geroepene heiligen.“ Rom. 1: 7. „Geheilgden in CHRISTUS JEZUS.“ 1 Kor. 1: 2. „Uitverkorene Gods.“ „Wedergeborene.“ 1 Petri 1: 2, 3 enz. Dit kan van de onbekeerden niet gezegd worden.

4) Uit de innige vereeniging der leden met malkanderen. Van haar wordt gezegd, dat zij waren, (niet een hoofd maar) „een hart en eene ziel.“ Handl. 4: 32. Zij noemen zich onder malkanderen, broeders. Rom. 1: 13. Hoofdst. 10: 1. 12: 1. 1 Kor. 10: 1 enz. Wanneer nog de leden der bijzondere kerkgenootschappen zich broeders noemden, dan zoude zekerlijk daardoor reeds eene scheiding tusschen geloovigen en ongeloovigen ontstaan. De eerstgenoemden zouden de laatstgenoemden nooit broeders in CHRISTUS noemen kunnen. Een bewijs, dat in de Apostolische Gemeenten, alwaar de leden zich onder malkanderen broeders in CHRISTUS noemden,

geene ongelooovigen, onwedergeborenen bekend waren. Wanneer het thans gebeurd, dat een leeraar in de protestantsche kerk de leden zijner Gemeente, zonder onderscheid, als broeders en zusters in CHRISTUS, als kinderen Gods enz. aanspreekt, dan vlugten de geloovigen van zulk een' leeraar. In plaats nu van te erkennen, dat, of de leeraar moet, gelijk de Apostelen, alle de leden der Gemeente, als broeders in CHRISTUS, als wedergeborenen enz. aanspreken kunnen, of deze Gemeente behoort tot de valsche Kerk, meenen ze doorgaans, de leeraar handelt onbijbelsch.

5) **Uit de vermaningen en tucht.** De vermaningen aan de Gemeenten en aan alle leden derzelve in 't bijzonder zijn zoodanig, dat ze ganschelijk niet op onbekeerden van toepassing zijn. Wanneer de Apostelen de leden der Gemeente van over het een en ander te vermanen of te bestraffen hebben, dan beginnen ze doorgaans eerst, met de te bestraffende personen te herinneren aan de genade en liefde Gods jegens hun in JEZUS CHRISTUS, en aan de geestelijke zegeningen, aan dewelke zij deel hebben en houden zullen; daarna beginnen ze dezelve te vermanen, om voortaan als een zoo hoog gezegend en begenadigd volk, afteleggen al de zonde, en waardiglijk te wandelen den Evangelio JEZU CHRISTI. — De Apostel Paulus had veel aan de Corinthers te berispen. Opdat zijne vermaningen, bestraffingen en onderwijzingen eenen gezegenden invloed mogten hebben, brengt hij hen eerst in gedachtenis, dat zij geheiligden zijn in CHRISTUS JEZUS (1 Kor. 1: 2) Hij zegt, dat hij God altijd dankt over hen, van wege de genade Gods, die hun gegeven is in CHRISTUS JEZUS, (vs. 4) getuigd hun, dat God hun zal bevestigen ten einde toe, onstraffelijk te zijn in den dag hunnes HEEREN JEZUS CHRISTUS (vs. 8). Nadat hij hen nog eerst met de herinnering aan de getrouwheid Gods verzekerd had, dat zij zekerlijk zalig zouden worden, en dus in de genade Gods zouden staande blijven, begint hij nu met hen te vermanen (vs. 10). Bestraft de Apostel hen (Hoofdst. 4, b. v. 8) „Alreede zijt gij verzadigd, alreede zijt gij rijk geworden, zonder ons hebt gij geheerscht“; enz., dan schrijft hij deze dingen niet, om hen te beschamen, maar: „als zijne lieve kinderen, (die hij geteld had, door het Evangelium

vs. 15) vermaant hij hen.“ (vs. 14.) — Schrijft hij hen, hoe zij zich tegen den bloedschender te gedragen hebben, dan maakt hij hen op JEZUS, als op het voor hen geslagte lam opmerkzaam. Zuivert dan den ouden zuurdeesem uit, op dat gij een nieuw deeg zijn moogt, gelijk gij ongezuurd zijt. Want ook ons Pascha is voor ons geslagt, namelijk CHRISTUS.“ (Hoofdst. 5 vs. 7.) — Wil de Apostel (Hoofdst. 6) de broeders scherpelijk bestraffen en vermanen, van wege hun met malkanderen te regt gaan voor de ongeloofigen (vs. 6) over geregtzaken, die dit leven aangaan (vs. 4) waarin ook nog de eene broeder den anderen ongelijk doet en schade (vs. 8) dan brengt hij hun eerst in gedachtenis, dat de wereld door hen geoordeeld zal worden. „Weet gij niet, dat de heiligen de wereld oordeelen zullen? En indien door u de wereld geoordeeld wordt, zijt gij onwaardig de minste geregtzaken?“ „Weet gij niet, dat wij de Engelen oordeelen zullen? hoe veel te meer de zaken, die dit leven aangaan!“ (vs. 2, 3) Zegt hij: Vliedt de hoererij“ (vs. 18) dan wordt de drangreden om dezelve te vlieden en kuisch te wandelen, al wederom genomen, uit hunne vereeniging met CHRISTUS. „Of weet gij niet, dat u lieder ligchaam een Tempel des H. Geestes is, die in u is, dien gij van God hebt, en dat gij uw's zelfs niet zijt! Want gij zijt duur gekocht.“ Daar gij nu dan het eigendom van CHRISTUS zijt, denwelken niet gij u gekocht hebt, door uwe gehoorzaamheid, maar die u Hem gekocht, en uit genade tot Zijn onherroepelijk eigendom gemaakt heeft; zoo zijt gehoorzaam en, „verheerlijkt dan God in uw ligchaam en in uwengeest, welke Godes zijn.“ Vermaant de Apostel de leden der Gemeente om tegen malkanderen goedertieren, barmhartig te zijn, en om de verongelijkingen en beledigingen malkanderen te vergeven, dan zullen zij dit doen: „gelijkerwijs ook God in CHRISTO u lieden vergeven heeft.“ Ephes. 4: 32) (Koloss. 3: 2—4) zegt de Apostel tot de leden der Gemeente. „Bedenk de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn.“ En waarom zullen ze dat doen? „Want gij zijt gestorven en uw leven is met CHRISTO verborgen in God“ enz. Met een woord: De drangredenen, waardoor de leden der

Gemeente tot de betrachtting hunner pligten, die zij omtrent God, hunne naasten en zich zelve in acht te nemen hebben, aangedrongen worden, worden alleen genomen, uit hunne vereeniging met God in CHRISTUS. Is dit niet een onwedersprekelijk bewijs, dat de onwedergeborenen geene leden der Gemeente zijn kunnen? Zeg mij toch eens, broeder, waar vinden wij in de brieven der Apostelen aan de Gemeente, vermaningen aan de onwedergeborenen in de Gemeente? Schrijf mij die plaatsen eens uit. Ik vraag U, kunt Gij wel eene plaats, uit de brieven der Apostelen aantoonen, alwaar tot een of ander lid der Gemeente gezegd wordt: gij moet wedergeboren worden? Wanneer dit echter niet door U geschieden kan, en het toch zekerlijk vaak gebeurd, dat Gij tot leden Uwer Gemeente zeggen moet: gij moet wedergeboren worden, is dat dan niet een duidelijk bewijs, dat Uwe Kerk, de ware Kerk niet is? Zelfs de geexcommuniceerden zullen, naar de onderwijzing des Apostels, zoo lang men dezelve vermanen zal, niet als onwedergeborenen behandeld worden. Wanneer de Apostel van de onwedergeborenen spreekt, die vijanden zijn van den HEERE JEZUS, dan zegt hij: „dat hij betuigt heeft beide Joden en Grieken, de bekeering tot God, en het geloof in JEZUS CHRISTUS (Handl. 20, 21). Van de uitgeslotenene echter zegt hij: „En houdt hem niet als eenen vijand, maar vermaant hem als eenen broeder.“ (2 Thess. 3, 15.) — Hoe men de broeders vermanen zal, hebben wij zoo even reeds gehoord.

Blijkt uit dit alles niet, dat de onwedergeborenen geene leden der ware Kerk zijn? Ik vraag nog eenmaal, waar vinden wij de vermaningen aan de onbekeerden, onwedergeborenen, in de Kerk? Zult Gij hier misschien zeggen, broeder, de Apostelen hebben aan het beste deel der Gemeente geschreven; dan vraag ik: waar zijn dan hunne brieven aan het slechtste deel der Gemeente? Was dit deel misschien zoo onberispelijk, dat de Apostel daaraan niets te zeggen had; of zijn de onderwijzingen, vermaningen, bestraffingen aan de Gemeente en alle leden derzelve, misschien van dien aard, dat ze op het zoogenoemde slechtste deel, waaronder Gij veelligt de onwedergeborenen begrijpt, ganschelijk niet kunnen toegepast worden? Hoe wel getroffen! vermaant men ook de

dooden? Al hetgene, waartoe de vermaningen, onderwijzingen en tucht dienen zullen, moet door het geloof volbragt worden. „Al wat niet uit het geloof is, dat is zonde.“ Rom. 14: 23. Wil CHRISTUS ook leden aan zijn ligchaam hebben, die hem niet kunnen, niet willen verheerlijken? Wanneer Gij zelve met de onwedergeborenen niet een ligchaam zijn wildt, in de breking des broods, dan verklaart Gij nogtans, dat ze toch leden zijn van de Gemeente, van het ligchaam van CHRISTUS; is dit ook met malkanderen te vereffenen? Gij beweerd, dat de onwedergeborenen leden zijn van de Kerk. Wanneer deze nu overal eens hunne natuur toonden in woord en daad, en dronkaarts, vloekers, dieven, sabbathschenders openlijk hunne zonden bedreven, hoe komt Gij omtrent dezelve werken, wilt Gij ze vermanen, de grove zonden afteleggen? Door welke drangredenen zal dat geschieden? Wanneer ze de grove zonden eens aflegden, zijn ze dan beter geworden voor God? Wanneer ze dit niet doen, maar in hunne zonden voortleven, zult Gij ze dan afsnijden van de Gemeente? Waarom? Misschien om dat zij zich als onbekeerden, als onwedergeborenen gedragen? Maar Gij beweerd immers, dat dezulken leden der Gemeente zijn zullen. Of heeft de Zaligmaker veelligt gewilt, dat de openbaar goddeloopen eerst tot zedige menschen gemaakt, en als dezulken aan zijn ligchaam gevoegd zullen worden, om alsdan hier uit deze of gene, te wederbaren? Waar heeft hij dat gezegd? Zegt hij niet veelmeer tot de Pharizeën, „Hoeren en Tollenaars zullen u voorgaan.“ — Welk eene menigte van ongerijmdheden spruiten toch uit die stelling: de onwedergeborenen zijn leden van de ware Kerk! —

De Apostel Paulus zegt in zijnen brief aan de Romeinen, Hoofdst. 1: 7, 8. „Allen, die te Rome zijt, geliefden Gods en geroepene heiligen.“ — „Eerstelijk dank ik mijnen God door JEZUS CHRISTUS over u allen, dat uw geloof verkondigd wordt in de geheele wereld.“ — Paulus dankt God voor alle leden der Gemeente Gods te Rome. Hij had dezelve zonder uitzondering allen als Heilige aangesproken. Alleen aan dezulken zijn de Apostolische brieven geschreven, betreffen ze nu Gemeenten, of bijzondere leden derzelve; allen zijn met CHRISTUS vereenigd, kinderen

Gods, Tempelen des H. Geestes, Erven der zaligheid. In de eerste Gemeenten, waarin alles door de Apostelen naar den wil des HEEREN ingerigt was, mag het huichelaars en zelfbedriegers gegeven hebben, die verspieters, ingeslovene, genoemd worden; doch zoo verre menschen naar belijdenis en wandel te oordeelen hadden, waren de leden der Gemeente alle geloovigen. Wanneer het gebeurde, dat hier of daar iemand als een valsche broeder, als een ingekropene (Gal. 2: 4) ontdekt werd, of een zulke, die de gedaante had van godzaligheid, maar die de kracht derzelve verlooehende, (2 Tim. 3: 5) dan wierd der Gemeente aanbevolen, van dezulken zich aftescheiden. Vertrouwende, dat de Gemeenten deze voorschriften in acht namen en overeenkomstig derzelve handelden, spreken de Apostelen alle leden der Gemeente, als hunne broeders in CHRISTUS, als wedergeborene aan. Ik zeg dan nog eenmaal: in de brieven der Apostelen worden geene vermaningen aan ongelooovigen in de Gemeente gevonden, hetwelk wel optemerkten is, daar dit een sleutel is, om den inhoud der brieven regt te verstaan, zonder denwelken zij on-verstaanbaar zijn. —

6) Uit de handelwijze der Apostelen tegen de valsche broeders, die ook genoemd worden ingeslovene, verspieters.

De Gemeente wordt genoemd, het Huis Gods. Het Koninkrijk onzes HEEREN JEZU CHRISTI. In Exod. 40, 38, Lev. 10, 6 enz. worden allen, die uit Israel geboren zijn, het huis Israels genoemd. De uit God geborenen behooren tot het Huis, de Gemeente Gods. „Door den van CHRISTUS ingestelden Doop, worden de doopelingen in de Gemeente Gods ontvangen.“ Daar nu echter de Apostelen geene hartenkenners waren, even zoo min als wij, zoo moesten ook zij allen doopen, die zij naar den aard der liefde, volgens belijdenis en wandel, voor wedergeborenen moesten houden. Nu konde het geschieden, gelijk geschiedt is, dat ook de huichelaars in de Gemeente opgenomen werden. Deze, wanneer ook in de Gemeente, zijn niet van de Gemeente en behooren niet tot dezelve. Bewijzen hiervan zijn Simon de Toovenaar, Ananias en Sapphire en anderen. Waren de Apostelen hartenkenners geweest, zij zouden dezulken in de Gemeente niet door den Doop opge-

nomen hebben, want, waarom eenen Simon aanstonds uitgestoten, toen hij als een onwedergeborene, als een huichelaar openbaar werd? Waarom Ananias en Sapphira zoo gestraft, toen zij als geveinsden openbaar werden, wanneer dezulken leden der Gemeente zijn zouden? Wederom een duidelijk bewijs, dat de onwedergeborenen niet in de Gemeente Gods mogen opgenomen worden, en eene schrikkelijke waarschuwing voor alle geveinsden, om niet onder den schijn van godzaligheid, als geloovigen zich stellende, in de Gemeente intesluipen. Gelijk de HEERE in het verdelgen van Sodom alle goddeloozen, die naderhand zouden komen, een Exempel gesteld heeft, hoe het hen gaan zal, gelijk hij allen, waarvan het schijnt, dat zij met het volk Gods de wereld verlaten en den HEERE volgen, daar zij toch de wereld lief hebben en den HEERE ongehoorzaam zijn, een Exempel gesteld heeft in het wijf Lots, dat hij (Luk. 17, 32) met die woorden indachtig maakt: „gedenkt het wijf Lots“, alzoo heeft hij hier in Simon, in Ananias en Sapphira, alle huichelaars, die onder den schijn van geloovig te zijn, in de Gemeente Gods insluipen, een Exempel gesteld, hoe het hun gaan zal. En dat even daartoe deze geschiedenis dienen zoude, om alle geveinsden te waarschuwen, bewijzen duidelijk de woorden van Lukas, wanneer wij verder lezen, wat hij na de gebeurtenis met Ananias in Handl. 5 verhaald, zegt in het 13 en 14 vers: „En van de anderen,“ (namelijk dezulken, die niet waarachtig in CHRISTUS geloofden) „durfde zich niemand tot hen voegen, maar om te meer wierden er toegedaan, die den HEERE door een opregt geloof waren ingelijfd.“ — Deze lieten zich niet, noch door Ananias strafexempel noch door de woede der Priesteren terug houden. Wanneer Johannes in zijnen eersten Zendbrief, Hoofdst. 2: 19, van de valsche broeders zegt: „Zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij waren uit ons niet: want indien zij uit ons geweest waren, zoo zouden zij met ons gebleven zijn; maar dit is geschiedt, opdat zij zouden openbaar worden, dat zij niet allen uit ons zijn“, dan zien wij hier wederom, dat, wanneer de huichelaars in de Gemeente zijn, dat zij nogtans niet van dezelve zijn.

Niet minder duidelijk zien wij dit in de woorden des Apostels aan de Gal., Hoofdst. 2: 4. „En dat

om der ingekropene valsche broederen wil, die van bezijden ingekomen waren, om te verspieden onze vrijheid, die wij in CHRISTUS JEZUS hebben, op dat zij ons zouden tot dienstbaarheid brengen.“ De Apostel noemt ze valsche broeders; een bewijs, dat zij huichelaars waren, die de broeders nabootsten en zich als broeders stelden, alsmede ook, dat ze niet tot de broeders behoorden, en niet in de Gemeente zouden opgenomen zijn, wanneer ze bij de opneming als dezulken waren bekend geweest; dit is duidelijk te verstaan, uit de woorden: „ingekropene“ en „van bezijden ingekomene.“ Verder noemt de Apostel dezelve, „verspieders.“ Een verspieder nu, zoekt zich in een ander stad of koningrijk, waarvan hij geen burger of onderdaan is, hoewel hij van binnen een vijand is, nogtans als een vriend uitwendig te stellen; op eene listige wijze zoekt hij binnen te sluipen, om dan daar zijn voordeel te zoeken. Openbaarde hij zich voor de poort der stad, wien hij was, dezelve zoude voor hem niet geopend worden. Ontdekt men hem binnen dezelve, hij wordt schrikkelijk gestraft. De wedergeborenen zijn de onderdanen van Koning JEZUS; de onwedergeborenen daarentegen zijn onderdanen van Belial. Deze laatsten zijn altijd vijanden van CHRISTUS en van zijne onderdanen; zoeken het Koningrijk van JEZUS altijd te schaden. Zij mogen in de ware Kerk, het Koningrijk van CHRISTUS, niet opgenomen worden; willen ze nogtans binnen, om hun voordeel te zoeken en der Gemeente schade te berokkenen, zij moeten binnen sluipen. Worden zij van binnen ontdekt, zij zullen buiten geworpen worden. Het is wel op te merken, dat wij niet eene vermaning aan dezulken vinden, die in de Gemeente als huichelaars openbaar geworden zijn.

7) **Uit de Sacramenten, t.w. Doop en Avondmaal**, en wel

a) uit het Avondmaal, en

b) uit den Doop.

a) Beide de Sacramenten zijn voor een en dezelfde personen. Is het Avondmaal alleen voor de geloovigen, dan is ook de Doop uitsluitend voor dezulken. Is de Doop voor dezulken, die men niet voor wedergeborene te houden heeft, dan ook het Avondmaal. Is de Doop voor kinderen, dan zullen ook de kinderen het Avondmaal genieten. Hetgene God te zamen

gevoegd heeft, zal de mensch niet scheiden. De gansche vergadering Israels, mannen, vrouwen en kinderen, zouden het Pascha vieren. (Exod. 12: 3, 4.) „Spreekt tot de gansche vergadering Israels, zeggende: aan den tienden dezer maand neme een iegelijk een lam, naar de huizen der vaderen, een lam voor een huis. Maar indien een huis te klein is voor een lam, zoo neme hij het en zijn nabuur, de naaste aan zijn huis, naar het getal der zielen, een iegelijk naar dat hij eten kan; gij zult rekening maken naar het lam.“ (vs. 21.) „Mozes dan riep al de oudsten van Israel, en zeide tot hen: Leest uit, en neemt u lammeren voor uwe huisgezinnen en slagt het Pascha.“ In deze gezelschappen waren de jonge kinderen der joden zoowel als mannen en vrouwen, dischgenooten, — Niet minder zal de gansche vergadering der Gemeente des N. T. het Avondmaal houden. Allen, die door den Doop der Gemeente zijn ingelijfd, hebben regt tot het Avondmaal, ja zijn verplicht, aan hetzelfde deel te nemen. (Matth. 28: 19, 20.) „Gaaf dan henen, onderwijst al de volken, dezelve doopende in den naam des Vaders, en des Zoons en des Heiligen Geestes: leerende hen onderhouden alles, wat ik u geboden heb.“ Onder dit gebodene, dat alle gedoopten onderhouden zullen, is het Avondmaal niet het geringste. — (1 Kor 12: 13.) „Want ook wij allen zijn door éénen Geest tot één ligchaam gedoopt, het zij Joden, het zij Grieken, het zij dienstknechten, het zij vrijen: en wij zijn allen tot éénen Geest gedrenkt.“ — Allen, die gedoopt waren, „waren volhardende in de leer der Apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking des broods en in de gebeden.“ (Handl. 2: 41, 42.)

Gelijk de „kinderdoop“ eene menschelijke inzetting is, zoo is het niet minder eene menschelijke inzetting, dat men den gedoopten kinderen het Avondmaal onthoudt; alsmede ook, dat er nog eene ceremonie, welke men belijdenis noemt, aan de gedoopte kinderen bedient wordt, eer men ze aan het Avondmaal laat deel nemen. Dit alles behoort mede tot de leer der fabelen, waaraan de HEERE een gruwel heeft. Waar leest men toch in Gods Woord, dat aan de gedoopten nog de genoemde ceremonie moet voltrokken worden, eer ze aan het Avondm. deel nemen mogen? —

Kinder-Doop en Kinder-Avondmaal zijn te gelijker tijd ingezet. In élf tot twaalf eeuwen is de Idée niet opgekomen, denzulken het Avondmaal te onthouden, die de Doop antvangen hadden. Calvijnus zelf geeft toe, dat uit Cipriaan en Augustinus bekend is, dat in de oude Kerk, het Avondmaal vaak den jongen kinderen gegeven is. Augustinus zegt: „de kinderen moeten het H. Avondmaal ontvangen, opdat zij het eeuwige leven deelachtig worden.“ Hij zoekt dit zijn zeggen te staven, met de woorden des Zaligmakers: „Voorwaar, voorwaar zeg ik u lieden, 'ten zij dat gij het vleesch des Zoons des menschen eet, en Zijn bloed drinkt, zoo hebt gij geen leven in u zelve.“ (Joh. 6: 53.) „En wie durft het wagen“ (zegt Augustinus) „te zeggen, dat deze uitspraak des HEEREN geene betrekking heeft op kleine kinderen, of dat zij het leven kunnen hebben, z o n d e r van het ligchaam en bloed des HEEREN (het Avondmaal) mede genoten te hebben?“ In het sacramentarium van Paus Gregor is de navolgende vsrordering te vinden: „Den kinderen zal geoorloofd zijn, der moeder borst te zuigen, eer zij het Avondmaal genieten, wanneer zulks noodzakelijk vereischt wordt.“ Naar Ordo Romanus uit de negende eeuw zullen „kinderen, na dat ze gedoopt zijn, niet de minste spijs genieten, ook niet zonder de grootste noodzakelijkheid aan de moederborst gelegd worden, voor dat zij het Avondmaal hebben ontvangen.“ Bossot zegt: „De Kerk heeft altijd geloofd en geloofd nog, dat de kinderen niet minder in staat zijn, het Avondmaal te ontvangen als den Doop. — Daar zij nu echter wist, dat het Avondmaal tot hunne zaligheid niet volstrekt noodzakelijk zij, omdat de kinderen de volle vergeving hunner zonden in den Doop hebben ontvangen, geloofde zij, dat de Kerk daarover te vervoegen had, of het Avondmaal in dit ouderdom te geven zij of niet. Zoo is het dan geschiedt, dat zij in de eerste elf of twaalf eeuwen, uit goede gronden, hun het Avondmaal gaf, en uit andere, even zoo goede gronden, naderhand ophield, het hun te geven.“

Datgene echter, waardoor de Kerk bewogen werd, den kinderen het Avondmaal te onttrekken, was de volle ontwikkeling van de leer der Transsubstantiatie, want het moest den geloovigen niet weinig tot aanstoot zijn, wanneer de zuigelingen het in den wijn ingedoopte brood, 't welk men hun gaf, weder uitspuwden.

Om dezen aanstoot nu te vermijden, werd den zuigelingen eerst het brood onthouden. De Priester doopte alleenlijk zijnen vinger in den drinkbeker, en stak denzelfden in den mond, zoo als dit heden nog in de grieksche Kerk geschiedt. Toen echter de Paus den leeken den drinkbeker ontroofde, werden gevolgelijk de zuigelingen ganschelijk van het Avondmaal ontslagen. De Reformateurs dan zijn de onzuivere Ideën der oude Kerk gevolgd, door dat zij den „Kinderdoop“ hebben bijbehouden; en de onzuivere Ideën van de roomsche Kerk, door dat zij den zuigelingen het Avondmaal onthouden. Nog eenmaal zeg ik: hetgene God te zamen gevoegd heeft, zal de mensch niet scheiden.

Zullen dan allen, die door den Doop in de Gemeente zijn ontvangen, aan het Avondmaal deel nemen, en is het Avondmaal alleen voor wedergeborenen, dan zien wij hier wederom, dat de onwedergeborenen niet tot de Gemeente behooren. Beweer ik, dat de Apostelen in hunne brieven aan de Gemeenten geene onwedergeborenen in de Gemeenten aangesproken, en geene vermaningen aan dezulken gegeven hebben, dan volgt noodzakelijk, dat, of de Gereformeerden moeten den zin der woorden des Apostels (1 Kor. 11: 27—29) „Want die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zich zelve een oordeel“ — (die zij zoo verklaren, als of de Apostel hier de onwedergeborenen in de Gemeente vermaand zoude hebben, zich van het Avondmaal te onthouden, opdat zij zich niet het oordeel eten en drinken,) misvatten, of hetgene ik beweer, is onbijbelsch.

Dat nu de gereform. Kerk leert, dat deze aangehaalde woorden des Apostels alleen opzigt hebben, op de onbekeerden in de Kerk, en geensdeels op de geloovigen, is duidelijk te zien uit de 81 vraag van den Heidelbergschen Katechismus. „Vr. 81: Voor wien is het Avondmaal des HEEREN ingesteld? Antw. Voor degenen, die zich-zelve van wege hunne zonden mishagen; — — maar de geveinsden, en die zich niet met een waar hart tot God bekeeren, eten en drinken zich-zelve het oordeel.“ (1 Kor. 11: 28, 29.)

Hier staan wij elkander wederom vlak tegenover, lieve broeder. De vermaningen, die Gij volgens deze woorden aan de onwedergeborenen in de Gemeente wilt rigten, zijn naar mijne overtuiging, slagen in de

lucht. Volgens mijne stelling moet dan ook deze vermaning des Apostels alleen op de wedergeborenen betrekking hebben. Wanneer nu dit uit de woorden des Apostels (1 Kor. 11: 27, 29) bewezen kan worden, dan meen ik, hier wederom een onweder-sprekelijk bewijs te hebben, dat de onwedergeborenen geene leden „der ware Kerk“ zijn. Laat ons dan eens zien, of de aangehaalde woorden des Apostels op wedergeborenen betrekking hebben.

De Apostel heeft dezen brief, waarvan het 11de Hoofdst. een gedeelte is, aan de Gemeente Gods, die te Corinthe was, den geheiligden in CHRISTO JEZU, den geroepenen Heiligen, geschreven. Die zelfde Gemeente bestraft hij vs. 18 enz., Hoofdst. 11 over de scheuringen, die onder hen waren, als zij te zamen kwamen in de Gemeente. Verder vervolgt hij: (vs. 20) „Als gij dan bij een te zamen komt“ (in deze onënicheid) „dat is niet des HEEREN Avondmaal eten.“ Onder deze omstandigheden kan geensdeels het Avondmaal des HEEREN op eene waardige wijze van u gehouden worden. (vs. 21) „Want in't eten neemt een iegelijk te voren zijn eigen Avondmaal“: CHRISTUS had bij een Paaschmaal het Heilige Avondmaal ingesteld. De Christenen nu in de eerste tijden verbonden doorgaans met het Avondmaal, een gemeenschappelijk broederlijk maal, (liefdemaal) aan het welk allen, tot bevordering der onderlinge liefde, gelijken aandeel nemen zouden. Op het liefdemaal volgde dan het Avondmaal. Hierbij was nu, door de in de Gemeente te Corinth ontsprotene verdeeldheid der gemoederen, een misbruik ontstaan, waarover de Apostel de Gemeente in de voorgestelde woorden bestraft. Dit misbruik dan bestond daarin, dat, van in plaats met malkanderen aan de liefdemaaltijd deel te nemen, den eenen hier, den anderen daar in de vergaderingzaal, voor het genieten des Sacraments, een iegelijk zijn eigen maaltijd hield, van hetgene hij mede gebragt had, waarna dan gemeenschappelijk het Avondmaal des HEEREN gehouden werd. Uit dit misbruik in de Gemeente Gods ontsprong nu datgene, „t welk de Apostel aantoonde in het laatste gedeelte van vs. 21, namelijk: „en deze is hongerig, en de andere is dronken.“ Hij wil zeggen: Terwijl eenige hongerig zijn (de armen, die hun eigen maaltijd voor het genieten des Sacra-

ments niet houden konden, om dat zij niets medegebragt hadden, van wege hunne armoede) zijn andere verzadigd, door spijs en drank. Dat dit de zin van de woorden des Apostels is, zien wij duidelijk uit vs. 22, alwaar het heet: „Hebt gij dan geene huizen, om er te eten en te drinken?“ Dat de Apostel in het voorgaande vers niet de hongerigen, maar de dronkenen bestraft, ziet een ieder. Dit misbruik, waarover de Apostel hen bestraft, konden zij daardoor uit den weg ruimen, dat zij te huis datgene verrigteden, hetwelk zij hier in de vergaderingzaal deden, namelijk: eten en drinken. Wij zien hier dus regt klaar, dat de Apostel onder degene, die „dronken“ waren, geene bedronkene door sterken drank wil verstaan hebben, want dan zoude hij niet zeggen kunnen, doet datgene te huis, hetwelk gij in de vergaderingzaal doet. — Dus het „dronken“ zijn van eenigen was aan en voor zich-zelfen niet bestraffenswaardig, maar in tegenoverstelling van de anderen, die hongerig waren. Dit misbruik bestraft de Apostel dan, hetwelk nog duidelijker wordt uit het ander gedeelte van vs. 22, alwaar hij verder tot de dronkenen, de verzadigden zegt: „of veracht gij de Gemeente Gods, en beschaamt gij degenen, die niet hebben?“ enz. Door dat zij niet in gemeenschap met hunne arme en behoeftige broeders en zusters aten en dronken, toonden zij liefdeloosheid tegen, en verachting van dezelve, en in plaats van hen te prijzen, waren ze veel meer te bestraffen, want uit dit verhouden bleek ten volle, hoe weinig hun daaraan gelegen zij, door het Heilige Avondmaal den dood des HEEREN op eene waardige, den HEERE welbehagelijke wijze te verkondigen. — Hij spreekt verder van het H. Avondmaal tot vs. 26, en vervolgt (vs. 27 tot 29): „Zoo dan, wie onwaardiglijk dit brood eet, of den drinkbeker des HEEREN drinkt, die zal schuldig zijn aan het ligchaam en bloed des HEEREN. Maar de mensch beproeve zich-zelfen, en ete alzoo van het brood, en drinke van den drinkbeker. Want, die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zich-zelfen een oordeel, niet onderscheidende het ligchaam des HEEREN.“

Uit dezé woorden des Apostels zien wij dan, dat de dischgenooten het Avondmaal des HEEREN on-

waardig genieten kunnen, waardoor zij zich bezondigen tegen den HEERE; dat zij, om dit voor te komen, zelfbeproevend hetzelfde genieten zullen, opdat zij zich geen oordeel eten en drinken. Hebben de woorden des Apostels (vs. 27—29) alleen betrekking op de wedergeborenen, dan volgt, dat de wedergeborenen onwaardig het Avondmaal des HEEREN kunnen eten en drinken, waardoor zij zich een oordeel eten en drinken, en dat zij dit kunnen ontgaan door zelfbeproevend te eten en drinken.

Ik geloof wel, dat de wedergeborenen op velerlei manieren het Avondmaal des HEEREN onwaardig genieten kunnen; doch laat ons hier alleen onderzoeken, wat de oorzaak was, dat de geloovige Corinthers hetzelfde onwaardig genoten. Deze oorzaak dan, was alleen gelegen in het misbruik, waarover de Apostel hun vs. 20 tot 22 bestraft. Dit zien wij duidelijk uit vs. 33 en 34, waar de Apostel hun onderrigting geeft, hoe zij het onwaardig eten en drinken van het Avondmaal des HEEREN, en dus ook het „oordeel“, dat op het onwaardig genieten volgt, ontgaan kunnen. Hij zegt: „Zoo dan, mijne broeders! als gij zamen komt om te eten, verwacht elkander. Doch zoo iemand hongert, dat hij thuis etc, opdat gij niet tot een oordeel zamenkomt.“— Hier blijkt ten volle, dat de Apostel ganschelijk geene geveinsden op het oog heeft, wanneer hij vermaand, het Avondmaal niet onwaardig te genieten; want dan zouden dezulken, zonder CHRISTUS, door het wegruimen van het zoo even genoemd misbruik, waardige dischgenooten kunnen worden, en het „oordeel“ kunnen ontgaan! — De Apostel spreekt er niet een woord van, dat degene, die het Avondmaal onwaardig genieten, eerst moesten wedergeboren worden; hij noemt ze in tegendeel alle zijne „broeders.“ Doch, wat is dat voor „een oordeel“, dat over de dischgenooten komt, wanneer zij onwaardig eten? Dit zegt de Apostel (vs. 30) met die woorden: „Daarom zijn onder u vele zwakken en krankten, en velen slapen.“ In plaats dan door de Sacramenten gesterkt te worden in het geloof, zullen de dischgenooten, die onwaardig eten en drinken, veelmeer „zwak“ enz. worden. Kan men ook van de onwedergeborenen zeggen, dat ze zwak, krank en slapende zijn in het geestelijk leven? Zijn dezulken

niet dood in zonden en misdaden? Nog duidelijker zien wij uit vs. 32, dat de Apostel alleen tot wedergeborenen spreekt, wanneer hij zegt: „Maar als wij geoordeeld worden, zoo worden wij van den **HEERE getuchtigd**, op dat wij met de **wereld niet zouden veroordeeld** worden.“ Hoe duidelijk worden in deze woorden degene, die onwaardig eten en drinken, van de onwedergeborenen onderscheiden. De Apostel zegt dan: wanneer het nu ook gebeurd, dat „een oordeel“ des **HEEREN** over ons komt, van wege het onwaardig Avondmaal houden, dan geschiedt zulks ons ten beste. Het is eene tuchtroede van den **HEERE**, daartoe dienende, dat wij met de **wereld niet veroordeeld** worden. Nog een bewijs, dat de wedergeborenen alleen bedoeld worden in de woorden des Apostels, vinden wij in vs. 28: „Maar de mensch beproeve zichzelf, en ete alzo van het brood, en drinke van den drinkbeker.“ De Apostel zegt niet, dat de leden der Gemeente te Corinth na de zelfbeproeving zich of onthouden zullen, of eten zullen van het Avondmaal; hij zegt niet: degene, die door de zelfbeproeving bevinden, dat ze onwedergeboren zijn, zullen zich onthouden van het Avondmaal. Neen. Zij allen, waaraan hij schreef, zullen eten, zij zullen zelfbeproevend eten. Wij zien dus, dat de Apostel verondersteld, dat de geloovigen, wanneer zij zich naauwe mogen onderzoeken voor het aangezicht des **HEEREN**, datgene, waardoor zij in eene onheilige, verkeerde, ijdele gemoedsgesteltenis geraakt zijn, door Gods genade zullen uit den weg te ruimen zoeken, en dus „een oordeel“ des **HEEREN** ontgaan. Daarom zegt hij (vs. 31): „Want indien wij ons **zelve oordeelden**, zoo zouden wij niet geoordeeld worden“, zoo zoude „een oordeel“ des **HEEREN** niet over ons komen. Nog mogt ik bemerken, dat de Apostel niet zegt: die als een onwaardige het Avondmaal geniet. Wij moeten een onderscheid maken tusschen de waardigheid van den persoon, die het Avondmaal geniet en tusschen de waardigheid van zijnen toestand, waarin hij hetzelfde geniet.

Ik meen nu overvloedig met Gods Woord bewezen te hebben, dat de Gemeente des **HEEREN**, „de ware Kerk“ alleen uit wedergeborene personen bestaat. Is dit nu de waarheid naar Gods Woord, dan volgt van

zelve, dewijl de Doop de inlijving in de Gemeente is, dat, of het uitwendig waterbad is de afwassing der zonden zelve, of de doopeling moet voor den Doop wedergeboren zijn. Daar nu niet het eerste, maar het laatstgenoemde het geval is, zoo zal ik dan nu nog

b) Uit den Doop bewijzen, dat alleen wedergeborenen leden van de Gemeente CHRISTI zijn. De van CHRISTUS ingestelde Doop, waardoor de doopeling der Gemeente CHRISTI ingelijfd wordt, bestaat: in de indompeling des doopelings in het water, in den naam des Drieëenigen Gods, waaruit dezelve dan na eenige oogenblikken weder opkomt. Wat nu de indompeling betreft, daarvan moet ook Gij bekennen, dat dezelve bijbelsch is. Het formulier van den s. g. Kinderdoop, bij de ger. Kerk in gebruik, zegt: „Dit leert ons de ondergang en besprenging met het water.“ P. en K. zeggen daarvan bladz. 43: „Door ondergang, wordt gezinspeeld op den Doop, bij indompeling bediend en door besprenging, denkt ze aan de wijze, waarop de Doop bij ons plaats vindt.“

Ik ontken nu echter, dat de besprenging een Doop is. De geleerden, die de afleiding des woords Doop kennen, stemmen er in overeen, dat het van diep, duiken afkomt. Een taalkundige heeft nog voor korten tijd de geleerden openlijk verzocht, hem eene eenige plaats uit de H. Schrift aantetoonen, (zoo zij konden) alwaar het woord, dat de H. Schrift voor Doop gebruikt, besprengen kan overgezet worden. Hij heeft aangetoond, dat de H. Schrift ook een woord voor besprengen heeft, hetwelk nooit Doop overgezet kan worden. Het is bewezen, dat de indompeling bij de Kerk 1300 jaren in gebruik geweest is; dat de besprenging eerst alleen aan de zieken bediend werdt, doch zoodanig, dat men de indompeling nabootste, daardoor, dat men het gansche ligchaam der zieken besprengde. Deze besprengde zieken nu, wanneer zij wederom hersteld werden, mogt geene kerkelijke bediening opgedragen worden, waaruit blijkt, dat de besprenging in de oude Kerk niet wettig geacht wierd. Gelijk nu de Kerk den leeken den drinkbeker ontroofd heeft, alzoo heeft zij ook den Doop in besprenging veranderd. Hoe komt het toch, broeder, dat Gij het eene gebod van de Kerk overtreedt, doordien Gij de leeken den drinkbeker wederom

laat toekomen, waarintegen Gij het andere gebod U blijft onderwerpen, doordien Gij in plaats van den Doop, de besprenging in Uwe Kerk bediend? *) Bedenkt Gij niet, dat Gij iedermaal, wanneer Gij een kind besprengt, eene onwaarheid zegt voor het aangezicht des HEEREN? Zoude het niet eerlijk zijn, wanneer Gij zeidet, in plaats van: — ik doope u — ik bespreng u? Als Gij zegt: „wij doopen door besprenging“, is dat niet ongerijmd en tegenstrijdig? Wanneer Gij echter zegt, dat bij U de Doop door besprenging bediend wordt, dan zegt Gij ons niet, welk gedeelte des ligchaams besprengt moet worden.***) Zoo iemand de borst, de voet, of een ander gedeelte des ligchaams besprengd, is die ook door „besprenging regt gedoopt?“ Als ik U vraag: waarom besprengt Gij het voorhoofd, zult Gij dan wel een ander antwoord kunnen geven, als: Alzoo heeft de Kerk het voorgeschreven. Zelfs het woord (bij U in gebruik) „doopheffers“, hetwelk toch zeggen wil, uit den Doop opheffen, en alleen bij de indompeling plaats kan hebben, bestraft U ieder maal, wanneer Gij besprengt. Met een woord: Gods Woord kent niets van doopen door besprenging, dat leert alleen doopen door indompeling.

Tot den Doop behoort verder, dat hij bediend wordt in den naam van den Drieëenigen God. Is doopen indompelen, dan volgt, dat, wanneer iemand een voorwerp in het water dompelt, hij zeggen kan, dat hij dat voorwerp gedoopt heeft. Deeze dooping echter is geschiedt in zijnen eigenen naam, of, doet hij zulks op eens anders bevel, dan kan hij zeggen, dat hij dit voorwerp in den naam van A. of Z. gedoopt heeft. De Doop nu, waardoor de doopeling in het Huis des HEEREN, in de Gemeente Gods ontvangen wordt, moet geschieden in den naam, of op het bevel van den HEERE JEZUS.

Hieruit volgt, dat tot eenen wettigen Doop vereischt wordt,

*) Dat alleen die volkeren, die onder de magt en heerschappij van den Paus geweest zijn of nog zijn, de besprenging hebben, dat daarentegen alle andere volkeren, die de christelijke religie omhelzen, den Doop nog door indompeling bedienen, zal U wel bekend zijn.

**) Het is te verwonderen, dat de Kerk niet verordend heeft, dat de besprenging aan dat deel des ligchaams geschieden zou, 'twelk voorheen besneden werd.

1) Een wettige Dooper, d. i. iemand, die op bijbelsche gronden bewijzen kan, dat hij het regt heeft, om te doopen;

2) Een wettige doopeling, d. i. iemand, die volgens de leer des Bijbels, naar den wil des HEEREN, gedoopt zal worden.

Wanneer nu een van deze vereischten ontbreekt, dan is een zoodanige Doop onwettig, de gedoopte persoon is door zulken Doop der Gemeente Gods niet ingelijfd en de Dooper heeft zich schrikkelijk tegen den HEERE bezondigt, en den naam des HEEREN schandelijk misbruikt. Heeft de Dooper op bijbelsche gronden geen regt om te doopen, dan volgt van zelve, dat hij niet zeggen kan, ik doop u in den naam van den Drieënenigen God. Doet hij zulks, dan is hij een bedrieger; hij zegt in den naam des HEEREN, daar hij in tegendeel zonder het bevel des HEEREN in zijnen eigenen naam doopt. Heeft hij echter op bijbelsche gronden het regt om te doopen in den naam op bevel des HEEREN, en hij bedient de Doop aan zulke personen, waarvan de HEERE niet wil, dat ze gedoopt zullen worden, dan is hij niet minder een bedrieger; hij zegt: ik doop u in den naam des HEEREN, daar de HEERE hem geen bevel gegeven heeft van dezen persoon te doopen. In beide opzigten wordt dus de naam des HEEREN schandelijk ontheiligd. De HEERE zal het zien en zoeken.

Laat ons nu eens een wettige Doopeling en een wettige Dooper iets nader bezien. De eerste vraag is dan, wie zal gedoopt worden? Hierop antwoord ik, volgens Gods Woord: Alle wedergeborenen, alle geloovigen, met uitsluiting van alle onwedergeborenen. Dit bewijs ik als volgt:

a) De HEERE JEZUS heeft aan zijne Apostelen bevelen, eerst de menschen door onderwijs tot Zijne Discipelen te maken, en dezulken te doopen. (Matth. 28: 19) Hij zegt Mark. 16: 16. „Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden. Maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden.“ Hier zien wij dan, dat de Doop zonder geloof, eene ijdele ceremonie is, en niet met al. De kenmerken der Discipelen worden ons opgegeven in Luk. 14: 27: „En wie zijn kruis niet draagt, en mij navolgt, die kan mijn Discipel niet zijn.“ — vs. 26. „Indien iemand

tot mij komt, en niet haat zijnen vader, en moeder, en vrouw en kinderen, en broeders en zusters, ja ook zelfs zijn eigen leven, die kan mijn discipel niet zijn.“ Eerst zullen dan de volken door het Evangelium tot discipelen van JEZUS gemaakt worden, en de discipelen zullen gedoopt worden. Joh. 4: 1. „Als dan de HEERE verstond, dat de Pharizeën gehoord hadden, dat JEZUS meer discipelen maakte en doopte dan Johannes.“

b) Voor den Doop moet men uit God geboren en dus zalig geworden zijn. Handl. 2: 47. „En de HEERE deed dagelijks tot de Gemeente, die zalig werden.“ Tot deze behoren dan alle degene, die in Matth. 5 zalig gesproken worden.

c) De Apostelen hebben geene anderen gedoopt, als die zij volgens belijdenis en wandel voor wedergeborenen moesten houden. Ziet daarvan Handl. 2: 41. „Die dan zijn woord gaarne aannamen, werden gedoopt.“ Hoofdst. 8: 12. „Maar toen zij Philippus geloofden, die het evangelie van't koningrijk Gods en van den naam JESU CHRISTI verkondigde, werden zij gedoopt, beidemannen en vrouwen.“ (Geene zuigelingen) Handl. 9: 18. Hoofdst. 10: 47, 48. „Kan ook iemand het water weren, dat dezen niet gedoopt zouden worden, welke den H. Geest ontvangen hebben, gelijk als ook wij? En hij beval, dat zij zouden gedoopt worden in den naam des HEEREN.“ Hoofdst. 16: 30, 33. „En hen buiten gebracht hebbende, zeide hij: lieve Heeren! wat moet ik doen, opdat ik zalig worde? En zij zeiden: geloof in den HEERE JESUS CHRISTUS, en gij zult zalig worden, gij en uw huis. En zij spraken tot hem het woord des HEEREN, en tot allen, die in zijn huis waren. En hij nam hen tot zich in dezelve ure des nachts, en wiesch hen van de striemen: en hij werd terstond gedoopt, en al de zijnen.“ Handl. 18: 8. „En velen van de Corinthiërs, hem hoorende, geloofden, en werden gedoopt.“ Daar nu echter de Apostelen ook geene hartenkenners waren, zoo moesten ook zij doopen, allen die zij volgens belijdenis en wandel voor wedergeborenen houden moesten. Dit zien wij duidelĳk

uit Handl. 8: 35, 38. „En Philippus deed zijnen mond open, en beginnende van diezelve Schrift, verkondigde hem JEZUS. En alzoó zij over weg reisden, kwamen zij aan een zeker water; en de Kamerling zeide: zie daar water, wat verhindert mij gedoopt te worden? En Philippus zeide: indien gij van ganscher harte gelooft, zoo is het geoorloofd. En hij, antwoordende, zeide: ik geloof, dat JEZUS CHRISTUS de Zoon van God is. En hij gebod den wagen stil te houden; en zij daalden beiden af in 't water, zoo Philippus als de Kamerling, en hij doopte hem.“

Hier zien wij duidelijk, 1) Dat er geene andere gedoopt zullen worden, dan diegenen, die gelooven van ganscher harte. 2) Dat die Doop, die bediend wordt aan zulke personen, waarvan men niet gelooven durft, dat ze wedergeboren zijn, geen Doop kan zijn in den naam of op bevel des HEEREN. Dat in tegendeel dan de Dooper zich schrikkelijk bezondigt tegen den HEERE, wanneer hij toch zegt: ik doop u in den naam des HEEREN. 3) Dat de Doop geschieden moet op de belijdenis des waren geloofs; is dan de Doopeling een geveinsde, dat komt op hem zelven aan. Hij zal de wraak Gods niet ontgaan. Ook Simon, de Toovenaar, is niet anders gedoopt, als op de belijdenis des waren geloofs. Handl. 8: 13. „En Simon geloofde ook zelf, en gedoopt zijnde, bleef gedurig bij Philippus.“ 4) Dat Philippus den Kamerling, volgens zijne belijdenis in die woorden: „Ik geloof, dat JEZUS CHRISTUS de Zoon van God is“, voor een wedergeborene moest houden. Deze belijdenis gaf ook Petrus Matth. 16: 16, 17. „En Simon Petrus, antwoordende, zeide: Gij zijt de CHRISTUS, de Zoon des levenden Gods. En JEZUS, antwoordende, zeide tot hem: zalig zijt gij, Simon, want vleeschen bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar mijn Vader, die in de hemelen is.“ — Daarvan zegt ook Johannes in zijnen eersten Zendbrief Hoofdst. 4: 2. „Hieraan kent gij den Geest van God: Alle Geest, die belijdt, dat JEZUS CHRISTUS in het vleesch gekomen is, die is uit God.“

Met hetgene wij tot hiertoe gehoord hebben over

de wettige Doopelingen, stemmen ook, mijns inziens, het formulier van den Doop der bejaarden, bij de ger. Kerk in gebruik, en de Heidelbergsche Katechismus volkomen overeen.

In het formulier heet het: „Dat de Apostelen, als blijkt uit de Handelingen derzelve, geene andere bejaarden gedoopt hebben, dan die belijdenis van hun geloof eer boete gedaan hebben. Dienvolgens is heden-daags niet geoorloofd, eenige andere bejaarden te doopen, dan die de verborgenheden des H. Doops geleert hebben, en te gelijk huns geloofs door mondelijke belijdenis rekenschap kunnen geven.“ Dat hier van het zaligmakend geloof gesproken wordt, zien wij verder uit de Vragen, die aan den Doopeling gedaan worden. Vr. 3. „Of gij gelooft, dat CHRISTUS — u tot een zaligmaker van God geschonken zij; en dat gij door dit geloof ontvangt vergeving der zonden in zijn bloed, en dat gij een lid JEZU CHRISTI, — door de kracht des H. Geestes zijt geworden“ enz.

In den Heidelbergschen Katechismus Vr. 65 wordt gevraagd: „Aangezien, dan alleen het geloof ons CHRISTI en aller zijner weldaden deelachtig maakt, van waar komt zulk geloof?“ en het antw. is: „Van den H. Geest, die het geloof in onze harten werkt, door de verkondiging des H. Evangeliums, en sterkt datzelve door het gebruik der Sacramenten.“ Wanneer Doop en Avondmaal ook daartoe gegeven zijn, dat de H. Geest, door het gebruik derzelve het geloof wil versterken, volgt dan niet van zelve, dat de Doopelingen wedergeborenen, geloovigen zijn moeten? Kan ook den ongelooovigen het geloof versterkt worden? Moet niet datgene, 't welk versterkt zal worden, aanwezig zijn? Of kan misschien door den Doop reeds dat geloof versterkt worden, 't welk over eenige jaren kan komen?

Dat het geloof, als voor den Doop aanwezig zijnde, veronderstelt moet worden, zien wij verder in Vr. 69 tot '73 van den Heidelb. Katechismus. Vr. 69: „Hoe werdt gij in den H. Doop vermaand en verzekert, dat pe eenige offerhande CHRISTI, aan het kruis geschiedt, u ten goede komt? Antw. Alzoo, dat CHRISTUS dit uitwendig waterbad ingezet, en daarbij toegezegd heeft, dat ik zoo zekerlijk met zijn bloed en Geest van de onreinigheid mijner ziel, dat is van al mijne zonden gewasschen ben, als ik uit-

wendig met het water — gewasschen ben.“ Vr. 70: „Wat is dat, met het bloed en den Geest van CHRISTUS gewasschen te zijn? Antw. Het is vergeving der zonde van God uit genade te hebben“ enz. Vr. 73: „Waarom noemt de H. Geest, den Doop het bad der wedergeboorte, en de afwassing der zonden? Antw. God spreekt alzoo niet zonder groote oorzaak, namelijk: niet alleen, om ons daarmede te leeren, dat gelijk de onzuiverheid des lichaams, door het water, alzoo ook onze zonden, door dat bloed en den Geest van JEZUS CHRISTUS weggenomen worden: Maar veelmeer, opdat hij ons door dit goddelijk pand en waarteeken wil verzekeren, dat wij, zoo waarachtig van onze zonden geestelijk gewasschen zijn, als wij uitwendig met het water gewasschen werden.“ *)

Uit dit een en ander blijkt dan ten volle, dat de Doop niet minder, dan het Avondmaal, het perzoneel geloof verlangd, bij ieder Doopeling, hij moge Jood of Griek, man of vrouw, kind of bejaarde zijn. Dit zien wij ook duidelijk, uit het formulier van den Doop der kleine kinderen, daar het heet: „Ten tweede be-
tuigd en verzegeld ons de H. Doop de afwassing der zonden, door JEZUS CHRISTUS. Daarom werden wij gedoopt in den naam des Vaders, en des Zoons, en des H. Geestes. Want, als wij gedoopt werden in den naam des Vaders, dan verzegeld ons God, de Vader, dat Hij met ons een eeuwig Verbond der genade oprigt, ons tot Zijne kinderen en erfgenamen aanneemt, enz. — De Zoon verzegeld ons, dat Hij ons wascht in Zijn bloed van al onze zonden, ons in de gemeenschap Zijns doods, en wederopstanding inlijvende, alzoo, dat wij van al onze zonden bevrijdt en rechtvaardig voor God gerekend worden. Desgelijks

*) In de nieuwe uitgaven van den Heidelbergschen Catechismus vind men ten slot van het antw. op vraag 73, een vraagteeken geplaatst, zoowel in die van de nederduitsche, als in de hoogduitsche taal, hier te lande thans in gebruik. In de oude uitgaven is dit niet het geval. Waarom mag deze verandering geschiedt zijn? Dat dit met opzet geschiedt is, is zonder twijfel. Is men in lateren tijd misschien tot die overtuiging gekomen, dat, of dit antwoord of de „kinderdoop“ is onbijbelsch? Hoe wel getroffen! want, dat alle gedoopte kinderen, „zoo waarachtig van hunne zonden geestelijk gewasschen zijn, als zij uitwendig met water gewasschen werden“, wordt door de H. Schrift en de dagelijksche ondervinding, gelogenstraft.

verzekerd ons de H. Geest, door dit H. Sacrament, dat Hij bij ons wonen, en ons tot lidmaten CHRISTI heiligen wil, ons toeeigenende, hetgeen wij in CHRISTUS hebben, namelijk, de afwassching onzer zonden, en de dagelijksche vernieuwing onzes levens, tot dat wij eindelijk onder de Gemeente der uitverkorenen in het eeuwige leven onbevlekt zullen gesteld worden.“ Verder „Ten derden: — — En als wij (de gedoopten) somtijds uit zwakheid in zonden vallen, zoo moeten wij aan Gods genade niet vertwijfelen, noch in de zonde blijven liggen, overmits de Doop een zegel en ongetwijfeld getuigenis is, dat wij een eeuwig Verbond der genade met God hebben.“ Stemdt dit niet volkomen met de leer des Doops in de Katechismus, Vr. 69 tot 73, beschreven? Moeten alle onpartijdige lezers niet betuigen, dat dit alleen op wedergeborenen opzigt heeft? Mijns erachtens is dit duidelijk genoeg te verstaan, uit de woorden: „En als wij somtijds uit zwakheid in zonden vallen.“ Kan dit op onwedergeborene menschen toegepast worden? Vallen die somtijds en uit zwakheid in zonden? Of liggen zij in zonden. Zegt niet Johannes in zijnen eersten Zendbrief, Hoofdst. 5: 19, „De geheele wereld ligt in het booze.“ *) Het kan ook niet anders, of de Doop „der kleine kinderen“ moet met den Doop der bejaarden een en hetzelfde beteekenen en verzegelen, en dus het geloof als aanwezig zijnde, veronderstellen, of „de Kinderdoop“ is een ander Doop, in zijn natuur en beteekenis van den Doop der bejaarden onderscheiden, en dan heeft de ger. Kerk ten minste tweederlei Doop. Doch, waar vinden wij in Gods Woord van zulk een tweederlei Doop gewag gemaakt? Nergens! Er staat geschreven: „Eén HEERE, één Geloof, één Doop.“ Ephes. 4: 5. Zelfs in den Heidelb. Katechismus lees ik niets van zulk een tweederlei Doop, als of er twee Doopen zouden zijn, in natuur en beteekenis van malkanderen onderscheiden. Men leest nergens in den Katechismus: de Doop der bejaarden beteekend dit, en de Doop der kleine kinderen beteekend en verzegeld iets anders: maar het heet eenvoudig Vr. 69 tot 73, „Van den Heiligen Doop“, er mogen dan Joden of Heidenen, kinderen of bejaarden gedoopt

*) Hoe P. en K. dit, en andere uitdrukkingen in het formulier, verklaren, zal ons op eene andere plaats blijken.

worden. Ieder Doopeling wordt door den Doop een en hetzelfde beteekend en verzegeld. Mijns inziens hebben alle degene, die niet toestaan, dat het formulier van „den Kinderdoop“ de gedoopte kinderen als wedergeboren zijnde, verondersteld, allen grond onder hunne voeten verloren. Zij moeten dan een tweederlei Doop stellen, 't welk buiten en tegen Gods Woord is. Dat echter het formulier de gedoopte kinderen, als wedergeboren verondersteld, zien wij duidelijk uit het dankgebed, alwaar men leest: „Wij danken U, dat Gij ons en onze kinderen door het bloed Uwes lieven Zoons JEZU CHRISTI, al onze zonden vergeven, en ons door Uwen H. Geest tot lidmaten Uwe eeniggeboren Zoons, en alzoo tot Uwe kinderen aangenomen hebt, en ons hetzelfde met den H. Doop verzegeld en bekrachtigt. Wij bidden U ook, dat Gij deze gedoopte kinderen met Uwen H. Geest altijd wilt regeeren, opdat zij — in den HEERE CHRISTUS mogen wassen en toenemen.“ Kan ook iemand in CHRISTUS wassen en toenemen, die niet in CHRISTUS is? Met één woord, uit datgene, 't welk wij op grond van Gods Woord van de wettige Doopelingen gehoord hebben, blijkt genoegzaam, dat de Dooper bij iedere Doopsbediening moet durven danken, voor de vergeving der zonden der gedoopten, of hij heeft zich tegen den HEERE bezondigt, en den naam des HEEREN misbruikt, doordien hij zulke personen „gedoopt“ heeft, (met voorgeven, dat het op bevel, in den naam des HEEREN geschiedt zij,) waarvan hij nogtans niet durft gelooven, dat ze wedergeboren en dus wettige doopelingen zijn. Daar Gij nu pas geborene kinderen „doopt“ zoo mogt ik eens vragen, waarde broeder, op wat grond geloofd Gij, dat de pas geborene kinderen het zaligmakend geloof deelachtig zijn? Van waar homt dan dit geloof bij zulke kinderen, daar naar Vr. 65 van den Heidelb. Katechismus de H. Geest hetzelfde in de harten werkt, door de verkondiging des H. Evangeliums? Verzegeld de Doop ook ieder kindje, dat het van zijne zonden gewassen is? Dat het een eeuwig verbond der genade met God heeft? Worden alle, die in hunne kindschheid gedoopt zijn, zalig, en zoo niet, wanneer zijn ze dan uit het genadeverbond gevallen? Maar, waar blijft dan het zegel van

een eeuwig Verbond? Maar, zult Gij misschien zeggen, worden dan alle zalig, die als bejaarden gedoopt worden? Zijn alle zalig geworden, die door de Apostelen gedoopt zijn? Hoe is het dan gegaan met eenen Simon, met Anania, Sapphire en anderen? Op zulke vragen is alreede geantwoord, broeder. Wij hebben reeds gehoord, dat alleen de ware geloovigen regt hebben tot de Sacramenten. Dat echter de Dooper geen hartenkenner is, en dus het Sacrament moet toedienen, aan dezulken, die hij volgens hunne belijdenis en wandel voor wedergeborenen te houden heeft. Zijn dan de doopelingen geveinsden, dat komt op hen zelve aan; de Doop verstrekt hun tot verzwaring van hun oordeel. Ik zal nog eens eene andere vraag stellen, en wel deze: wat dunkt U, zal iemand, die voor God regt heeft tot het Avondmaal des **HEEREN**, zalig worden? Wel ja! zult gij zeggen, want de **HEERE** heeft dit Sacrament alleen voor de ware geloovigen ingesteld; wie dan regt tot het Avondmaal heeft, die is een geloovige, en wordt derhalve zeker zalig. Nu vraag ik verder: zal iemand, die regt heeft tot den van **CHRISTUS** ingestelden Doop, zalig worden? Hier zult Gij misschiet niet zoo gereed zijn met een antwoord, maar als Gij hier niet ja! antwoord, dan zult Gij in ongerijmdheden vervallen, en de H. Schrift, en de leer des Doops in de Heidelb. Katechismus begrepen, logenstraffen. Wat de Doop der bejaarden betreft, daarvan moet Gij noodzakelijk zeggen, ja! de bejaarde, die regt heeft tot den Doop, wordt zeker zalig, want hij moet volgens Gods Woord en het formulier van den Doop der bejaarden, een waar geloovige zijn. Maar de Doop der kleine kinderen? — — — Nu, ik vraag nog eenmaal, heeft de ger. Kerk twee Doopen in natuur en beteekenis onderscheiden? Zoo ja, dan werpt den eenen als een menschevond weg. Maar ook hierover geven U de geloofsartikelen uitkomst. Art. 34 wordt gezegd: „Alzoo heeft de **HEERE** bevolen te doopen, alle degene, die de Zijne zijn;“ dat is duidelijk genoeg uitgedrukt. Een iegelijk dan, die volgens Gods bevel regt heeft, tot den Doop, wordt zeker zalig, want, hij is des **HEEREN**.

Nu dan de sluitreden: alle gedoopten, hetzij Joden of Heidenen, mannen of vrouwen, kinderen of bejaarden, worden zeker zalig; of zij hebben een Exem-

pel in Ananias en Sapphira, zij zijn ingeslovene, verspieters, zelfbedriegers, en hunne verdoemenis zal om te zwaarder zijn, of de Dooper heeft den Doop tegen het bevel des HEEREN ligtvaardiglijk bediend, en Gods naam ontheilgd, 't welk de HEERE niet ongewroken zal laten. De kinderen nu echter zijn gansch vrij, zij zijn geene ingeslovene of verspieters; want zij worden zonder hun weten, zonder hunnen wil en begeerte, door den Dooper gedoopt; dus een van tweeën, of, de gedoopte kinderen worden alle zalig, of de Dooper heeft door den hun toegedienden Doop zich tegen den HEERE bezondigt. Hebt Gij dit wel ooit opregtelijk voor den HEERE overwogen, lieve broeder, zijt Gij voor God zeker en gewis, dat Gij in het algemeen kinderen zult doopen? Op wat grond houdt Gij de gedoopte kinderen voor wedergeborene? Is misschien het uitwendig waterbad de afwassching der zonden zelve, of gelooft Gij, dat ze op grond van het voorgebed, (in het formulier voorgeschreven,) na het uitspreken van hetzelfde, voor wedergeborenen moeten gehouden worden? (Dat de opstellers van het formulier in het voorgebed de kinderen als onwedergeborenen den HEERE voordragen, is even zoo duidelijk, uit dit gebed te verstaan, als dat ze, na den Doop dezelve voor wedergeborenen houden, en houden moeten.)

Als ik eens met Micron vraag: „Waarom wordt het geloof en de mondelinge belijding niet desgelijks van de kinderen der Gemeente geëischt, eer ze gedoopt worden?“ — Zult Gij dan met hem antwoorden: „Overmits, dat de Gemeente van hare zaligheid veel zekerder getuigenis heeft uit den Woorde Gods, dan men uit de belijding der volwassenen hebben kan, en hare aangeborene krankheid (erfzonde), waardoor zij niet gelooven noch belijden kunnen, die wordt hun niet toegerekend om CHRISTUS wil, in welken zij gezegend, dat is, heilig, gerechtigd, rein en geloovig geacht worden, niet minder dan de volwassene geloovigen.“ (Pieters en Kreulen bladz. 2.) Waar is dit zeker getuigenis van de zaligheid aller kinderen der Gemeente uit het Woord Gods, — te vinden? Zult Gij misschien zeggen: dit grondt zich op de beloften Gods aan hen gedaan. Nu ja, wanneer dit zob ware, dan schijnt de mondelinge belijding van

het geloof voor den Doop niet noodig te zijn, en men konde veel vaster van hare zaligheid verzekerd zijn, dan men van de zaligheid der volwassenen op belijding des geloofs verzekerd kan zijn, want, de HEERE is getrouw, die, wat Hij beloofd heeft, ook doen zal: Zijne beloftenissen zullen nooit feilen. „Zoude ik iets spreken en niet doen, iets zeggen en niet bestendig maken?“ —

Doch leert niet de dagelijksche ondervinding, dat duizende van kinderen der Gemeente, als onwedergeborene kinderen opwassen en sterven? Kunnen dan ook de wedergeborenen het geestelijke leven verliezen, en verloren gaan? Zekerlijk niet! Dus een van tweeën: of de HEERE volbrengt niet Zijne beloften; of een zeker getuigenis uit het Woord Gods, van de zaligheid aller kinderen der Gemeente, is niet te vinden. Daar nu het eerste niet het geval is, zoo moet het laatste het geval zijn. Gij ziet dus, broeder, dat de pas geborene kinderen, daar men geen grond heeft, bij dezelve de wedergeboorte te veronderstellen, ze voor geloovigen te houden, geen regt hebben tot de Sacramenten, en dus geene wettige Doopelingen zijn. Stel nu eens, wanneer er buiten U maar weinige gevonden werden, die kinderen „doopten“, zoudet Gij dit in die oogenblikken, wanneer de HEERE komen zou op de wolken des Hemels, om de volken te oordeelen, even zoo gerust en zeker, en nog met meer ernst en ijver verrigten, en den Kinderdoop tegen partijen verdedigen, als Gij tot hiertoe gedaan hebt, wetende dat de zending hiertoe niet van menschen, maar van den HEERE geschiedt is? Ik neem aan, Gij waart gewis, kinderen zullen er gedoopt worden, maar zijt Gij gewis en zeker, dat even dit kind, hetwelk U ten Doop gebragt wordt, gedoopt zal worden? Durft Gij bij iedere doopsbediening zeggen, lieve broeder: het is een gruwel in Gods oogen, als ik dit kind niet doop. Gij moet zulks immers zeggen kunnen, want, heeft de HEERE het U geboden, dan is het een gruwel in's HEEREN oog, wanneer Gij het onderlaat. Gij moet dat bij iedere doopsbediening durven zeggen, want anders bewijst Gij, dat Gij twijfelt, of de HEERE U tot deze doopsbediening wel bevel gegeven heeft; en indien iemand twijfelt, in hetgene hij aanneemt, dien is het zonde; want al wat niet uit het geloof is, dat is zonde. In dit geval zoude het beter zijn, dat Gij niet zeidet:

ik doop u in den naam des HEEREN, maar dat Gij zeydet: ik doop u in den naam „der leerende Kerk“. Zeg mij toch eens, broeder, van waar hebt Gij het bevel om kinderen te doopen? Gij zult misschien zeggen, op deze vraag vindt gij een antwoord in P. en K. geschrift, bladz. 36, lees het daar. Goed! daar lees ik dan: „De Baptisten zeggen:“ CHRISTUS heeft nergens met zoo vele woorden bevolen, de kinderen te doopen.“ Hierop wordt geantwoord: „Toegestemd. Doch Hij heeft het ook volstrekt nergens verboden. Dus komen wij hiermede geen stap verder, want er is door Hem niets voor noch tegen geboden.“ — Alzoo dit, meent Gij, is een volwigtig antwoord. Dus, bij U geldt de regel: wat niet verboden is, dat is geboden? Naar dezen regel is de Paapsche Misse, waarvan gezegd wordt in de Heidelb. Katechismus, Vr. 80: „dat ze in den grond niets anders is, dan „een vervloekte algoderij“, van God geboden. Naar dezen regel kunnen de roomschen hunne Klokken doopen, als op bevel des HEEREN. Naar dezen regel konde de Paus met regt den leeken den drinkbeker onttrekken, want, waar is met zoo vele woorden door CHRISTUS verboden: gij zult geen Misse houden, gij zult geen Klokken doopen, gij zult zonder den drinkbeker geen Avondmaal houden? Naar dezen regel kan iemand Uwe Schatten rooven, zonder dat Gij iets daartegen inbrengen kunt. Stel eens, b. v. Uwe echtgenoot is verreisd; in dien tijd komt een aanzienlijk meisje en zegt: in naam van jufvrouw W. kom ik, om die en die Schatten voor haar te halen. Gij doet haar het begeerde mede. Uwe echtgenoot komt weer t' huis. Zij weet niets van de Schatten en heeft ook niemand belast, dezelve te halen. Gij houdt het meisje voor een listige bedrieger. Zij wordt opgevangen. In plaats echter van haar onregt overtuigd te worden, meent zij veel meer, dat zij niets onbehoorlijks gedaan heeft. Gij zegt: hoe kond't gij dan onze Schatten komen halen, met voorgeven, daartoe van mijne echtgenoot opdrag ontvangen te hebben, daar zij u ganschelijk niet gezonden heeft? Het meisje kent Uwen grondregel, en antwoordt: „Toegestemd. Doch zij heeft het mij ook volstrekt niet verboden.“ Meent Gij, dat Gij hiermede geen stap verder komen zult, dewijl er door Uwe echtgenoot niets voor noch tegen geboden is?! — Ziet dus U gegeven antwoord

op mijne vraag ten volle wederlegd. Ja, wat meer is, Gij moet een direct bevel uit het Woord Gods aantoonen kunnen, wildt Gij kinderen doopen. Gij zegt bij iedere doopsbediening: in den naam, op bevel des HEEREN; wanneer Gij dan niet „met zoo vele woorden“ aantoonen kunt, dat de HEERE het U bevolen heeft, dan bezondigt Gij U. Daarom, ziet toe, wat Gij doet, broeder! —

Ik meén, genoeg gezegd te hebben, van de wettige doopelingen en op bijbelsche gronden genoegzaam bewezen te hebben, dat alleen de wedergeborenen regt hebben tot den Doop. Nu zal ik dan ook nog een woord moeten zeggen van een' wettige Dooper.

Niemand heeft het regt de Sacramenten toe te dienen, dan dezulke, die daartoe wettige zending hebben. Geen Maatschappij kan bestaan zonder orde; zoo ook de Gemeente Gods, het ligchaam des HEEREN niet. „Want God is geen God van verwarring, maar van vrede, gelijk in al de gemeenten der Heiligen.“ 1 Kor. 14: 33. „Laat alle dingen eerlijk en met orde geschieden.“ 1 Kor. 14: 40. „Want hoewel ik met het vleesch van u ben, nogtans ben ik met den Geest bij u, mij verblijdende en ziende uwe ordening.“ Coloss. 2: 5. „Elkander onderdanig zijnde in de vreeze Gods.“ Ephes. 5: 21. Gelijk nu een ligchaam verscheidene leden, en ieder lid zijne bijzondere werking heeft, alzoo is het ook gelegen met de Gemeente Gods, het ligchaam van CHRISTUS. De HEERE JEZUS is alleen het Hoofd van Zijne Gemeente. „En heeft Hem (CHRISTUS) der Gemeente gegeven tot een Hoofd boven alle dingen.“ Ephes. 1: 22. „En Hij, (CHRISTUS) is het Hoofd des ligchaams, namelijk der Gemeente.“ Coloss. 1: 18. Zigtbare opperhoofden op aarde kent zij niet, en alle heerschappijvoering in de Gemeente wordt door CHRISTUS uitdrukkelijk verboden. „En als hen JEZUS tot Zich geroepen had, zeide Hij: Gij weet, dat de oversten der volken heerschappij voeren over hen, en de grooten gebruiken magt over hen. Doch alzoo zal 't onder u niet zijn; maar, zoo wie onder u zal willen groot worden, die zij uwe dienaar. En zoo wie onder u zal willen de eerste zijn, die zij uwe dienstknecht.“ Matth. 20: 25—27. „Doch gij zult niet Rabbi genaamd worden, want één is uw Meester, namelijk CHRISTUS; en gij zijt allen broeders.“ Matth. 23: 8.

Hoewel nu CHRISTUS alleen het Hoofd is van Zijne Gemeente, en alle leden der Gemeente onder elkander broeders en zusters, en te zamen het ligchaam des HEEREN zijn, waarvan ook hier ieder lid zijne bijzondere werking heeft, en wel naar de mate der genade, die een iegelijk gegeven is, en dat alles tot opbouw van de Gemeente, (Rom. 12: 4—7) zoo zijn ze daarom alle geene Herders, Leeraars, Diakenen. Heeft de HEERE het Herders-, Leeraars- en Diakenambt gewilt in Zijne Gemeente, niet minder heeft Hij ook de dragers van zulke ambten gewilt, want: „God heeft er sommigen in de Gemeente gesteld, ten eerste Apostelen, ten tweede Propheten, ten derde Leeraars enz. Zijn zij allen Apostelen? — Zijn zij allen Propheten? — Zijn zij allen Leeraars? — Doch ijvert naar de beste gaven.“ 1 Kor. 12: 28, 31.

De dragers van deze ambten dan, hebben voornamelijk hunne krachten en gaven in de Gemeente te besteden, tot opbouw derzelve. „En dezelve heeft gegeven, sommigen tot Apostelen, sommigen tot Propheten, sommigen tot Evangelisten, en sommigen tot Herders en Leeraars. Tot de volmaking der Heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouw des ligchaams van CHRISTUS. Tot dat wij allen zullen komen tot de eenigheid des geloofs en der kennis van den Zoon Gods, tot eenen volkomenen man, tot de mate der grootte der volheid van CHRISTUS; opdat wij niet meer kinderen zouden zijn, die als de vloed bewogen en omgevoerd worden met allen wind der leer, door de bedriegerij der menschen, door arglistigheid om listiglijk tot dwaling te brengen. Maar de waarheid betrachtende in liefde, allezins zouden opwassen in Hem, die het Hoofd is, namelijk CHRISTUS: Uit welken het geheele ligchaam bekwamelijk zamengevoegd, en zamen vast gemaakt zijnde, door alle voegselen der toebrenging, naar de werking van een iegelijk deel in zijne maat, den wasdom des ligchaams bekomt, tot zijns zelfs opbouw in de liefde.“ Ephes. 4: 11—16.

Herders, Leeraars, Opzieners, Ouderlingen, zijn dezelve bedieningen. Zij, die Handl. 20: 17 Ouderlingen genoemd worden, worden vs. 28 Opzieners genoemd. Hun werk is de Gemeente Gods te weiden, vs. 28. Die in 1 Petri 5: 1 Ouderlingen genoemd worden, denwelken de jongen (vs. 5) zulken onder-

danig zijn, zijn Hebr. 13: 7, 17 Voorgangeren genoemd. Wanneer de Apostel aan Timotheus schrijft, hoedadige eigenschappen zulke personen, die een ambt in de Gemeente bekleeden zullen, bezitten moeten, dan maakt hij alleen gewag van het Opziens- en Diaken-ambt. 1 Tim. 3. Een bewijs, dat de bedieningen buiten het Diakenambt, onder het woord Opziener begrepen zijn. Dus, de Herders, Leeraars, Ouderlingen, Opziensers heeft de HEERE in de Gemeente gegeven, (niet buiten dezelve, in de valsche Kerk) en hun werk is voornamelijk: de Gemeente te stichten, optebouwen, te dienen. Dat deze het regt hebben, om de Sacramenten te bedienen, en dus wettige Doopers zijn, is buiten verschil.

De personen nu, die dragers van de ambten in de Gemeente zijn zullen, worden niet onmiddellijk van God gezonden, maar door middel van de Gemeente, naar het voorschrift van Gods Woord verkoren. De Gemeente verkiest uit het getal harer leden, hare Opziensers en Diakenen, welke verkorene personen dan door eenen Opziener van deze of van eene andere Gemeente, (zoo het geschieden kan) met oplegging der handen en door gebed in hun ambt bevestigd worden. „En als zij hun in elke Gemeente, met opsteken der handen, ouderlingen verkoren hadden, gebeden hebbende met vasten, bevalen zij hen den HEERE, in welchen zij geloofd hadden.“ Handl. 14: 23. „En als zij den HEERE dienden, en vastten, zeide de H. Geest: zondert mij af, beide Barnabas en Saulus, tot het werk, daartoe ik hen geroepen heb. Toen vastten en baden zij, en hun de handen opgelegd hebbende, lieten zij hen gaan.“ Handl. 13: 2, 3. „Leg niemand haastelijk de handen op.“ 1 Tim. 5: 22. Hoewel nu het geestelijk ambt iemand voor geheel zijn leven geschonken wordt, zoo kan hem nogtans de Gemeente hetzelfde ontnemen, wanneer hij zich in leer of leven het ambt onwaardig maakt. De drager van dit ambt blijft voor als na, gelijk ieder lid der Gemeente, der kerkelijke tucht, onderworpen.

Uit hetgene wij tot dusver over een' wettigen Dooper gehoord hebben, zien wij 1) dat hij een lid moet zijn van de Gemeente CHRISTI; („de ware Kerk“.) 2) Dat hij door de Gemeente moet verkoren zijn. 3) Dat zijn werk voornamelijk binnen de Gemeente is. 4) Dat hij zijn ambt kan verliezen; doordien hij

niet aan zijne bestemming beantwoord; wordt hij uitgesloten uit de Gemeente, door den christelijken ban, dan is hij gevolgelijk zijn ambt kwijt, kan niet meer in en omtrent de Gemeente werken, en heeft dan geen regt meer, te doopen. De, alsdan door hem toegediende Doop, is geen Doop. Hieruit volgt, dat niemand buiten „de ware Kerk“ het regt heeft, de Sacramenten te bedienen, en dat dus de Doop door personen buiten de Gemeente verrigt, geen Doop is. Dit zal ons nog duidelijker blijken, als wij eens de eigenschappen bezien, welke die personen moeten bezitten, die door de Gemeente als dragers van een ambt zullen verkoren worden.

Zoo als wij vroeger gezien hebben, dan mag geen onwedergeborene een lid der Gemeente zijn. Uit de leden der Gemeente nu, zullen zulke personen tot ambten verkoren worden, die nog bijzondere eigenschappen bezitten. De Gemeente mag dus niet willekeurig handelen, met het verkiezen tot ambten, zij heeft zich alleen naar het Woord des HEEREN te rigten. Toen de Diakenen verkoren zouden worden, zeiden de Apostelen tot de Gemeente, Handl. 6, 3: „Ziet dan om, broeders! naar zeven mannen uit u, die goede getuigenis hebben, vol des H. Geestes en der wijsheid, welke wij mogen stellen over deze noodige zaak.“ — „De Diakenen insgelijks moeten eerbaar zijn.“ — — „Houdende de verborgenheid des geloofs in een rein conscientie.“ 1 Tim. 3: 8, 9. Wanneer zelfs de Diakenen zulke mannen zijn zullen, die de verborgenheid des geloofs in een rein conscientie bezitten, is het dan niet de allergrootste en schadelijkste dwaling, als men meent, dat zelfs onwedergeborene menschen, leeraars en gezanten van CHRISTUS kunnen zijn? Een onwedergeboren Leeraar is geen dienstknecht CHRISTI, hoe schoon hij er uitzien moge. De HEERE JEZUS noemt dezulken: Joh. 10: 8, „dieven en moordenaars.“ — Dien de schapen niet volgen zullen, maar zij zullen van hen vlieden. vs. 5. De Apostel Paulus zegt: „Want zulke valsche Apostelen zijn bedriegelijke arbeiders, zich veranderende in Apostelen CHRISTI. En het is geen wonder: want de Satan zelf verandert zich in eenen Engel des lichts. Zoo is 't dan niets groots, indien ook zijne dienaars zich veranderen, als waren zij dienaars der gerechtig-

heid.“ 2 Kor. 11: 13—15. Moet het minste lid eener christelijke Gemeente wedergeboren zijn, en zullen de Leeraars in de Gemeente daarenboven nog die eigenschappen bezitten, die 1 Tim. 3: 1—7 en elders opgegeven zijn, dan kan van een onwedergeboren Leeraar ganschelijk de spraak niet zijn.

Hiermede wil ik niet gezegd hebben, dat het nooit gebeuren kan, dat een onwedergeborene een drager van een geestelijk ambt in de Gemeente kan worden. Ik sluit de mogelijkheid hiertoe niet uit. Kunnen, gelijk wij vroeger gezien hebben, onwedergeborene, onder den schijn van geloovig te zijn, in de Gemeente Gods insluipen, dan kunnen dezulke ook in het bezit van een ambt geraken; maar, als zij openbaar worden, dan worden zij, gelijk alle openbaar gewordenen huichelaars, buitengeworpen. Dus, zoo lang zij niet openbaar worden, moeten zij als wedergeborene, als dienstknechten van CHRISTUS gehouden worden. Volgens dezen regel is het dan ook, dat de Apostel aan de Hebreëen zegt: Hoofdst. 13: 7 en 17, „Gedenkt uwer voorgangeren, die u het Woord Gods gesproken hebben: en volgt hun geloof na.“ — „Zijt uwen voorgangeren gehoorzaam, en zijt hun onderdanig. Want zij waken voor uwe zielen; opdat zij dat doen mogen met vreugde en niet al zuchtende.“ — Verder zegt de Apostel 1 Kor. 3: 11—15. „Want niemand kan een ander fundament leggen, dan hetgeen gelegd is, hetwelk is JEZUS CHRISTUS. En indien iemand op dit fundament bouwt: goud, zilver, kostelijke steenen, hout, hooi, stoppelen: Eens iegelijks werk zal openbaar worden. — Zoo iemands werk zal verbrand worden, die zal schade lijden; maar zelf zal hij behouden worden, doch alzoo als door vuur.“

Hier zien wij, dat de Apostel zelfs van zulk eenen Leeraar, die hout, hooi, stoppelen op het fundament, op CHRISTUS bouwt, al is het ook, dat zijn werk verbranden zal, zegt: zelf zal hij behouden worden; waaruit blijkt, dat hij de wedergeboorte bij ieder Leeraar verondersteld, want niemand is zoo dwaas, te gelooven, dat een Leeraar zonder wedergeboorte zalig zal worden. Al de treurige onbijbelsche dingen, dat men namelijk, de onwedergeborenen, (al is het ook, dat ze een openbaar goddeloos leven leiden) Christenen noemt; dat Christenen van Christenen versmaad, vervolgd worden; dat onwedergeborene

Leeraars voor dienstknechten CHRISTI gehouden worden, en diergelijke zijn ontstaan, door het verlaten van het Woord des HEEREN, en voornamelijk door het toedienen van eenen onwettigen Doop aan de onbekeerden; hierdoor worden geloovigen ongelooovigen tot eene herkelijke gemeenschap, tot een kerkelijk ligchaam, de valsche Kerk vereenigd, waaruit noodzakelijk zulke gedrochten, als gezegd is, ontspru ten moeten.

Is nu, gelijk bewezen is, geen wettige Dooper en geen wettige Doop buiten „de ware Kerk“ denkbaar, dan volgt van zelf, dat allen, die tot de gemeenschap „der ware Kerk“ wenschen opgenomen te worden, gedoopt moeten worden. Daar nu echter de valsche Kerk ook haar Doop als de regte, en wettig acht, zoo volgt noodzakelijk, dat de leden der „ware Kerk“, bij de valsche, de naam Wederdoopers verkrijgen moeten, en ook dadelijk verkregen en reeds sedert vijftien eeuwen gedragen hebben, 't welk ik op eene andere plaats nader wensch aantetoonen.

Heb ik gezegd, dat de werkzaamheid der Oudelingen en Leeraars voornamelijk binnen de Gemeente zij, dan is hier niet uitsluitend hun werkkring. Ook tegenover de wereld zijn zij verpligt, den onwedergeborenen, CHRISTUS te verkondigen, te betuigen „beide Joden en Grieken de bekeering tot God en het geloof in den HEERE JEZUS CHRISTUS.“ Handl. 20: 21. Doch dit is niet alleen hun pligt. *) Een Koning heeft een groot krijsheer, waarmede hij zijne vijanden zoekt te onder te brengen. Hij geeft hetzelfde wetten en voorschriften, hoe een ieder lid van dat heer zich omtrent zijnen Koning, omtrent zijne medekrijgsknechten en omtrent de vijanden te gedragen heeft. Kiest uit hetzelfde zulke personen, die bekwaam zijn, om anderen te onderwijzen; stelt hen in de regten en pligten van dit of dat ambt, en geeft bevel aan zijn heer, de met een ambt bekleedden, te gehoorzamen. Tegenover de vijanden echter, zijn niet alleen degene, de een ambt bekleeden in dat heer,

*) Niet om dat zij dragers van het ambt zijn, zijn zij, hoewel zondaren, nogtans gerechtigd, anderen bekeering te prediken; maar omdat zij christenen, wedergeborenen, ware begenadigden zijn, zijn zij gerechtigd, verpligt en hebben zij lust, om ook anderen CHRISTUS te verkondigen; hun ambt geeft hun hiertoe maar eene bijzondere gelegenheid.

gerechtigd en verplicht het zwaard te trekken, en tegen den vijand te strijden; maar ieder krijgsknecht in 't bijzonder is niet alleen gerechtigd, maar verplicht, naar zijn vermogen en bekwaamheid het zwaard te trekken en tegen den vijand te strijden. Wee dat heer, wiens voorgangeren meenen, dat het niemand anders toekomt het zwaard tegen den vijand te trekken, dan hun. Even zoo is het gelegen met het heer, waarover JEZUS Koning is, ieder geloovige is een onderdaan en krijgsknecht van Koning JEZUS, en gerechtigd en verplicht, naar zijn vermogen en bekwaamheid „het zwaard des H. Geestes, hetwelk is Gods Woord“, Ephes. 6: 17, te gebruiken, tegen de vijanden van zijnen Koning, met dat doel, om de vijanden voor Koning JEZUS zoeken te gewinnen. Tegenover de wereld is ieder geloovige een Predikant, die CHRISTUS met woord en daad zal prediken. Hiervan zegt de Apostel Petrus in zijnen eersten Zendbrief Hoofdst. 2: 9. „Maar, gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninglijk Priesterdom, een heilig Volk, een verkregen Volk; opdat Gij zoudt verkondigen de deugden desgenen, die U uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar Licht.“ Wij zien ook, dat ieder lid van de Gemeente te Jeruzalem, een Predikant was onder de ongelooovigen, Handl. 8: 1—4 „En daar wierd te dien dage eene groote vervolging tegen de Gemeente, die te Jeruzalem was; en zij wierden allen verstrooid door de landen van Judéa en Samaria, behalve de Apostelen.“ „Zij dan nu, die verstrooid waren, gingen het land door, en verkondigden het woord,“ — Van deze verstrooiden wordt verder gezegd: Handl. 11: 19—21. „Degene, die nu verstrooid waren, — gingen het land door, — tot niemand het woord sprekende, dan alleen tot de Joden. En daar waren eenige cijprische en cijrenëische mannen uit hen, welke tot Antiochië gekomen zijnde, spraken tot de Griekschen, verkondigende den HEERE JEZUS. En de hand des HEEREN was met hen, en een groot getal geloofden en bekeerde zich tot den HEERE.“ Och, dat alle geloovigen in deze onze dagen wederom mogten erkennen, waartoe zij geroepen zijn! *) Genoeg hiervan.

*) Men zegt, dat er in die tijden in Nederland, toen de Geloovigen als zoogenoemde „Leeken“ bij de afscheiding van het hervormd kerkgenootschap, door de liefde CHRISTI ge-

Laat ons nu overgaan, om te bewijzen, dat de Gemeente CHRISTI, die alleen uit wedergeborenen bestaat, zichtbaar is.

II.

Uit datgene, 't welk wij tot hiertoe van de Gemeente hebben gehoord, is reeds ten volle gebleken, dat zij zichtbaar is, en dat ze volgens de opvatting van P. en K, niet in eene zichtbare en onzichtbare onderscheiden mag worden.

De brieven der Apostelen zijn aan de Gemeenten geschreven; hierin wordt niet het minste gewag gemaakt, van eene zichtbare en onzichtbare Gemeente. De Gemeenten waren zichtbaar, want anders konden de Apostelen geene brieven aan dezelve geschreven hebben. (3 Joh. vs. 9) „Ik heb aan de Gemeente geschreven.“ (Dat de Apostelen alle leden der Gemeenten als wedergeborenen aangesproken hebben, is reeds aangetoond.) De brieven der Apostelen zouden in de Gemeenten gelezen worden. „En wanneer deze Zendbrief van u zal gelezen zijn, maakt, dat hij ook in de Gemeente der Laodicensen gelezen worde: en dat ook gij dien leest, die uit Laodicea geschreven is.“ Voor de Gemeente kondē men een getuigenis afleggen. 3 Joh. vs. 6. „Die getuigd hebben van uwe liefde, in de tegenwoordigheid der Gemeente.“ Wanneer groetenissen van en aan de Gemeenten gegeven worden, dan bewijst dit hare zichtbaarheid. Rom. 16: 16. „De Gemeenten CHRISTI groeten u lieden.“ 1 Kor. 16: 19. „U groeten de Gemeenten van Azia.“ Er wordt gesproken van Gemeenten, die in een huis zich bevonden. 1 Kor. 16: 19. Rom. 16: 5. Verder wordt van de zichtbare Gemeenten gesproken: Handl. 15: 3, 4. „Zij dan, van de Gemeente uitgeleid zijnde.“ „En te Jeruzalem gekomen zijnde, wierden zij ontvangen van de Gemeente.“ Rom. 16: 23. „U groet Gajus, mijn en der geheele Gemeente huiswaart.“ 2 Kor. 8: 18, 19. „En wij hebben ook met hem gezonden den broeder, die lof heeft in het Evangelie, door al de Gemeenten.“ „En

drongen, aan hunne bestemming voldeden, en CHRHSTUS den onwedergeborenen openlijk predikten, meer geestelijk leven bespeurd is geworden, dan thans, daar dezulken het zwijgen wederom wordt opgelegd, en alleen dezulken het prediken wordt toegelaten, die als Theologen door de z. gen. leerende kerk daartoe verordend worden.

dat niet alleen, maar hij is ook van de Gemeenten verkoren, om met ons te reizen, enz. enz. De leden dezer zichtbare Gemeenten hadden alle den waterdoop ontvangen. Waren door eenen Geest tot een ligchaam gedoopt. Ontvingen alle het Avondmaal. Het getal der leden der Gemeente konde opgegeven worden. „En daar werden op dien dag tot hen toegevoegd omtrent drieduizend zielen.“ Handl 2: 41. „En velen van degenen, die het woord gehoord hadden, geloofden, en het getal der mannen werd omtrent vijfduizend.“ Handl. 4: 4. Niemand zal durven ontkennen, dat in alle de aangehaalde plaatsen van de zichtbare Gemeente gesproken wordt. Van dezelfde Gemeente hebben wij gezien, dat alle leden derzelve zich broeders in den HEERE noemden, en dat ieder lid als een wedergeborene aangesproken werd. De Ouderlingen der Gemeente, (Handl. 20: 28) werden belast, de Gemeente Gods te weiden, welke Hij verkregen heeft door zijn eigen bloed. Deze Gemeente was zichtbaar, de Ouderlingen kenden een iegelijk lid derzelve, en konden het getal der leden opgeven. Dit mag genoeg zijn ten bewijze, dat de stelling: „de Gemeente moet onderscheiden worden in eene zichtbare en onzichtbare“, — onbijbelsch is.

Zonder twijfel zal een groot (misschien het grootste) getal van de geloovigen in de gereform. Kerk met dit mijn hier uitgedrukt gevoelen, ten volle overeenstemmen. Vele beroemde schrijvers hebben dit gevoelen openlijk verdedigd. W. Brakel zegt: „Wij zeggen, dat men de Kerk, in de gezegde opzigten niet mag afdeelen in eene zichtbare en onzichtbare Kerk. Want 1. Ik vind noch de benaming van zichtbare en onzichtbare Kerk ten gezegden opzicht, noch de beschrijving van zulk eene onderscheiding in Gods Woord. — De Kerk is eene vergadering van ware Geloovigen. De onbekeerden, schoon zij de behijdenis des geloofs hebben gedaan, van de Kerk in hare gemeenschap zijn aangenomen, ongerlijk leven, en tot het gebruik der Sacramenten worden toegelaten; de onbekeerden, zeg ik, zijn geene ware leden van de Kerk, 't zij men de Kerk aanmerkt in haren inwendigen geestelijken staat; 't zij men ze aanmerkt zoo als ze zich in openbare vergaderingen uitwendig vertoont in de wereld; zij zijn geene leden van de uitwendige zichtbare Kerk, maar Geloovigen

alleen maken de Kerk uit, zij alleen zijn leden van de Kerk, ook hoe men ze aanmerkt.“ Brakel, redelijke Godsdienst, I Deel, bladz. 548 enz.

Nog merk ik aan, dat volgens mijne overtuiging, het meer dan duidelijk is, dat ook de opstellers van de 37 Art., in Art. 27, 28, 29, alleen van de zichtbare Kerk spreken, zoo als dezelve door de Sacramenten naar de instelling CHRISTI, van alle andere volken en vreemde religien afgezonderd wordt. Alle onpartijdige lezers der Art. moeten zien, dat er in de Art. niet van tweederlei opzicht der Kerk, van eene zichtbare en onzichtbare Kerk gesproken wordt. Van dezelfde Kerk, waarvan gezegd wordt, dat ze is „eene heilige vergadering der ware Christ-geloovigen,“ wordt ook gezegd, „dat het ambt aller geloovigen is, zich tot deze vergadering te voegen.“ Ik geloof niet, dat de opstellers van deze Art. Jezuiten geweest zijn, die zoo dubbelzinnig zouden geschreven hebben, dat niemand weten konde, of zij van de zichtbare of de zoo genoemde onzichtbare Kerk zouden spreken. Zij hebben hier dan, daar ze van dezelfde Kerk blijven spreken, zonder te zeggen, of zij de zichtbare of de z. g. onzichtbare bedoelen, of alleen de z. g. onzichtbare op het oog, (en dan konden ze niet zeggen, dat de geloovigen verplicht zijn, zich aan de Kerk te sluiten) of zij hebben alleen de zichtbare Kerk hier beschreven, dewelke men door den Doop wordt ingelijfd, en dan is het duidelijk, dat zij stellen: de onwedergeborenen zijn geene leden der Kerk. Dat ze echter van de zichtbare Kerk spreken, blijkt daaruit, dat zij van dezelfde Kerk, die zij beschreven hebben, als „eene heilige vergadering der ware Christ-geloovigen“ blijven spreken en zeggen: „De merkteekenen om de ware Kerk te kennen zijn deze: — „Indien zij gebruikt de reine bediening der Sacramenten“ enz. Verder zeggen zij: Art. 34. „CHRISTUS heeft verordent het Sacrament des Doops, door hetwelke wij in de Kerk Gods ontvangen en van alle andere volken afgezonderd worden.“ Nog mogt ik bemerken, dat, wanneer zij zeggen: „Men behoort met goede voorzichtigheid uit het Woord Gods te onderscheiden, welke de ware Kerk zij; aangezien dat alle secten zich met de naam der Kerk bedekken,“ — het onwedersprekelijk is, dat de Kerk zichtbaar zijn moet. Van hetzelfde zichtbaar ligchaam der Kerk

spreken zij verder in eenen adem, en zeggen, dat de Hijpcriten wel naar het ligchaam in de Kerk zijn, maar niet van de Kerk. Wanneer P. en K. stellen, dat de onwedergeborenen inderdaad en wezenlijk leden zijn van de Kerk, dan kan van Hijpcriten in de Kerk niet meer gesproken worden. Dat de Hijpcriten niet tot de zoo genoemde onzichtbare Kerk behooren, weet een ieder. Wanneer ze nu tot de zichtbare behoorden, hoe kan dan gezegd worden, zij zijn in de Kerk, maar niet van de Kerk, hoewel ze naar het ligchaam in dezelve zijn? Hier wordt of van de zichtbare of van de z. g. onzichtbare Kerk gesproken. Niet van beide te gelijk in eenen ademtogt. Wanneer hier van de zichtbare Kerk gesproken wordt, is alles duidelijk en klaar. Doch laat ons eens veronderstellen, dat hier van de zoo genoemde onzichtbare Kerk gesproken wordt, dan vraag ik: zjn de geveinsden in de onzichtbare Kerk? Niemand behoort toch tot de onzichtbare Kerk, als de wedergeborenen. Doch neen, P. en K. willen het als volgt gelezen hebben: „De geveinsden zijn in de zichtbare Kerk, maar niet van de onzichtbare,“ — Doch er wordt nog verder gezegd, (van deze laatste opvatting blijven sprekende) dat ze naar het ligchaam in dezelve zijn. Dus, hoe men het ook lezen wil, om eene onzichtbare Kerk te stellen, men leest er altijd uit, dat de geveinsden in die Kerk zijn, waarvan ze niet zijn. en waartoe zij niet dadelijk en wezenlijk behooren.

Ik zal nu nog W. Brakels verklaring van de 27, 28, 29 Art. uitschrijven, en dan U zelve laten oordeelen. Hij zegt dan: „Voor eerst blijkt klaar, dat deze Nederlandsche Belijdenis des geloofs niet spreekt van eene onzichtbare Kerk, welke bestaan zoude uit alleen geloovigen met de gedachten afgetrokken, en alleen genomen, en tegengesteld tegen eene zichtbare Kerk, die bestaan zoude uit bekeerden en onbekeerden te zamen: maar dat ze spreekt van de Kerk, zoo als ze op aarden is en te zamen vergadert meer of min zichtbaar; dit zal een ieder, die de woorden der Belijdenis aandachtig inziet, licht kunnen zien. Want a) zij spreekt van die Kerk, in welke Hijpcriten zijn, Art. 29. b) Zij spreekt van die Kerk, bij welke men zich voegen moet, 't zij op wat plaatse God dezelve gestelt heeft, zich onderwerpende de onderwijzing en tucht derzelve, Art. 28. c) Zij spreekt van die Kerk,

tegen welke Magistraten en Placcaten der Prinsen zijn, en bij welke zich te voegen de dood of andere lichamelijke straffe wel hangt in tijden van vervolging, Art. 28. d) Zij spreekt van die Kerk, welke men onderkennen kan, van andere Secten. Dit alles kan men niet passen als op de zichtbare Kerk, zoo als ze vergadert tot het gehoor van Gods Woord, en het gebruik der Sacramenten.

Ten tweeden, deze Belijdenis zegt, dat die meer of min zichtbare Kerk bestaat alleen uit ware geloovigen, a) Als ze deze Kerk beschrijft eene heilige vergaderinge der ware Christ-geloovigen alle hare zaligheid verwachtende in CHRISTUS JEZUS, gewasschen zijnde door zijn bloed, geheiligd en verzegeld door den H. Geest, Art. 27. b) Als ze verklaart, dat de Hijpocriten, dewelke in de Kerk onder de goede vermengd zijn, hierentusschen van de Kerk niet zijn, hoewel zij naar het ligchaam in dezelve zijn, Art 29. Hieruit blijkt, dat het gevoelen van de reform. Kerk is, dat de Geloovigen alleen zijn leden van de Kerk. en dat de onbekeerden geene leden van de Kerk zijn; schoon zij naar het ligchaam in dezelve zijn.“

Laten wij nu nog eens zien, wat P. en K. tegen dit kerkbegrip intebrenghen hebben. Zij zeggen bladz. 24 als volgt.

„Het Labadistisch Kerkbegrip, dat de innerlijke en uiterlijke Kerk slechts uit dezelfde personen, uitverkorenen en geloovigen zou bestaan, — zoodat alle onwedergeborenen, die zich in de Kerk bevinden, in het geheel geene leden der Kerk zijn, zoo min van de zichtbare als van de onzichtbare, — wórdt door onoverkomelijke zwarigheden gedrukt en voert hare eigene wederlegging met zich.“

„Hooren wij hierover ook vader Koelman; onder de tegenreden, die hij tegen dit gevoelen inbrengt, behoort mede, zegt hij: „omdat uit dit gevoelen, dat niemand lidmaat van de uitwendige (zichtbare) Kerk is, of erkend moet worden, dan die ware zaligmakende genade heeft, deze navolgende ongerijmdheden zullen volgen: Ten eerste. Zoo zullen die alle moeten herdoopt worden, welker ouders onherboren waren, ten tijde als hunne kinderen gedoopt werden. Ten andere. Zoo zullen die alle moeten herdoopt worden, dewelke eerst bekeerd en wedergeboren worden, als zij vol-

wassen zijn: want te voren waren zij geene leden van de Kerk, meer dan de Heidenen, en zoo was dan hun vorige Doop nul en van geene waarde: ergo moeten zij herdoopt worden; want de Doop is het Sacrament der inlijving in de Kerk.“

Hier volgen nog vele bewijsredenen, waardoor alleen bewezen kan worden, dat, of de Kinderdoop moet als onbijbelsch opgegeven worden, of het begrip, dat alleen de wedergeborenen leden der Kerk zijn, wordt door onoverkomelijke zwaarigheden gedrukt en voert hare eigene wederlegging met zich. Daar nu echter onder de volgende bewijsredenen nog eene gevonden wordt, die de stellingen dergene, die den Kinderdoop verwerpen en ook beweren, dat niemand lidmaat van de Gemeente erkend moet worden, dan die ware zaligmakende genade heeft, schijnbaar wederlegt, zoo zal ik deze hier nog uitschrijven.

„Ten derde. Zoo zullen degenen, die voor bekeerden weleer gingen en daarop gedoopt zijn, doch nu door hun schrikkelijk verval bewijs geven, dat het geen waar genadewerk, maar geveinsdheid was en daarop uitgeworpen zijn uit de Kerk, weder herdoopt moeten worden, ten tijde, wanneer zij door boetvaardigheid voldoening geven en in de Kerk weder aangenomen worden; en zoo alsdan eerst lidmaten worden, en dat zou moeten geschieden, al was het zeventig-maal zeven-maal.“

Vader Koelman wil dus zeggen: wanneer alleen de wedergeborenen regt hebben tot den Doop en deze alleen tot de ware Kerk behooren, dan zoude in zulke gevallen, als in de bovenstaande tegenwerping beschreven, noodzakelijk de wederdoop moeten plaats hebben. Zou Vader Koelman echter, niet deze tegenwerping tegen zijn eigen kerkbegrip gesteld hebben? Wanneer men hem eens gezegd had: volgens de leer der ger. Kerk, heeft van de bejaarden niemand regt tot den Doop, als alleen de ware geloovigen. Wanneer nu dezulken, die voor bekeerden gingen, en daarop gedoopt zijn, doch nu door hun schrikkelijk verval bewijs geven, dat het geen waar genadewerk, maar geveinsdheid was, en daarop uitgeworpen zijn uit de Kerk, moeten ze dan niet wederom herdoopt worden, ten tijde enz. — — — dan zoude vader Koelman wel in staat geweest zijn, deze tegenwerping grondig te wederleggen. —

Wij hebben reeds gehoord, dat alleen de ware wedergeborenen regt hebben tot de Sacramenten. Daar het nu echter der Gemeente niet gegeven is, onbedriegelijke kenteekenen te hebben van wedergeboorte, tot eenen grond, waarop de Sacramenten iemand moeten toegediend worden, zoo moeten gedoopt worden, allen die belijdenis doen van hunne zonden en van hun geloof in CHRISTUS, en daarbij een leven leiden, dat met deze hunne belijdenis overeenkomt. (Ziet dit in het formulier der bejaarden bij de ger. Kerk in gebruik.) De HEERE JEZUS zegt aan Petrus, op zijne belijdenis: „Gij zijt de CHRISTUS, de Zoon des levenden Gods“ — „Op deze Petra zal ik mijne Gemeente bouwen.“ Matth. 16: 15, 18. Daarom zien wij ook, dat Philippus den Kamerling op even dezelfde belijdenis den Doop toediend. Handl. 8: 36, 38. Is nu de Doopeling een geveinsde, dat komt op hem zelve aan, hij zal zijn oordeel niet ontgaan. Gebeurt het nu, dat een gedoopte schrikkelijk vervalt en uit de Gemeente geworpen moet worden, hij zal, zoo lang men hem vermanen zal, als eenen broeder vermaant worden. Dit is ook 'tgevoelen der ger. Kerk, 't welk te zien is uit het formulier des Bans, waarin het onder anderen aldus heet: „Voorts vermanen wij U L. geliefde Christenen, dat gij u niet vermengt met hem, opdat hij beschaamt worde: nogtans hem niet houdende als vijand, maar bijwijlen vermanende, gelijk men een broeder doet. *)

Keert nu zoo een afgesnedene terug, en wenscht hij wederom in de Gemeente aangenomen te worden, dan heeft hij geene zoodanige belijdenis te doen, als die, waarop hij den Doop ontvangen heeft, maar hij heeft belijdenis te doen, van zijn opregt berouw over die zonden, die de oorzaak zijner afsnijding geweest zijn. Dit zien wij uit Handl. 8: 22, alwaar Petrus tot Simon zegt: (nadat hij hem in het voorgaande vers van wege zijne zonde het oordeel aangekondigd had) „Bekeer u van deze uwe boosheid, en bid God, of misschien u deze overlegging uwes harten u vergeven wierd.“ Hiermede stemt wederom overeen, 't gene wij in het formulier van de Weder-opneming

*) Leest eens zonder vooroordeel en met opmerkzaamheid het formulier des Bans en der Weder-opneming des Afgesnedenen, en gij zult duidelijk zien, dat de ger. Kerk veronderstelt, dat alle leden derzelve, ware geloovigen zijn.

des Afgesnedenen lezen en aldus luidt: „Ik vraag u N: of gij voor God en zijne Gemeente alhier, van ganscher harte verklaard, dat gij oprecht berouw hebt van de zonde en hartnekkigheid, om welke gij regtvaardiglijk van de Gemeente afgesneden zijt geweest?“ Op de belijdenis des waren geloofs, is de afgesnedenene gedoopt. Zoude hij nu bij zijne Weder-opneming weder gedoopt moeten worden, dan konde dit op geenen anderen grond geschieden, als op even zoodanige belijdenis, als hij bij zijnen Doop heeft afgelegd. Daar hij nu op deze belijdenis gedoopt is, zoo volgt van zelve, dat van de Wederdoop niet de spraak kan zijn, en zoo meen ik dan, dat Koelmans tegenwerping genoegzaam wederlegt is.

Heb ik reeds te voren eene korte beschrijving van de Gemeente Gods („de ware Kerk“) gegeven, en gezegd, dat van de tijden der Apostelen af, tot op den tegenwoordigen dag, de Gemeente des HEEREN, zoo als ik dezelve heb beschreven, bestaan heeft; heb ik verder gezegd, dat, daar de valsche Kerk ook haar Doop als de regte, en wettig acht, noodzakelijk volgt, dat de ware Kerk, bij de valsche, den naam „Wederdoopers“ verkrijgen moest, en ook dadelijk verkregen en reeds sedert vijftien eeuwen gedragen heeft, dan zal ik nu dit door mij gezegde, iets nader zoeken aantetoonen.

Wanneer wij geene bewijzen uit de kerkelijke geschiedenis konden bijbrengen, dat er van de tijden der Apostelen af, zulke Gemeenten bestaan hebben, die, naar de instelling des HEEREN, de Doop aan geene andere personen bediend hebben, als aan dezulken, die zij volgens belijdenis en wandel voor wedergeborenen houden moesten, dan zoude ik nogtans daaraan niet twijfelen, dat zulks het geval geweest zij, want, de Zaligmaker zegt uitdrukkelijk: „Op deze Petra (Gij zijt de CHRISTUS, de Zoon des levenden Gods) zal ik mijne Gemeente bouwen, en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen.“ Matth. 16: 18. Hadden er sedert de uitvinding en invoering des Kinderdoops, of sedert die tijd, dat de Doop aan andere personen werd toegediend, als aan dezulken, die men volgens belijdenis en wandel voor wedergeborenen houden moest, geene Gemeenten bestaan, die gebouwd waren op den grond der Apostelen; zeker, dan zouden de poorten der hel de Gemeente overweldigd

hebben. In Genesis 6: 1, 2, 4 wordt gezegt: „En het geschiedde, als de menschen op den aardbodem begonnen te vermenigvuldigen, en hun dochters geboren werden, dat Gods zonen de dochteren der menschen aanzagen, dat zij schoon waren, en zij namen zich vrouwen uit alle, die zij verkoren hadden, — In die dagen waren er reuzen op de aarde, en ook daar na, als Gods zonen tot de dochteren der menschen ingegaan waren, en zich kinderen gewonnen hadden, deze zijn de geweldige, die van ouds geweest zijn mannen van naam.“ — Deze onnatuurlijke, vleesche-lijke vermenging, met de daaruit ontsprotene vrucht, kunnen wij beschouwen, als een beeld van de onnatuurlijke, geestelijke vermenging of verbindtenis der kinderen Gods, (het gezegende vrouwenzaad,) met de kinderen dezer wereld, (het zaad der slang) en van de vrucht daarvan. Is het zelfs ongeoorloofd, dat kinderen Gods met onwedergeborenen in een huwelijk treden, (1 Kor. 7: 39. 1 Kor. 9: 5, 6. 1 Mos. 6: 1—3.) niet minder is het ongeoorloofd, dat de Bruid des Lams, het ligchaam des HEEREN, de Gemeente Gods, met de onwedergeborenen eene kerkelijke vereeniging, een kerkelijk ligchaam uitmaakt. Waar zulks geschiedt, aldaar wordt het ligchaam des HEEREN geschonden. De Apostel vergelijkt (Ephes. 5: 31, 32) de verbindtenis tusschen CHRISTUS en Zijne Gemeente, met het huwelijk tusschen man en vrouw. Zoo als man en vrouw in het huwelijk een vleesch zijn, zoo ook CHRISTUS en Zijne Gemeente. — God zelve heeft het huwelijk ingesteld, en daarom is de verbindtenis en huwelijksbetrekking tusschen man en vrouw Hem welbehagelijk; maar eene verbintenis of vleeschelijke gemeenschap met iemand buiten het huwelijk, is eene der afschuwelijkste zonden; eene onnatuurlijke verbintenis tot een ligchaam; want, „Die de hoer aanhangt, is één ligchaam met haar, want die twee, zegt Hij, zullen tot één vleesch wezen.“ (1 Kor. 6: 16.) Even zoo is het ook gelegen met CHRISTUS en Zijne Gemeente. Zal de mensch buiten het huwelijk geen deel hebben met eene andere persoon, zoo heeft ook, gelijk de Apostel 2 Kor. 6: 14—16 zegt, de geloovige geen deel met de ongeloovige, en het licht geene gemeenschap met de duisternis; en als toch de Gemeente des HEEREN met de ongeloovigen door den Doop tot een ligchaam zich verbind, dan tred ze met deze

in eene niet minder onnatuurlijke verbindtenis, als een mensch door ligchamelijke hoereriĳ met eene hoer; zoo als deze een ligchaam met de hoer is, zoo wordt de Gemeente het ook met de ongelooĳigen, en zoo als de mensch door ligchamelijke hoereriĳ zijn ligchaam schendt, zoo schendt de Gemeente door deze geestelijke hoereriĳ het ligchaam van CHRISTUS. Dit echter is nu helaas! het geval geworden.

Reeds vroeg ontstond die dwaling, dat het uitwendige waterbad de afwassching der zonde zelve ware. De Doop werd ligtvaardiglijk bediend en de onwedergeborenen door den Doop in de Gemeente opgenomen, hoewel men dezelve na den Doop als wedergeborenen houden moest, omdat, gelijk gezegd is, men meende, dat de dadelijke wedergeboorte in de Doop plaats vond. Gelijk als nu in de eerste wereld door de onnatuurlijke vermenging der kinderen Gods met de dochteren der menschen, reuzen en geweldige en mannen van naam (1 Mos. 6: 1—4) ontsproten, alzoo werd dit nu ook het geval door de verbintenis der Gemeente met de wereld. De Keizer Constantin trad op de zijde der Kerk en onverhoeds was de christelijke religie, Staatsreligie, en had magt en aanzien.

Reeds vroeg meende men, door de uitwendige ceremoniële handelingen datgene bewerken te kunnen, 't welk alleen de Geest Gods uit vrije genade van binnen in de ziel werkt. In 't midden van de tweede eeuw omhelsde men reeds die dwaling, dat de Doop de wedergeboorte ware, 't welk uit eenen brief door Justinus, den Martelaar, aan den Keizer Antonius Pius in 't jaar 140 geschreven, te zien is. Hij zegt: „Wij brengen ze (de bejaarde doopelingen) aan eene plaats, daar water is, en daar worden zij wedergeboren, door denzelfden weg der wedergeboorte, door denwelken ook wij zijn wedergeboren.“

Had eerst die meening overhand verkregen, dat men een mensch, denwelken men in de waarheden der christelijke religie onderwezen had, en die deze waarheden toestemde, door indompeling in het water wederbaren en van de erfzonde verlossen konde, dan moest men ook weldra op die gedachte geraken, om de zuigelingen door denzelfden weg en op dezelfde wijze te wederbaren. Zoo werd de eene dwaling uit de andere geboren, en deze dwaling werd, als

den grond der noodzakelijkheid des Kinderdoops, door de kerkvaderen altijd bijgebragt.

Origenes zegt: (230) „Omdat het Sacrament des Doops de bevektheid onzer geboorte wegneemt, zijn ook de kinderen gedoopt.“ Cipriaan spreekt hiervan op dezelfde wijze. Basilius zegt: (370) „De Doop is de wedergeboorte der ziel.“ Augustin geloofde niet alleen, dat de erfzonde door den Doop werd afgewasschen, maar ook, dat de duivel door denzelfden uit de kinderen werd uitgedreven. Hij zegt: „De kinderen zijn in het geweld des duivels, tot dat ze daaruit door den Doop worden bevrijd.“ Hij leerde, dat de kinderen, wanneer ze zonder Doop te sterven kwamen, moesten verloren gaan.

Hoewel nu in Afrika reeds vroeg in de derde eeuw allerhande dwalingen in de Kerk gehandhaafd wierden, dan wordt daarentegen in de Roomsche en Grieksche Kerk, in de derde eeuw, geen spoor van den Kinderdoop bemerkt. De eerste openlijke aanhaling van denzelfden in de Grieksche Kerk wordt gevonden in 't jaar 381 in eene redevoering door Gregor, Aartsbisshop van Constantinopel. Hij geeft in deze redevoering den raad, om de kinderen niet voor het derde jaar te doopen, opdat zij in staat mogen zijn, de geheimzinnige woorden te hooren en eenigermate op dezelve te antwoorden. Gregor zelf werd eerst gedoopt, toen hij 30 jaren oud was, hoewel zijn vader een Bisschop was.

Was nu de geestelijke hoererij der geloovigen met de ongelooovigen in de Kerk ingevoerd, dan lieten andere dwalingen als vruchten dezer hoererij niet lang op zich wachten, de deur tot de invoering van allerhande dwalingen en verderfelijke ketterijen was nu geopend. Reeds in de derde eeuw was in Afrika het geestelijk leven in de Kerk zoo ver in verval gekomen, dat zelfs de Bisschoppen als vorsten, in kostelijke kleederen, omringd van hunne dienaars, op troonen zaten. Allerhande wellusten en een heer van andere zonden, waren onder „Geestelijken“ en „Leeken“ heerschend geworden. (Ziet Mosheim. Bd. 1) — Was nu de inwendige bloei en groei der Kerk verloren gegaan, uitwendig bloeide en groeide ze dies te meer. Zij werd reuzenachtig, beroemd en geweldig; nam toe in grootte en magt, maar tevens ook in woed, en in de vervolgingszucht tegen „de ware Kerk“, de Gemeente

des HEEREN, en vergoot weldra het bloed der Heiligen, niet minder dan de Joden en Heidenen voor haar hadden gedaan. Maar, vragen wij, waar bevonden zich dan nu nog zulke Gemeenten, die, zoo als gezegd is, niemand doopten als dezulken, die zij volgens belijdenis en wandel als wedergeborenen moesten houden, die dan den Doop der kleine kinderen niet hadden ingevoerd?

Uit de geschiedenis kunnen wij vernemen, dat zulke Gemeenten toen aanwezig zijn geweest. En al is het, dat men de inrigting en den toestand zulker Gemeenten niet naauwkeurig kan weten, omdat men alleen uit de getuigenissen harer vijanden, haren toestand moet vernemen; nogtans zijn de verdoemende uitspraken der Conciliums tegen de Christenen, die den Doop der kleine kinderen als een menschenvond verwierpen, onwedersprekelijke bewijzen, voor het aanwezig zijn van zulke Gemeenten, in dien tijd, toen zulke verordeningen verschenen. Hierdoor heeft de vijandschap tegen de waarheid, der waarheid een gedenkteeken opgericht.

De geschiedenis berigt ons, dat reeds 60—70 jaren voor dat de Keizer Constantinus zich tot een beschermer van het Christendom opwierp, het verval der Gemeenten zoo ver gekomen was, dat eene scheiding tusschen licht en duisternis had plaats gevonden. Een groot getal der innigste Christenen verliet den grooten hoop, vormde Apostolische Gemeenten, verkoos eenen Nevotianus tot Bosschop, weshalve zij van de Kerk, waarvan zij zich hadden afgescheiden, Nevotianen genoemd werden. Dit waren nu de eerste Protestanten, de Protestanten van de derde eeuw. De Kerk, waarvan zij zich hadden afgescheiden, bleef als de algemeene (katolijke) Kerk terug. Van dien tijd af, waren Kerk en Gemeente CHRISTI, twee gescheidene partijen, die elkander tegenover stonden, en zich nooit met elkander vereenigden. Het getal der afgescheidenen was groot. De fransche Geschiedschrijver Mezaraj zegt: dat reeds in het jaar 254 door de kerkelijken daarover geknagd werd, dat zij Frankrijk met hunne leer verontrust hadden. In de vierde eeuw hadden zij Gemeenten in Constantinopel, Nicëa, Nicodemia en in Phrigien. Socrates en Sozomenus, kerkelijke geschiedschrijvers uit de vijfde eeuw, vermelden, dat er toen destijds in alle deelen der wereld vele

Gemeenten der Nevotianen bestonden. Zij verwierpen den Doop der Kerk, en doopten allen, die in hunne gemeenschap opgenomen werden. Hierdoor ontvingen zij de naam „Wederdoopers.“

In 't jaar 311 zijn in Afrika de Donatisten ontstaan, welke zich door alle provincien verspreidden; zij waren, naar de berigten van den franschen geschiedschrijver Crispin, de Nevotianen in leer en leven gelijk, verwierpen den Kinderdoop, alsmede den Doop der Kerk, zoo dat ook zij allen doopten, die tot hunne gemeenschap opgenomen werden, weshalve dan ook zij door de Kerk „Wederdoopers“ werden genoemd.

Zulke Gemeenten, die den Kinderdoop, alsmede den Doop der katolieke of algemeene Kerk verwierpen, en wederdoopers genaamd werden, die tegen andere dwalingen der Kerk protesteerden, die in leer en leven naar Gods Woord zich gedroegen, die van de derde eeuw af, tot heden toe, door de Kerk, — dan onder deze, dan onder gene benaming, als: Nevotianen, Donatisten, Paulicianen, Berengarier, Wiceliten, Petrosianen enz., ook wel met een woord, Waldensen en Albigenzen — vervloekt, vervolgd, geplundert zijn geworden, in de gevangenis geworpen, met vuur en zwaard ten dood gebracht, — die Gemeenten, zeg ik, zijn door al deze tijden heen, de Gemeenten van CHRISTUS geweest, tegenover de Kerk, die zich van tijd tot tijd meer en meer als de groote Hoer, het geestelijk Babijlon, het Antichristendom, door woord en daad openbaarde.

Dat de Waldensen den Kinderdoop hebben verworpen, alsmede den Doop der Kerk, daarvan zijn bewijzen genoeg bijtebrengen. P. J. Twisck zegt: „Het is uit de Schrijvers blijkelyk, dat in deze tijden, (1100) geweest zijn, de Waldensche broederen, wedersprekende de Pauselijke dolingen en den Kinderdoop.“ Reinerius, een Inquisitiemeester, die tegen de Waldensen geschreven heeft, geeft van hen het volgende getuigenis: „Onder alle Secten, die geweest zijn en nog zijn, is er geen schadelijker voor de Kerk, dan de Secte der Lionisten, (of van de arme van Lions, 't welk zijn de Waldensen) en dat om drie oorzaken. Eerstelyk, om dat ze is de alleroudste; want sommige zeggen, dat ze geduurd heeft van de tijden van Sijlvester; andere zeggen, van de tijden der Apostelen. Ten tweede: omdat ze verder uitgebreid is; want,

daar is bijna geen land, daar deze Secte niet wordt gevonden. Ten derde: Omdat daar alle andere Secten door hare gruwelijke lasteringen tegen God, de menschen, die ze hooren, een walging van haar gevoelen maken, deze daarentegen een grooten schijn der Godzaligheid heeft, om dat ze voor de menshen godzalgijk leven, en alle dingen van God te regt gelooven, en van al de 12 Art. des Geloofs wel gevoelen: maar alleen de roomsche Kerk en de Geestelijkheid lasteren.“ (Dat is Paus, Cardinalen, Bisschoppen enz.) Vervolgens zegt hij: „Dat hare leer tot deze drie hoofdstukken kan gebragt worden, namelijk: Het eerste, (bestaande in) lasteringen tegen de Roomsche Kerk en hare instellingen. Het tweede, (bestaande in) dwalingen tegen de Sacramenten en de Heiligen. Het derde, (bestaande in) verwerping van alle kerkelijke gewoonten.“ — Daarna specificceert hij hare leer, en stelt dezelve in 26 Artikelen. Onder anderen de navolgende:

1) „Dat de Roomsche Kerk niet is de Kerk JEZU CHRISTI, maar de Kerk der vervloeking, en dat ze vervallen is, ten tijde van Sijlvester.“ 3) „Dat de leer des H. Evangeliums schier niemand houdt, als zij lieden, (te weten de Waldensen.“ 4) „Dat zij in waarheid zijn, arm van Geest, en om de gerechtigheid, en het geloof vervolging lijden.“ 5) „Dat zij zijn de Kerk JEZU CHRISTI.“ 6) „Dat de Roomsche kerk is, de Hoere, die in Openbaring Johannes beschreven wordt.“ 11) „Dat men alleen God moet gehoorzamen en niet de Praelaten.“ 12) „Dat de eene niet grooter is, dan de andere, maar datze altemaal broeders zijn.“ 22) „Zij willen niet toestaan, dat men iemand dwingen zal, tot het geloof.“

In een Tractaat door Reinerius geschreven, heet het van de zeden der Waldensen aldus: „Hunne Leeraren zijn Wevers en Schoenmakers die vergaderen geene groote rijkdommen: maar laten zich vergenoegen met tamelijk nooddruft.“ — „Anno 413 heeft Keizer Theodosius een Placcaat laten uitgaan, tegen de Wederdoopers, gebiedende dezelve te dooden.“ Anno 428 Werden vele personen beschuldigt (door de schriften Augustini) dat ze Wederdoopers waren, of immers den Wederdoop voorstonden; wjl zij dreven, dat de Doop, die van kettters, bediend wierd, voor geenem waren Doop was te achten, en dat derhalve diegene, die van de zoodanige gedoopt waren, wederom behoorden gedoopt te wor-

den. Kortelijk, dat er geen ware Doop was, als alleen bij de ware Kerk en het waar Geloof. Onder deze, (namelijk onder de als Wederdoopers beschuldigde personen) was Cresconius niet een van de minste, dewelke in de schriften Augustini de volgende stukken werden te laste gelegd: Dat er niet meer dan eenen regten Doop zij; want daar staat geschreven; Één God, één Geloof, één Doop, ééne onbevleete ware Gemeente: die dan in dezelve niet zijn, kunnen geen Doop hebben.“ (Martelaarspiegel der Doopsgezinde.) Het Concilium gehouden te Mela in Numidien, (416) alwaar Augustinus Voorzitter was, besloot het volgende: „Wij willen, dat een iegelijk, die ontkend, dat de zuigelingen door den Doop uit hunnen verlorenen staat bevrijd en eeuwig gered worden, vervloekt zal zijn.“ „Adrianus, een vermaarde Leeraar is Anno 606 om't verwerpen des Kinderdoops crimineel gestraft.“ (Martelaarsp.) In het Concilium te Lombez (1175) worden de Albigenen en Waldensen veroordeeld, omdat zij ontkenden, dat de kinderen door den Doop zouden zalig worden. Paus Alexander verdoemde (1179) de ketterij des Waldensen, om dat ze de kinderen niet lieten doopen. Favinius, een geschiedschrijver, zegt: „De Albigenen houden den Doop der kleine kinderen, voor een bijgeloovig ding.“ Alanus Magnus verzekerd, dat de Waldensen den Kinderdoop verwierpen. — Baronius noemt ze Wederdoopers. — Johannes Wiclef, een Leeraar in England, heeft den kinderdoop verworpen. In't 11 Hoofdst. zijner Trialogus zegt hij: dat de Doop maar alleen den Geloovigen toegediend kan worden. „Uit vele Auteurs is klaar“, zegt de in Londen 1764 uitgekomene Hist. of Religions, „dat Wiclef den Kinderdoop heeft verworpen, en dat op dit punt zijne navolgeren met de tegenwoordige Baptisten overeenstemden.“ — Walsingham, een groote vijand Wiclef's zegt: In't jaar 1381 heeft de verdoemenswaardige Ketter, Johannes Wiclef, de vervloekte meeningen des Berengarius opgevat en het is zeker, dat een van dezelve de verwerping des Kinderdoops was.“ Thomas Walden noemt Wiclef een der zeven hoofden, die uit den Afgrond zijn opgekomen, omdat hij den Kinderdoop verwierp. Johannus Hus en Hieronimus van Praag, die beide (1415) verbrand zijn, waren leerlingen van Wiclef. Jakobus Mehrningus zegt: dat

Wicief (onder anderen) geleerd heeft, „dat de Doop tot vergeving der erfzonde niet noodig is.“ — *) Jakobus Mehrningus, (schrijvende over de veertiende eeuw, aangaande den Doop) zegt aldus: „Ik heb eene gansch oude bekentenis, in duitsche spraak, van eenige Waldensische broeders in Bohemen, in mijne hand gehad, daarin zij uitdrukkelijk bekennen, dat men in 't beginsel der Christenheid geene kinderen heeft gedoopt, en dat zulks ook hunne voorvaders niet gedaan hebben enz., gelijk Johannes Bohemius (lib. 2 Gentium Moribus) schrijft: De Doop plagt men in voortijden alleen mede te deelen, op belijdenis des geloofs; maar, als men hierna, den Doop noodig ter zaligheid geacht heeft, heeft men ook geordineerd, (te weten bij de Papisten) dat men de nieuwgeborene kinderen zoude doopen, en hun Gevaders toeschikken, die, aan hunne plaats het geloof bekennen, en den Duivel afzeiden.“ (Baptism. histor. het 2 Deel pag. 738.) Tot op den tijd der Reformatie waren de Waldensen de Bohemische en Moravische broeders, Baptisten.

Dat nu de Gemeente Gods, „de ware Kerk“, door de valsche Kerk, de groote hoer, die dronken geworden is van het bloed der Heiligen, altijd in eene mindere of meerdere maat is vervolgd geworden, behoeft geen nader bewijs. De vervolging der Nevo-tianen was niet zoo groot. Veel zwaarder werden de Donatisten gedrukt, en onder de regering van de Keizerin Theodora zullen, naar de verzekering harer Vlijers, omtrent 100,000 Paulicianen door het zwaard, het vuur en den galg uitgeroeid zijn geworden. De schrikkelijke en onmenschelijke vervolgingen tegen de weerlooze Schapen, hebben tot den tijd der Reformatie voortgeduurd. In 't jaar 1517 begon Luther de Reformatie. Nu meenden de Bohemische en Moravische broeders (de Baptisten in dien tijd), aan de Reformateurs en de geloovigen, die uit Babel vlugteden, nieuwe geloofsbroeders te verkrijgen. Lang en wreed vervolgd zijnde, zochten zij vaak bescherming bij de magtig gewordenen Protestanten, die Vorsten en krijgs-

*) Omdat sedert de uitvinding en invoering des Kinderdoops, tot op den tijd der Reformatie, men geene anders denkbeelden daarvan had, als dat de erfzonde daardoor weggenomen werd, zoo lag in deze uitdrukking Wicief's de volkomene verwerping des Kinderdoops.

heeren op hunne zijde hadden. Deze echter stelden tot de eerste conditie eener vereeniging, de „Wederdoop“ opgegeven. En hier en daar lieten waarlijk Gemeenten zich verleiden, door het verlaten van de waarheid haar leven te behouden. Door deze onderhandelingen met de partij der Reformateurs, zijn ze daarheen gekomen, in 't jaar 1535 een Geloofsbelijdenis uit te geven, waarin ze zeggen, de Wederdoop, dien zij vroeger voltrokken, nu opgegeven te hebben. Op dezen grond dan, is eene vereeniging met de Lutheranen en naderhand ook met de Gereformeerden tot stand gekomen. Dat de Bohemische en Moravische broeders tot dien tijd Baptisten geweest zijn, daarvan zijn schriftelijke bewijzen voorhanden, die de Broedergemeente, welke van hun afstand, tegenwoordig nog in handen heeft. Dat de bovengenoemde broeders, wat de leer aanbetreft, in alles; behalve de Doop, met Luther, Calvijn, Zwingli overeenstemden, behoeft ik niet verder aantetoonen. In plaats nu, van aan de hoofden der Reformatie en der protestantsche Kerk nieuwe vrienden verkregen te hebben, moesten ze weldra ondervinden, dat zij nieuwe vijanden verkregen hadden, wiens kerkelijke vijandschap tegen hen niet minder was, dan die der oude vijanden. Luther schreef aan Vorsten en Overheden, om dezelve te bewegen, de oude Baptisten, die zich met de luthersche Kerk niet konden vereenigen, en die de oude beproefde waarheid, waarvoor zij goed en bloed hadden verlaten, niet konden opgeven, uit hunne landen en Steden te verdrijven. Niet minder echter als de luthersche Kerk, heeft de Gereformeerde hare vervolgingszucht tegen de Baptisten bewezen. „Daar is (schrijft zeker Autheur) bij de Zwingelsche Kerken van haren aanvang af, een' grooten haat en bitterheid tegen de „Wederdoopers“, of, om beter te spreken, tegen de gedoopte naar CHRISTI ordening geweest, zoo de Historien getuigen, waardoor zij aangevangen hebben, zeer vroeg over dezelve te tijrannijzeeren: want wij meenen, dat de Zwingelsche Kerk nog geen tien jaren oud was, toen dezelve mishandeling geschiedde. Doch hierbij is 't niet gebleven, maar zij zijn hoe langer hoe meer in zulke tijrannij voortgevaren: alzoo, dat die van Zurich Anno 1530 een Placcaat hebben laten uitgaan (zeer gelijkvormig de bloedige Placcaten des Roomschen Keizers) waarin zij aldus schrijven:

Daarom gebieden wij wel strengelijk al de inwoners onzes lands, en degene, die eenigzins daarmede vereenigd zijn, en met naam, de hooge en lage Ambtlieden, Sarjanten, Stadsdienaren, Regteren, Ouderlingen der Kerken, en der Kerken Dienaren; waar zij eenige Wederdoopers vernemen kunnen, dat zij ons, die te kennen geven, door den eed, daarmede zij aan ons verbonden zijn: dat zij, die nergens dulden, nog vemenigvuldigen laten, maar dezelve vangen en ons overleveren; want wij, de Wederdoopers, met degene, die ze toestaan en aanhangen, naar den inhoud onzer wetten, met den dood straffen zullen; en diegene, die ze bijstand doen en niet aangeven, verjagen; of die ze ons niet evangelijk toebrengen, zullen wij zonder eenige genade, naar hunne verdiensten, straffen; als schuldig zijnde aan de trouw en den eed, die zij de Overheid gezworen hebben.“ (Martelaarsspiegel.) In het jaar 1525 was ook reeds een Placcaat uit Zurich gepubliceert, dat aldus luidt: „Daarom ordineeren wij, en willen, dat voortaan alle mannen, vrouwen, jongens en maagden van den Wederdoop afstaan, en dezelve na dezen tijd niet meer gebruiken, en dat zij de jonge kinderen laten doopen“ enz.

De schrijver van de Martelaarsspiegel maakt hierbij deze aanmerking: „De Zwingsche Kerk te Zurich, daar dit Placcaat gemaakt wierd, was destijds maar omtrent vijf jaren oud, en was zelfs mede den haat en de verdrukking der Papisten onderworpen: gewisselijk eene jammerlijke zaak, dat zulke lieden, die zich zoo onlangs te voren van den Zuurdeessem des Pausdoms in vele stukken gezuiverd hadden, en die de Tijrannij van den Paus tegen waren, evenwel nog in dit stuk, om andere, die met hen geen gelijk geloof hadden, te verdrukken, met Papisten eenig bleven.“

Placcaten van gelijken inhoud als het eerstgenoemde van 't jaar 1530 verschenen nu verder in den loop des tijds niet alleen in Zurich en Bern, maar ook in Nederlandsche Steden, b. v. Deventer. De inhoud was, dat de Baptisten in den schoot der gereform. Kerk

inkeeren; den Doop der geloovigen opgeven, den Kinderdoop aannemen en invoeren zouden. Gevangenis bij water en brood, stokslagen, geldboeten en andere „geringe“ straffen werden op de eerste tegenkanting gedreigd, verbanning op de tweede en dood op de derde. In de Placcaten wierd gezegd: „Wij verordineeren, dat de uitoefening aller Religien, behalve de Gereformeerde, verboden zal zijn.“ Hoe vele Baptisten, volgens deze Placcaten, in Zwitserland jaren lang gevangen genomen, verdronken, verbrand of verbannen zijn, is bijna ongelooftlijk! —

In England echter, hebben de Baptisten in de tijden der reformatie, de zwaarste vervolging moeten lijden. De Koning Henderik, die zijnen roem daarin zocht, de Reformateur der Kerk te zijn, had reeds tot het jaar 1547 toe, 72,000 Baptisten met geldboete gestraft, verbrand of uit het land gebannen! Hij plag Papisten en Baptisten aan eenen paal te verbranden. Onder de regeringen van Koning Eduard en van de Koninginnen Maria en Elizabeth, werden deze gruweldaden voortgezet. In 't jaar 1611 is de laatste Martelaar in England, Wightman, een Baptist, om „ketterij“ verbrand. De eerste en de laatste Martelaars in England zijn Baptisten geweest.

Een merkwaardig getuigenis voor de Baptisten, heeft de Cardinaal Hosius, President van het Tridentische Concilium in 't jaar 1570 afgelegd. Hij zegt: „Zoude men de waarheid eener religie naar de bereidwilligheid en vrolijkheid moeten beoordeelen, welke menschen eener Secte in 't verdragen van het lijden betoonen, dan konden de meeningen en vervolgingen van geene Secte zoo zeker en waarzijn, dan die der „Wederdooperen“, omdat in de laatste Twaalf honderd jaren deze Secte de zwaarste straffen ondergaan heeft.“

Bij al de vervolgingen, die door de Kerk tot op dit oogenblik toe, in eene mindere of meerdere maat over die Gemeenten gekomen zijn, die den Doop hebben toegediend volgens de instelling des HEEREN, bestaan dezelve nog op 't heden, en zijn door alle deelen der wereld verspreid. Thans is het getal der gedoopte Christenen in Duitschland 9 tot 10,000. De som der gedoopte Christenen in England, Amerika, Westindie, Oostindie, Duitschland, Dænemark, Zweden mag thans 2—3 Millioenen bedragen.

Dat de goddelooze Secte der z. g. Munstersche Wederdooperen niet de minste gemeenschap had met de Baptisten Gemeenten voor als na de reformatie, behoef ik wel niet te zeggen. Zij hadden dit met de Baptisten gemeen, dat ze den Kinderdoop verwierpen. Maar, wat volgt daaruit? Zij verwierpen ook den Paus en zijne leeringen. De gereform. en luthersche Kerk doet dit ook; wat volgt uit deze gelijkheid? — Verder: De roomsche Kerk verdedigd den Kinderdoop; de gereformeerde en luthersche doet dit insgelijks. Kan men nu zeggen, omdat de protestantsche Kerk met de roomsche den Kinderdoop gemeen heeft, daarom heeft ze dezelfde leeringen en bedrijft dezelfde daden? — gewisselijk niet. Zoo ook hier. Meer dan 20 hoofdartikelen konde ik optellen, waarin de Baptisten van de Munstersche Secte afwijken. Zelfs de grond, waarom zij den Kinderdoop verwierpen, is van den onzen als nacht en dag verwijderd. Zij loochenden de erfzonde, en verwierpen derhalve den Kinderdoop.

Wij daarentegen gelooven en belijden, dat alle menschen in Adam gezondigd hebben. Zij geloofden, dat de kinderen van Christen ouders, door hunne geboorte uit zulke ouders, heilig en kinderen Gods waren. Wij gelooven niet, dat de genade erfgoed is. Zij besprengden de volwassenden weder. Wij daarentegen **doopen** degene, die volgens belijdenis en wandel voor wedergeborenen moeten gehouden worden, zij mogen jong of oud zijn enz. enz. „De gansche verschijning der Munstersche dwaalgeesten in 't jaar 1535, was (zegt de nog in leven zijnde schrijver van het werk: „Die Kirche und ihre Zukunft“ — Philipp Paulus) gelijk den Boerenkrijg in Zuidoostduitschland in 't jaar 1525, een schielijk ontstaande en even zoo schielijk wederom verdwijnende dwaalster der reformatie, een uit haren eigenen schoot opkomende en door hare eigene inwendige levenskracht wederom aanstonds onderdrukte wangedrogte, weshalve dan ook de Mennonieten, (die in den tijd der reformatie en lang na dezelve Baptisten waren en alleen op belijdenis des waren geloofs doopten door indompeling,) wanneer zij, voor de regtbanken gesteld, met de toen reeds lang verdwenen zijnde Munstersche dwaalgeesten te zamen zouden geworpen worden, zeiden: „Gene waren niet onze broeders; wij hebben met zulke

menschen geene gemeenschap. De lieden van Munster behoorden tot u, niet tot ons.“

Uit hetgene ik tot hiertoe uit de kerkelijke geschiedenis heb aangehaald, blijkt ten volle, dat de beide partijen, de ware en valsche Kerk, of de Gemeente van CHRISTUS en de Kerk, sedert 16 eeuwen tegen malkanderen bestaan hebben. Het ligchaam der eerstgenoemde bestond uit leden, die, gelijk Izaak, kinderen der belofenis waren. Gal. 4: 28. Het ligchaam der laatstgenoemde was niet uit den Geest, maar uit het vleesch geboren, gelijk Ismael, en alle geloovigen, die ten allen tijde in hetzelfde mogten bevonden worden, behoorden zoo weinig tot hetzelfde, als de onwedergeborenen, die ook ten allen tijde in het andere mogten bevonden worden, tot datzelfde behoorden. Doch gelijk Ismael, die naar het vleesch geboren was, vervolgde dengenen, die naar den geest geboren was, Gal. 4: 29, alzoo heeft ook de laatstgenoemde, die zich de algemeene katolieke Kerk noemde, de leden der eerstgenoemde vervolgd, gesmaad, in de gevangenis geworpen, met vuur en zwaard ten dood bragt.

Hebben wij gezien, dat de HEERE alle huichelaars, om niet in de Gemeente Gods intesluipen, eene schrikkelijke waarschuwing gegeven heeft in Ananias en Sapphire, niet minder zien wij in de groote hoer, die dronken geworden is van het bloed der Heiligen, welke schrikkelijke gevolgen daaruit ontstaan zijn, dat de Gemeente des HEEREN de wereld in zich opgenomen heeft, niet bedenkende de woorden, door Philippus gesproken tot den Kamerling: „Indien gij van ganscher harte gelooft, zoo is het geoorloofd.“

In de tijden der reformatie zagen de Reformateurs, dat het ligchaam der roomsche Kerk niet was de Gemeente CHRISTI, maar in tegendeel, dat het was de valsche Kerk. Zij verhieven hunne stem, als een Bazuin en schreeuwden uit de keel, zoo hard zij konden: „Gaaf uit van haar, mijn volk! opdat gij aan hare zonden geene gemeenschap hebt en opdat gij van hare plagen niet ontvangt. Want hare zonden zijn d' eene op d' andere gevolgd tot den hemel toe, en God is harer ongeregtigheden gedachtig geworden.“ — (Openb. Joh. 18: 4, 5.)

Tot op het fundament toe, hebben zij het gebouw

zoeken aftebreken, zijn van nieuw begonnen te bouwen, maar op hetzelfde fundament. Na twee eeuwen tijds hebben de geloovigen reeds wederom gezien, dat ook dit gebouw (het ligchaam der protestantsche Kerk) niet was de Gemeente Gods, maar de valsche Kerk. En hoe konde het ook anders. Wanneer aan dit gebouw ('t welk op hetzelfde fundament gebouwd wordt, waarop het eerste, door de Reformateurs afgebrokene gebouwd was) eerst zoo lang gebouwd zijn zal, als aan het eerste gebouwd is, dat omtrent 12 eeuwen oud was ten tijde, toen het door de Reformateurs afgebroken werd, dan zal het misschien nog een erger gebouw zijn; dan het eerste. — Nu, na twee eeuwen tijds is men wederom begonnen in Nederland, dit nieuwe gebouw tot op het fundament toe aftebreken. Wederom is men begonnen, op dezelfde fondamenten, met dezelfde hoeksteen. Op nieuw wordt er beproefd, wat geestelijks er op wast, uit den wortel der zuigelingen. Maar men zal ook wederom moeten ondervinden, dat op hetzelfde fundament, hetzelfde gebouw ten voorschijn komt en komen moet. En wanneer men nog tien en twintig maal dit gebouw zal afbreken, en op hetzelfde fundament weder opbouwen, 't zal altijd hetzelfde gebouw moeten worden.

Waar CHRISTUS en Belial, licht en duisternis; met andere woorden: waar geloovigen en ongeloovigen tot een kerkelijk ligchaam door den Doop vereenigd worden; waar de ongeloovigen met hetzelfde regt leden der Gemeente zijn, als de geloovigen, daar is de valsche Kerk; al ware het ook, dat zij de zuiverste belijdenis zoude hebben. (Het is beter op den regten weg voort hinken, dan op den verkeerden voortdraven.) Het kan ook niet anders, als daar zullen allerhand verderfelijke ketterijen en dwalingen schielijk weder doorbreken. Want, de geloovigen, die onder den grooten hoop der ongeloovigen altijd dun gezaaid zijn, zullen niet lang in staat zijn, den hals der onbekeerden onder het jok CHRISTI te buigen; veelmeer zullen de geloovigen ondervinden, dat zij door de ongeloovigen overheerscht, en van de zuivere eenvoudigheid in leer en leven weggesleept zullen worden. Dit heeft de ondervinding van alle tijden geleerd. Te vergeefs heeft de HEERE de Israëlieten niet zoo gedurig gewaarschuwt, zich van andere volken

te onthouden, opdat zij door hen niet tot afgoderij mochten verleid worden. En hoewel de Joden de alleen zuivere godsdienst hadden, en God zoo nabij zich, als geen ander volk, zoo is het altijd het geval geweest, dat, waar zij zich met andere volken vermengden, in plaats van deze tot hunne godsdienst te trekken, zij door hen, tot zonden en afgoderijen zijn verleid geworden. Zoo als de Joden onder het oude Testament van alle andere volken afgezonderd waren, door de besnijdenis, die hun den toegang opende, tot al de andere voorregten van den joodschen godsdienst, zoo zullen de geloovigen des nieuwen Testaments van alle ongeloovigen afgezonderd zijn door den Doop, die hun den toegang opent tot al de andere voorregten van den christelijken godsdienst. En zoo als de joodsche Kerk gedurig eene reformatie van nooden had, en reformeerd is geworden, en zich niemand van dezelve scheiden mogt, al was zij ook nog zoo zeer vervallen, — zoo heeft de Gemeente des nieuwen Testaments gedurig eene reformatie van nooden, en niemand is gerechtigd, zich van dezelve te scheiden, al ware zij ook nog zoo zeer vervallen. Waar echter in een genootschap tot grondregel gesteld is: de onbekeerden zijn met hetzelfde regt leden der Gemeente, als de bekeerden, daar kan van reformatie, in zulk een genootschap niet meer de sprake zijn.

Ik meen nu genoegzaam aangetoond te hebben, het onderscheid tusschen de Gemeente CHRISTI en de valsche Kerk, alsmede ook, dat het niet geoorloofd is, iemand te doopen, het zij, hij te voren zijne zonden gevoelende, — belijdenis doet van zijne boete en geloof in CHRISTUS.

Is dit de leer der H. Schrift, dan volgt van zelf, dat de „Kinderdoop“ eene menschelijke uitvinding en instelling is, buiten en tegen Gods Woord. Dat dit het geval is, zal ons nog duidelijker blijken, wanneer wij die plaatsen der H. Schrift, die gewoonlijk voor den Kinderdoop bijgebracht worden, benevens de gronden en de beteekenis des Doops, volgens het werkje van Pieters en Kreulen, iets nader bezien. Laat ons dan hiertoe overgaan.

De voornaamste plaatsen, die doorgaans voor den Doop der zuigelingen bijgebracht worden, zijn de navolgende: Handl. 2: 39. 1 Kor. 7: 14. Koloss. 2: 11, 12. Handl. 16: 15, 33. Hoofds. 18: 8 en 1 Kor.

1: 16, In welke de vier laatstgenoemde plaatsen van het doopen van geheele huisgezinnen gesproken wordt, waaruit dan dit gevolg getrokken, dat onder genoemde huisgezinnen, misschien kinderen geweest zijn.

Handl. 2: 39 heet het: „Want u komt de belofte toe, en uwen kinderen, en allen, die daar verre zijn, zoo velen als er de HEERE, onze God toe roepen zal.“ Hier rijst de vraag: welk eene belofte wordt hier bedoeld? Wat is het belofte goed, dat degene uit de Joden en hunne kinderen en allen, die daar verre zijn, die de HEERE daartoe roepen wilde, verkrijgen zouden? Dit belofte goed word door den Apostel in het voorafgaande 38 vers woordelijk genoemd, en is: „de gave des H. Geestes“, welk goed de HEERE beloofd heeft door den Propheet Joël, Hoofdst. 2: 28, 29. „En daarna zal het geschieden, dat ik mijnen Geest zal uitgieten over alle vleesch“ enz. — „Ja ook over de dienstknechten, en over de dienstmaagden, zal ik in die dagen mijnen Geest uitgieten.“ Dat hierop de Apostel het oog heeft, wanneer hij zegt: „u komt de belofte toe“, zal ons nog duidelijker blijken, wanneer wij de geschiedenis in Handl. 2 verhaald, een weinig nader beschouwen. In vers 1 tot 4 lezen wij van de uitstorting des H. Geestes over de Discipelen van JEZUS. In vers 4 heet het: „En zij werden allen vervuld met den H. Geest, en begonnen te spreken met andere talen; zoo als de Geest hun gaf uittespreken.“ Gelijk nu Petrus, toen hij onder de predikatie, Cornelius en den zijnen gehouden, (Handl. 10) vernam, dat de H. Geest op hen viel, aanstonds gedachtig werd aan het woord des HEEREN, hoe hij zeide: „Johannes doopte wel met water, maar gij lieden zult gedoopt worden met den H. Geest.“ Handl. 11: 15, 16, alzoo worden wij ook hier bij deze gebeurtenis aanstonds herinnerd aan de woorden, door den Propheet Joël gesproken, Hoofdst. 2: 28, 29 en zien, dat de aldaar gegevene belofte hier dadelijk begint in vervulling te gaan. De te zamen gevloede menigte werd beroerd, zij ontzettek en verwonderden zich over 't gene zij zagen en hoorden. Gelijk het nu altijd het geval is, dat, wanneer iemand het Evangelium met kracht verkondigt, de gemoederen

der toehoorders verdeeld worden, zoo was het ook hier het geval. Velen stonden verbaasd en zeiden, wat wil toch dit zijn? „En anderen, spottende, zeiden: zij zijn vol zoeten wijns“ vs. 13. Deze beschuldiging nu konden de Apostelen niet stilzwijgend laten voorbij gaan. Zij stonden op, en Petrus begon tot de menigte te spreken. De inhoud zijner redevoering bevattede 1) eene verantwoording tegen de beschuldiging der spotters, en 2) het bewijs, dat de gekruisde JEZUS de beloofde Messias was. Eerst zoekt hij de opmerkzaamheid der toehoorders op zich te trekken, (vs. 14) dan wederlegt hij de beschuldiging der spotters, (vs. 15) en toond verder aan, dat het bovennatuurlijke, 't geen zij hoorden en zagen, geene uitvloeisels waren van de krachten des wijns, „Maar dit is het,“ — zegt hij — „dat gesproken is door den Propheet Joël“ enz. (vs. 16 tot 21.) Dus wijst de Apostel zijne toehoorders, als met de hand op de belofte, door den Propheet Joël gesproken, en zegt duidelijk: 't gene gij hoort en ziet is de vervulling van deze belofte. Heeft hij nu de valschelijke beschuldiging wederlegt, dan begint hij vs. 22 enz. hun aantetoonen, dat de gekruisde JEZUS de beloofde Messias is. Getuigt vs. 32 en 33 dat God dezen JEZUS opgewekt en verhoogd heeft, en dat Hij van den Vader ontvangen heeft, de beloften des H. Geestes, zoo dat Hij geworden is, de bronader van dat beloofde goed, waarvan Joël gepropheteerd heeft. Dezen JEZUS dan is het, — wil de Apostel zeggen — die de belofte, waarvan Joël gesproken, aan ons, Zijne leden, heeft in vervulling gebracht; Zijnen Geest over ons heeft uitgestort, 't welk gij ziet en hoort. Als nu de Apostel nog verder op hen aandrong, en betoogde, dat God dezen JEZUS, (die zijnen Geest thans had uitgestort) dien zij gekruisd hadden, tot eenen HEERE en CHRISTUS gemaakt had, toen „werden zij verslagen in 't hart en zeiden tot Petrus en de andere Apostelen: wat zullen wij doen, mannen, broeders?“ Hierop antwoordt de Apostel: „bekeert u“, geloof in den HEERE JEZUS CHRISTUS, „en een iegelijk van u worde gedoopt in den naam JEZU CHRISTI, tot vergeving der zonden.“ Die geloof zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden. Dus den HEERE JEZUS CHRISTUS aangedaan hebbende, zult ook gij dadelijk onder-

viinden, dat Hij, de belofte aan Joël gedaan, aan u zal vervullen, „gij zult de gave des H. Geestes ontvangen“, „want u komt deze belofte toe.“ En niet alleen komt u deze belofte toe, maar ook „uwen kinderen.“ Ja! deze belofte strekt zich nog verder uit, zij is niet alleen voor u en uwe nakomelingen, niet alleen voor de Joden, zij komt ook toe „allen, die daar verre zijn“, de Heidenen. Dus alle volken zonder onderscheid, zij mogen besneden of onbesneden zijn, want, de belofte luidt: „Ik zal mijnen Geest uitgieten over alle vleesch.“ Doch deze belofte zal niet aan allen, hoofd voor hoofd volbragt worden, neen! maar „zoo vele als er de HEERE, onze God uit u, uit uwe nakomelingen en andere volken „toeroepen zal.“ Zoo vele, als hij door 't geloof met den bronader van dat beloofde goed, den HEERE JEZUS CRISTUS, in gemeenschap zal stellen, Dus allen uit u, uit uwe kinderen, uit de Heidenen, die door 't geloof CHRISTUS worden ingeplant, „die zich bekeeren en laten doopen in Zijnen naam,“ zullen dat beloofde goed verkrijgen.

Hoe duidelijk is hier toch de zin van de woorden des Apostels. Hoe is het mogelijk, uit deze woorden eenen anderen Doop te willen afleiden, dan die, die op de bekeering volgen zal. Lieve broeder! predik den volke JEZUS, den gekreusden en opgewekten JEZUS, en wanneer het gebeurt, dat deze of gene door het woord verslagen wordt in 't hart, en hij vragende wordt: „Wat zal ik doen,“ geef hem een bijbelsch antwoord. Zeg zonder bedenking met den Apostel: „Bekeert u, en laat u doopen in den naam JESU CHRISTI tot vergeving der zonden.“

Maar, misschien zult Gij mij tegen brengen, dat de belofte, waarvan Petrus spreekt, niet is de belofte bij Joël gedaan, maar, dat hij hier het oog heeft op de belofte, die de HEERE aan Abraham gedaan heeft, namelijk: „Ik zal uw God zijn, en uw's zaad's God na u.“

Al ware dit zoo, dan zoude daaruit nog niets kunnen getrokken worden, ten voordeel van den Doop uwer kinderen, want: dit zaad Abrahams is, of zijne natuurlijke nakomelingen, of zijne geestelijke kinderen, waartoe zoowel de geloovige Heidenen, als de geloovige Joden, behooren. Zullen dan de kinde-

ren aandeel hebben aan de beloften, die Abrahams zaad toekomen, dan moeten zij, of van joden ouders geboren zijn, of door de wedergeboorte Abrahams geestelijk zaad geworden zijn.

Daar Gij nu echter niet zijt uit het natuurlijk zaad Abrahams, en Uwe kinderen, dus van deze zijde geen aandeel hebben aan de beloften, die Abraham en zijn zaad gegeven zijn, zoo vraag ik, op wat gronden noemt Gij Uwe kinderen Abrahams zaad, wanneer Gij niet durft gelooven, dat ze wedergeboren zijn, en Abrahams geloof bezitten? — Let wel! de HEERE heeft niet gezegd: Ik zal W's God zijn en zijn's zaads God na hem, maar: Abrahams God en Abrahams zaads God. — Genoeg hiervan. Handl. 2: 39 wederlegt den Doop uwer zuigelingen.

Laat ons nu onderzoeken, of misschien de woorden des Apostels 1 Kor. 7: 14. „Want anders waren uwe kinderen onrein, maar nu zijn zij heilig“ iets meer bevatten voor den „Kinderdoop“.

Ofschoon de kinderdoopers in het algemeen daarin overeen stemmen, dat de heiligheid der kinderen, waar van in deze woorden gesproken wordt, den kinderen van gedoopte ouders een regt geeft tot den Doop, zoo zijn echter de gedachten over de heiligheid dezer kinderen zeer verward en uit een loopende. De vraag is, hebben bedoelde kinderen, om dat ze heilig genoemd worden, een regt tot de Doop? Om deze vraag te beantwoorden, moeten wij onderzoeken, welke de redenen zijn mogen, waarom de Apostel deze woorden geschreven heeft.

De Joden durfden met de Heidenen geene gemeenschap hebben, om dat deze onrein waren. Dit zien wij uit Handl. 10: 28. Hoofdst. 11: 3. Gal. 2: 12. Joh. 18: 28. en meer andere plaatsen. Dat zij dus met de Heidenen niet in het huwelijk konden treden, volgt van zelve. Dit had ook de Heere uitdrukkelijk verboden, 5 Mos. 7: 3. Dat de Joden dit gebod des Heeren menigmaal hebben overtreden, weten wij. In Esra 10 lezen wij, dat eene algemeene huwelijkscheiding plaats gehad heeft; waar de Joden zich wijven genomen hadden uit andere volkeren. En niet alleen moesten zulke wijven van hen weggedaan worden, maar met de wijven ook de kinderen, die ze geteeld hadden. Ziet hiervan Esra 10: 3. Laat ons dan nu een verbond maken met onzen

God, dat wij alle die vrouwen en wat van haar geboren is, zullen doen uitgaan.“ enz.

Daar nu in het heidensch Corinth, eene christelijke Gemeente zich bevond, waaronder mannen waren, die ongeloofige vrouwen hadden, en geloovige vrouwen, die ongeloofige mannen hadden, zoo behoeft het ons niet te verwonderen, dat eenige uit de Jodenchristenen, — die het onderscheid tuschen eene christelijke Gemeente en den joodschen kerkstaat nog niet kenden, die nog meenden, dat de christelijke Gemeente in wezen met de joodsche Kerk gelijk was, — de leden der Gemeente te Corinth beroerden, en daarop drongen, dat die leden der Gemeente, die door het huwelijk met een ongeloofige man of vrouw, waren verbonden, volgens de wetten van den joodschen kerkstaat moesten gescheiden worden. *)

Wat de oorzaak ook moge geweest zijn, deze vraag: zijn de geloovigen, die met de ongeloofigen door het huwelijk verbonden zijn, ook genoodzaakt, zich van dezelve te scheiden, zijn de ongeloofigen den geloovigen niet onrein, gelijk de Heidenen den Joden onrein waren? deze vraag, zeg ik, is onder andere vragen over het huwelijk in de Gemeente te Corinth opgeworpen, en de Gemeente heeft, waarschijnlijk na vele Disputen, besloten, om over deze vraag, en eenige andere vragen aan den Apostel te schrijven. Dezen brief had de Apostel ontvangen 't welk blijkt uit het 1 vers van dit Hoofdstuk 1 Kor. 7. Daar nu dit Hoofdstuk een antwoord is, op hun schrijven, zoo kunnen wij uit dit antwoord vernemen, waarover zij de onderwijzing des Apostels begeerden. Dat zij geene vragen gedaan hebben over den toestand der kleine kinderen, of zij gerechtigd waren tot den Doop, of niet, blijkt duidelijk. De Apostel gebruikt deze woorden: „Want anders waren uwe kinderen onrein,“ enz. maar als een argument, om datgene krachtig te beweerden, hetwelk hij in de voorgaande verzen, over de wettigheid van het huwelijk tuschen de geloovigen en ongeloofigen, waarover de vraag was,

*) Dat de geloovigen onder het nieuwe Verbond niet met de ongeloofigen in het huwelijk mogen treden, leert duidelijk Gods Woord. Ziet hiervan 1 Kor. 7: 39. 1 Kor. 9: 5, 6. Deze huwelijken tuschen de geloovigen en ongeloofigen in de Gemeente te Corinth waren geschiedt, toen beide nog onbekeerd waren.

gezegd had. Dit zal ons later blijken. Over den gemeenschappelijken omgang met de ongeloofigen in 't algemeen, had de Apostel in het 5. Hoofdst. gesproken, alwaar hij zegt, dat het verkeer met degenen, die niet tot de Gemeente behooren, geoorloofd zij, en dat, wanneer dezulken als onrein moesten gehouden worden, en dus het burgerlijk verkeer met hen als onwettig, de Christenen dan genoodzaakt waren, uit de wereld te gaan. In dit 7 Hoofdst. handelt hij over het bijzonder geval, die leden der Gemeente aangaande, die met ongeloofigen door het huwelijk verbonden waren. Hij verklaard vs. 12. en 13 dat zij wettig kunnen te zamen blijven. Dit is dus het antw. des Apostels op hunne vraag, dezen aangaande. Daar nu echter degene, die bezwaren tegen zulke huwelijken ingebragt hadden, door dien zij de wetten van den joodschen kerkstaat op de Gemeente des nieuwen Verbonds wilden overbrengen, met dit antw. des Apostels nog niet ten volle mogten bevredigt zijn, en die dus nog immers zeggen konden: de ongeloofigen zijn onrein, en de geloofigen bezondigen en veronreinigen zich, door met hen verbonden te blijven, zoo zoekt de Apostel, om alle tegenwerpingen en gemoedsbezwaren uit den weg te ruimen, in het 14 vers zijn gegeven antwoord met grondige bewijzen te staven, 't welk blijkt uit het rede gevend woordje, „want.“ „Want (zegt hij) de ongeloofige man is geheiligd door het wijf, en het ongeloofige wijf is geheiligd door den man.“ De Apostel ontkend dus, dat de ongeloofige man of vrouw den geloofigen onrein is. In plaats van onrein te zijn, zijn ze hen veel meer „heilig.“ Hier rijst de vraag: wat is dat voor eene heiligheid, die de Apostel de ongeloofige echtgenoten, hier toeschrijft? Dat hij hier aan geene inwendige heiligheid denkt, door wedergeboorte, is klaar; alsmede ook, dat deze heiligheid den ongeloofigen niet het minste voordeel aanbrengt, voor zijnen eigenen persoon, want: de Apostel blijft deze geheiligden, nog ongeloofigen, noemen die van de zaligheid versteken zijn. — Vs. 15 „Maar in dien de ongeloofige (die geheiligd is) scheidt, dat hij scheidt.“ — Vs. 16. „Want wat weet gij, wijf! of gij de man (die geheiligd is) zult zalig maken?“ — Ook zegt de Apostel niet, dat deze heiligheid ontstaan is, door den huwelijksband met een

geloovigen. Om echter te begrijpen, wat de Apostel met deze uitdrukking; zij zijn niet onrein, maar heilig, zeggen wil, moeten wij bedenken, dat personen, voor onrein gehouden werden, wanneer het ongeoorloofd was, in hunne huizen te gaan; mit hen te eten; met hen om te gaan of hen aan te raken. Dit zien wij duidelijk uit de reeds aangehaalde plaatsen: Handl. 10: 28. Hoofdst. 11: 3. Gal. 2: 12. Joh. 18: 28 enz.

Voor de Joden was ieder ding rein of heilig, dat zij op eene wettige wijze gebruiken of aanraken mochten, en ieder ding onrein of onheilig, waarvan hun verboden was, datzelve te gebruiken of aanteraken. Ten dezen opzigt lezen wij van reine en enreine, of heilige en onheilige spijzen, plaatsen, dieren, menschen. Dit onderscheid is voor den Christen ganschelijk weggevallen. Ziet daarvan Handl. 10: 28. „Doch God heeft mij getoond, dat ik geen' mensch gemeen of onrein zoude heeten.“ 1 Tim. 4: 4, 5. „Want alle schepsel Gods is goed, en daar is niets verwerpelijk. met dankzegging genomen zijnde. Want het wordt geheiligd door het Woord Gods en door het gebed.“ — Titum 1: 15. „Alle dingen zijn rein den reinen.“ — Rom. 14: 14. „Ik weet en ben verzekerd in den HEERE JEZU, dat geen ding onrein is in zich-zelfen.“ — Heeft Petrus geleerd, geen mensch onrein te heeten. Zegt Paulus dat alle dingen rein zijn den reinen; dat alle schepsel Gods goed is den geloovigen, om dat het geheiligd wordt door het Woord Gods en het gebed, — kan het ons dan verwonden, dat ook de ongeloovige vrouw, den geloovigen man niet onrein, maar heilig is? Is de geheele wereld, zijn alle schepselen, spijzen, menschen, den geloovigen geheiligd, zoude dan de ongeloovige vrouw den geloovigen man onrein, onheilig zijn? *) Ik maak uit

*) Wilt Gij het woord „heilig“ in dien zin verstaan, dat alles, wat lichamelijk aan eenen geloovigen verbonden is en toebehoord, zijne vrouw, kinderen enz., als hehoorende tot het ligchaam diens geloovigen, van de wereld afgezonderd is tot toevoeging aan de dienst des HEEREN, en dat derhalve het eigendom des geloovigen, heilig of geheiligd genoemd wordt, — daar heb ik niets tegen intebrengeen. In welken zin het woord „heilig“ ook wordt opgevat, het bevat niets ten voordeele van den Kinderdoop.

de woorden des Apostels 1 Kor. 7: 14 dit resultaat op: hij wil de Gemeente te Corinth leeren, dat de wetten van den joodschen Kerkstaat op de christelijke Gemeente niet kunnen betrokken worden, omdat deze in wezen onderscheiden is van de joodsche Kerk, en dus wil hij, met de uitdrukking: de ongeloofige man of vrouw is „geheiligd“, niets anders zeggen, als: de ongeloofige man is niet onrein, dat zijn wijf, (een lid der Gemeente) niet wettig met hem durfde verbonden blijven. Het ongeloofige wijf is niet onrein, dat haar man niet bij haar mogte blijven. Zij behoeven zich niet te scheiden. En om deze zijne stelling krachtig te staven, en alle tegenwerpingen ten eenen maal ganschelijk weg te nemen, voegt de Apostel er bij: „Want anders waren uwe kinderen onrein, maar nu zijn ze heilig.“ De Apostel redeneert aldus: Is de ongeloofige man of vrouw onrein, dan zijn ook uwe kinderen onrein, — niet alleen de kinderen van die ouders, waarvan de eene tot de Gemeente bohoorde en de andere niet, maar ook alle kinderen van die ouders, die beide leden der Gemeente waren, zij mochten dan Joden- of Heiden-Christen zijn, — en niemand van de ouders in de gansche Gemeente was het dan geoorloofd, bij zijne kinderen te blijven, met dezelve omtegaan, hen aanteraken, voor dat God ze bekeerd had. En zoo zouden de Christenen genoodzaakt zijn, die banden te verbreken, waardoor kinderen en ouders met elkanderen verbonden zijn, en de nakomelingen van christelijke ouders reeds van hunne geboorte af, uittestooten in de goddelooze wereld, zonder in eenig opzigt zorg te dragen voor hunnen welstand naar het lichaam en naar de ziel.

Voorwaar, een krachtig argument, om alle bezwaren en tegenwerpingen tegen de wettigheid van het huwelijk tuschen geloovigen en ongeloofigen, met eenen slag uit den weg te ruimen. Gij ziet hier broeder, dat de woorden, **uwe kinderen** in eenen anderen zin genomen zijn, dan dit, bij die verklaringen, die gewoonlijk daarvan gegeven worden, het geval is. Ik beweere namelijk, dat met de woorden, **uwe kinderen**, de kinderen van de gansche Gemeente bedoeld worden. Had de Apostel van zulke kinderen willen spreken, van welker ouders de eene geloovig en de

andere ongeloovig was, dan had hij hier gezegd: **hunne** kinderen in plaats van **uwe** kinderen. Wanneer hij de geheele Gemeente aanspreekt en voorschriften geeft, die betrekking hebben op alle leden, dan gebruikt hij natuurlijk de voornaam woorden: **u, gij, uwe**. Ziet hiervan het 6 Hoofdstuk en het 1 en 5 vers van dit zevende. In het 8 vers echter, alwaar hij voorschriften geeft voor bijzondere omstandigheden, gebruikt hij, hoewel hij begint met: „Doch ik zeg den ongetrouwden, en de weduwen:“ niet het woord **u** en **gij**, maar **hun** en **zij**. Hij zegt niet, het is **u** goed, indien **gij** blijft, maar het is **hun** goed, indien **zij** blijven enz. Op deze wijze blijft de Apostel redeneeren, tot het 14 vers. „Indien zij zich niet kunnen onthouden, dat zij trouwen.“ vs. 9. („Indien zij ook scheidt, dat zij ongetrouwd blijve,“ vs. 11.) „En hij te vreden is bij haar te wonen, dat zij hem niet verlate.“ vs. 13). Op deze wijze had de Apostel vs. 14 moeten zeggen, wanneer hij alleen de kinderen van het gemengde huwelijk bedoeld had: **hunne** kinderen; maar hij zegt met opzet, **uwe** kinderen, omdat hij alle kinderen der gansche Gemeente, met de man of vrouw, die buiten de Gemeente is, op eene hoogte plaatst. Hieruit zien wij onwedersprekelijk, dat, in plaats van het regt tot den Doop der zuigelingen van de leden der christelijke Gemeente uit deze woorden te willen afleiden, dezelve den Doop der zuigelingen met eenen slag den bodem inslagen. Zij leveren ons een onwedersprekelijk bewijs, dat er geene kinderen in de Gemeente door den Doop opgenomen waren, van wege hunne geboorte uit christelijke ouders. Waren er kinderen gedoopt geweest, de Apostel had ze dan niet met de ongelovige man en vrouw, op eene hoogte kunnen stellen. Let wel! Moet de ongelovige echtgenoot weggedaan worden, dan moeten alle kinderen der Gemeente in detzelfde lot deelen. — Hebben de kinderen regt tot den Doop, omdat ze niet onrein, maar „heilig“ zijn, niet, dewijl zij van eenen vader of moeder geteeld zijn, die tot de Gemeente behoort, maar omdat de ongelovige vader of moeder „heilig“ is, dan hebben zekerlijk de ongelovige echtgenooten met hetzelfde regt, regt tot den Doop, 't welk Gij zelf niet zult toestaan. Dat de kinderen geene leden der Gemeente te Corinth geweest zijn, is datgene, hetwelk de Apostel in 1 Kor. 7: 14 tot een' grond van ziju

bewijs stelt, en dus is deze plaats volstrekt tegen den Kinderdoop.

Is ons nu gebleken, dat de Gemeente des nieuwen Verbonds in wezen verschilt van den joodschen Kerkstaat, verkreeg men door de geboorte en vleeschelijke afkomst van Abraham een regt tot de besnijdenis, door welke men in de joodsche Kerk opgenomen werd; is de Doop de inlijving in de Gemeente van CHRISTUS, en verkrijgt men door de geboorte uit gedoopte ouders niet het regt om gedoopt te worden, dan weten wij reeds in vooruit, dat de Schrift niet leert: de Doop is in plaats der besnijdenis gekomen. Daar dit echter beweerde wordt, en bewezen zal worden uit Koloss. 2: 11, 12, zoo laat ons deze plaats een weinig nader bezien. De woorden luiden als volgt: „In welken gij ook besneden zijt met eene besnijdenis, die zonder handen geschiedt, in de uittrekking des ligchaams der zonden des vleeschs, door de besnijdenis CHRISTI: zijnde met hem begraven in den Doop, in welken gij ook met hem opgewekt zijt, door het geloof der werking Gods, die hem uit de dooden opgewekt heeft.“ De geloovigen te Kolossen, van natuur zondaars uit de Heidenen, waren niet besneden. De valsche Apostelen beroerden ook hier, zoo als op andere plaatsen de Gemeente, en wilden, dat de leden derzelve zouden besneden worden, met dat voorgeven, dat ze anders niet konden zalig worden.

De besnijdenis kan in tweederlei opzigt beschouwd worden, of in zoo ver zij Abraham gegeven was, of in zoo ver zij door Mozes is voorgeschreven. Zij was 1) het teeken des Verbonds, dat Abraham de vader zoude zijn van den beloofden Messias, en bovendien een zegel der gerechtigheid, die hem door 't geloof wierd toegerekend, toen hij nog in de Voorhuid was, want hij zoude de Vader van alle besnedene en onbesnedene geloovigen zijn, dewelke deze gerechtigheid desgelijks zoude toegerekend worden. De besnijdenis, in zoover zij van Mozes is geboden, Joh. 7: 22, maakte 2) een gedeelte der wet uit, wier gerechtigheid Rom. 10: 5 wordt beschreven. Uit dit oogpunt beschouwd, zegt de Apostel tot de Galatiërs: „dat een iegelijk mensch, die zich laat besnijden, een schuldenaar is, de geheele wet te doen.“ Gal. 5: 3.

Desgelijks zegt hij Rom. 2: 25. „Want de besnijdenis is wel nut, indien gij de wet doet; maar indien gij een overtreder der wet zijt, zoo is uwe besnijdenis voorhuid geworden.“ Dus konde de besnijdenis, door dewelke men onder de wet gedaan werd, Gal. 4: 4. Handl. 15: 5. Ephes. 6: 13, alleen aan hun nut toebrengen, die de geheele wet vervulden. Daar nu echter alle menschen, zonder onderscheid, zoowel Joden als Heidenen, overtreders der wet geworden zijn, zoo konde de besnijdenis niemand baten, en de besnedene had voor de onbesnedene niets vooruit. Hieruit volgt, dat, wanneer een onbesnedene de Wet vervulde, dan zoude zijne voorhuid hem even zoo weinig tot nadeel zijn, als de besnijdenis den besnedenen, die een overtreder der Wet was, voordeel konde toebrengen. Dit zegt de Apostel in Rom. 2: 26, 27. „Indien dan de voorhuid de regten der Wet bewaart, zal niet zijne voorhuid tot eene besnijdenis gerekend worden? En zal de voorhuid, die uit de natuur is, als zij de Wet volbrengt, u niet oordeelen, die door de letter en besnijdenis een overtreder der Wet zijt? Omdat nu ook alle Joden overtreders der Wet waren, daarom zegt de Propheet Jerem. Hoofdst. 9: 25, 26. „Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat ik bezoeking zal doen, over alle besnedenen, met degene, die de voorhuid hebben, — want al de Heidenen hebben de voorhuid, maar het gansche huis Israels heeft de voorhuid des harten.“ Kan het ons nu verwonderen, wanneer de Apostel zegt: 1 Kor. 7: 19. „De besnijdenis is niets, en de voorhuid is niets, maar de onderhouding der geboden Gods.“ — En Rom 2: 28, 29. „Want die is niet een Jood, die het in 't openbaar is; noch die is niet de besnijdenis, die het in het openbaar in 't vleesch is; Maar die is een Jood, die het in 't verborgen is, en de besnijdenis des harten, in den Geest, niet in de letter, is de besnijdenis; wiens lof niet is uit de menschen, maar uit God.“ — Volgt hieruit niet, dat de natuurlijke Jood maar een voorbeeld was, van de Joden in den Geest, zij mogen uit Abraham of uit de Heidenen geboren zijn?

De natuurlijke Joden waren de letter van 't gene, waarvan de geloovigen de Geest zijn. Even zoo was de vleeschelijke besnijdenis de letter, waarvan de besnijdenis des harten, of de wedergeboorte de Geest is. In Rom. 9 toont de Apostel in het bijzonder het groote onderscheid, tusschen een' Jood, die naar uitwendig een Jood is, en tusschen eenen, die het inwendig is. Hij spreekt ook van Israel, naar het vleesch, 1 Kor. 10: 18, dat altijd van Israel naar den Geest onderscheiden wordt.

Daar nu de Zaligmaker de geheele Wet volkomen vervuld, en eene eeuwige gerechtigheid te wege gebracht heeft voor allen, die in Hem gelooven, zij mogen besneden of onbesneden zijn, Rom. 10: 4, 12; daar alle geloovigen, zonder onderscheid, de rechtvaardigheid toegerekend wordt, zonder de werken, Rom. 4: 6; daar verder alle geloovigen der Wet gedoodt zijn door het ligchaam CHRISTI, Rom. 7: 4, en vrij gemaakt zijn van de Wet, vermits zij dien gestorven zijn, vs. 6, zoo is het ligt te begrijpen, dat de Apostel, niet zonder gewigtige redenen, zich zoo manlijk verzette tegen de valsche Apostelen, die de geloovigen wilden verleiden, met dezelve, door de besnijdenis, weder onder de Wet te brengen, dien zij gestorven waren.

Tegen deze verleiders waarschuwt dan ook de Apostel de Gemeente te Kolossen. De leden derzelve zonder onderscheid, hadden belijdenis gedaan van hunne boete en geloof in CHRISTUS, die het einde der Wet is, en door denwelken allen, die in hem gelooven, geregtvaardigt worden. Lieten zij zich echter besnijden, nadat zij door het geloof die gerechtigheid verkregen hadden, die voor God geldt, dan betoonden zij even daardoor, dat het hun aan vertrouwen tot de gerechtigheid CHRISTI ontbrak, omdat zij met de besnijdenis tot de vervulling der Wet zich verplichten. Gal. 5: 3, 4. De gerechtigheid der Wet en de gerechtigheid CHRISTI kunnen echter niet met elkander vermengd worden. Daarom zegt de Apostel tot de geloovige Kolossers: „Ziet toe, dat niemand u als eenen roof vervoere door de philosophie, en ijdele verleiding, naar de eerste beginselen der wereld, en niet naar CHRISTUS.“ vs. 8. Hebben wij reeds gezien, dat de uitwendige besnijdenis, „ganschelijk geene besnijdenis

is*, Rom. 2: 28, 29, hebben wij gezien, dat men, door zich te laten besnijden, de toegerekende gerechtigheid van CHRISTUS, als den grond der zaligheid, verloochend, en zegt de Apostel: „Wij zijn de besnijding, wij, die God in den Geest dienen, en in CHRISTO JEZU roemen, en niet in het vleesch betrouwen“, Philip. 3: 3, wat konde dan geschikter zijn, de geloovige Kolossers tegen die verleiders regt te wapenen, dan hen onder het oog te brengen, dat zij de regte besnijdenis ontvangen hadden, — niet de uiterlijke, die met handen geschiedt, en ganschelijk geene besnijdenis is, — maar de besnijdenis, die zonder handen geschiedt, in de uittrekking des ligchaams der zonden des vleesches, door de besnijdenis CHRISTI.“ De besnijdenis des harten, de wedergeboorte, die alleen door den Geest CHRISTI gewerkt wordt.

Door de besnijdenis werd men verplicht, de Wet te onderhouden. Op de volkomene onderhouding derzelve, was het leven beloofd. „Doe dat, en gij zult leven.“ Daar nu alle menschen gezondigd hebben, zoo is het der Wet onmogelijk, den mensch te regtvaardigen. Rom. 8: 3. Gal. 2: 16. Gal. 3: 21. Rom. 3: 21. De HEERE JEZUS heeft in de plaats Zijn's Volk's, de Wet volkomen vervuld; doch, daar zij door de overtreding der Wet den vloek derzelve moesten dragen, zoo is hij ook voor hen een vloek geworden. 2 Kor. 5: 21. Gal. 3: 13. Dat hij nu gestorven is, is hij der zonde gestorven. Rom. 6: 10. Tot zijnen dood toe, was hij met de zonden zijn's Volk's beladen. Als hij dan van wege de zonde stierf, stierf hij haar, indien hij nu voor altijd van haar geregtvaardigd was, vs. 7. Hij is om de zonden zijn's Volk's in den dood overgeleverd en opgewekt om hunne regtvaardigmaking, Rom. 4: 25. De regtvaardiging der Zijnen, die niet alleen de vergeving hunner zonden in zich bevat, maar ook hun regt en aanspraak op het eeuwige erfdeel, werd dus door zijnen dood begonnen, en voleindigd door zijne opstanding. Het graf ontving den dooden JEZUS. Hier moest het zich nu toonen, of de regtvaardigheid Gods door dit Offer voldaan was, of niet. Werd hij niet opgewekt, dan konde niemand door hem zalig worden. „Indien CHRISTUS niet opgewekt is, zoo

is uw geloof te vergeefs, zoo zijt gij nog in uwe zonden.“ 1 Kor. 15: 17. Het graf echter konde hem niet houden, hij heeft den dood overwonnen en is levend uit het graf verreezen. — De gedoopten nu worden gezegd, door den Doop met hem in zijnen dood begraven te zijn. Rom. 6: 3, 4. „Wij zijn dan met hem begraven door den Doop in den dood.“ — De Doop stelt de doopelingen daar als stervend, begraven en opgestaan met CHRISTUS. Het is, als of zij in eigen persoon voor hunne zonden geleden hadden, gestorven en begraven, en als van de zonde geregtvaardigd, weder opgewekt waren. Zal echter iemand met CHRISTUS door den Doop in zijnen dood begraven worden, dan moet hij met CHRISTUS, en in hem der zonde gestorven zijn. Daarom zegt ook de Apostel: Rom. 6: 2, „Wij, die der zonde gestorven zijn“, en vs. 11, „Alzoo ook gij lieden, houdt het daar voor, dat gij der zonde dood zijt.“ Daar nu echter het geloof het middel is, waardoor men CHRISTUS wordt ingeplant, en waardoor de verdiensten CHRISTI den geloovigen toegerekend worden, „daar het zondegeloof onmogelijk is God te behagen“ Hebr. 11: 6. „Al wat niet uit het geloof is, dat is zonde“, Rom. 14: 23, zoo volgt van zelf, dat, zal iemand met CHRISTUS, door den Doop begraven worden, in zijnen dood, en met hem wederom opstaan in een nieuw leven, hij dan door 't geloof CHRISTUS moet ingelijfd zijn. Dit is 't, 't welk ook de Apostel verondersteld, bij de gedoopte Kolossers, daarom zegt hij: „Zijnde met hem begraven door den Doop, in welken gij ook met hem opgewekt zijt, door het geloof der werking Gods, die hem uit de dooden opgewekt heeft.“ En dus wordt de Doop genoemd: „Het bad der wedergeboorte“, Titum 3: 5. „De afwassing der zonden.“ Handl. 22: 16. En uit dien grond noemt de Apostel hier den Doop, de besnijdenis CHRISTI. *)

*) Gelijk het huwelijk tusschen man en vrouw reeds lang te voren kan gesloten zijn, eer het openlijk bevestigd wordt; alzoo kan ook het huwelijk tusschen CHRISTUS en den geloovigen reeds lang te voren gesloten zijn, eer het openlijk in den Doop bevestigd wordt. En gelijk de gehuwden niet van dat oogenblik af, toen zij zich wederzijds aan malkanderen

Waar is nu het bewijs, dat de Doop in plaats van de uitwendige besnijdenis gekomen is? Het zij dan, dat men ook zeggen wil: de besnijdenis des harten is in plaats van die besnijdenis gekomen, die met handen geschiedt, want, dat de Apostel hier van de besnijdenis des harten spreekt, als of die met den Doop onafscheidelijk verbonden ware, is niet te ontkennen. Wanneer iemand bewijzen wilde, dat het uitwendig waterbad de afwassing der zonden zelve zou zijn, dan had hij hiertoe een ruimer veld, om uit dezen text schijnredenen voor die dwaling bijtebrengen.

Wil men echter met die uitdrukking: de Doop is in plaats der besnijdenis gekomen, zeggen: allen, die tot de joodsche Kerk behoorden, moesten besneden worden, en allen, die tot de christelijke Gemeente behooren, moeten gedoopt worden, dan hebben wij hierover geen verschil. Daar men echter zeggen wil: omdat de kinderen van joodsche ouders het regt hadden om besneden te worden, daarom hebben de kinderen van gedoopte ouders het regt om gedoopt te worden; zoo wederlegt 1 Kor. 7: 14, waaruit bewezen is, dat de kinderen van gedoopte ouders, niet gedoopt waren, deze stelling.

Dat de Doop niet in plaats der besnijdenis gekomen is, bewijs ik verder als volgt:

1) De Apostel zegt Gal. 5: 2, 6. „Ziet, ik Paulus zeg u, zoo gij u laat besnijden, dat CHRISTUS u niet nut zal zijn.“ — „Want in CHRISTUS JEZUS heeft noch besnijdenis eenige kracht, noch voorhuid, maar het geloof, door de liefde werkende.“ Daar nu echter de Zaligmaker geloof en Doop te zamen voegt, „wie geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden“, Mark. 16: 16, zoo kan de Doop niet in plaats der besnijdenis gekomen zijn, en niet de beteekenis hebben, die de besnijdenis had.

2) Was de Doop in plaats der besnijdenis gekomen, dan hadden de gedoopte Joden hunne kinderen laten doopen. Dit is echter niet geschiedt, maar zij gegeven hebben, hun huwelijk rekenen, maar van het oogeblik der openlijke bevestiging af, alzoo spreekt ook de Apostel in de aangehaalde woorden, van het huwelijk tusschen CHRISTUS en de geloovigen, als of het in den Doop eerst was begonnen. „Want gij zijt allen kinderen Gods, door het geloof in CHRISTUS JEZUS. Want zoo velen, als gij in CHRISTUS gedoopt zijt, hebt gij CHRISTUS aangedaan. Gal. 3: 26, 27.

hebben dezelve besneden, 't welk blijkt uit Handl. 21: 20—25. „Gij ziet, broeder! hoe vele duizenden van Joden daar zijn, die gelooven; en zij zijn allen ijverers van de Wet.“ — „En zij zijn aangaande u berigt, dat gij al de Joden, die onder de Heidenen zijn, leert van Mozes afvallen, zeggende, dat zij de kinderen niet zonden besnijden, noch naar de wijzen (der Wet) wandelen.“ — „Doch van de Heidenen, die gelooven, hebben wij geschreven en goed gevonden, dat zij niets dergelijks zouden onderhouden.“

3) Hadden de geloovige Joden geloofd, en hadden de Apostelen eenvoudig geleerd: de Doop is in plaats der besnijdenis gekomen, en hadden zij diensvolge hunne eigene kinderen niet laten besnijden, maar doopen, dan zouden de strijdigheden over de besnijdenis in Antiochiën en Galaten niet zijn voorgevallen. Die mannen, die naar Antiochien kwamen, (Handl. 15: 1) hadden dan niet kunnen zeggen tot de broeders, die gedoopt waren: „Indien gij niet besneden wordt naar de wijze van Mozes, zoo kunt gij niet zalig worden.“ — In Antiochiën zoude men hun geantwoord hebben: wij zijn gedoopt, derhalve durven wij ons niet laten besnijden, want de Doop is in plaats der besnijdenis gekomen. Deze leer echter was in Antiochiën ten eenen maal ganschelijk onbekend; hierover ontstond veelmeer eene zoo groote beroering in de Gemeente, dat men besloot, eenige afgevaardigden naar Jeruzalem te zenden. (Handl. 15: 2) over deze vraag. Zelfs in Jeruzalem, alwaar zoo vele Apostelen werkzaam waren, was deze leer ook ganschelijk onbekend, want anders zoude, toen de Apostelen en Onderlingen vergaderd waren, om op deze zaak te letten, (Handl. 15: 5, 6) daarover geene groote twisting (vs. 7) geschiedt zijn. Hadden de Apostelen en Ouderlingen in dit punt Gereformeerde gevoelens gehad, zij zouden op de vraag: moeten de gedoopte Heidenen ook nog besneden worden, — eenvoudig geantwoord hebben, lieve broeders! zijt gij nog zoo onkundig, weet gij dan niet, dat de Doop in plaats der besnijdenis gekomen is? Maar neen, er was niemand onder hen, die zulks in gedachten kwam.

4) Zouden dezulken, die onder het oude Verbond recht hadden tot de besnijdenis en het Pascha, nu onder

het nieuwe Verbond regt hebben tot den Doop en het Avondmaal, dan moet men ook den gedoopten kinderen het Avondmaal niet onthouden, daar ook alle besnedene kinderen van het Pascha eten mogten. Zoo weinig het nu de gereformeerde Kerk invalt, den besprengden kinderen het Avondmaal te geven, volgens de woorden des Apostels: (1 Kor. 11: 28) „Maar de mensch beproeve zich zelve, en ete al zoo van het brood, en drinke van den drinkbeker“, even zoo min hebben de geloovigen ten tijde der Apostelen daaraan gedacht, hunne kinderen te laten doopen, volgens de woorden: „Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn.“ Mark. 16: 16. „Bekeert u, en laat u doopen.“ Handl. 2: 38. „Indien gij van ganser harte gelooft, zoo is het geoorloofd.“ Handl. 8: 37.

Maar, zijn er dan onder de huisgezinnen, die gedoopt zijn, geene kinderen geweest? Omdat de H. Schrift ons hierover uitkomst geeft, en uit dezelve bewezen kan worden, dat er geene hinderen onder deze huisgezinnen gedoopt zijn, die nog niet door mondelijke belijdenis van hun geloof rekenschap konden geven, (hierover is ons verschil) zoo laat ons de reeds aangetogene plaatsen in 't kort nog iets nader bezien.

Handl. 16: 15 wordt van Lidia gezegd: „En als zij gedoopt was, en haar huis.“ Uit welke leden dit huis bestond, lezen wij ten slot van dit Hoofdstuk. Als Paulus en Silas uit de gevangenis kwamen, gingen zij, voor dat zij uit de stad vertrokken, in het huis van Lidia. Handl. 16: 40. Hier vonden zij broeders, die zij vertroosteden, hetwelk zekerlijk niet op zuigelingen kan toegepast worden.

Handl. 16: 33. „En hij werd terstond gedoopt en al de zijnen.“ Dat „al de zijnen“ personen waren, die het woord konden verstaan, zien wij uit vs. 32. „En zij spraken tot hem het woord des HEEREN, en tot allen, die in zijn huis waren.“ Dat deze allen waren geloovig geworden, zien wij uit vs. 34. „En (hij) verheugde zich, dat hij met al zijn huis aan God geloovig geworden was.“

Handl. 18: 8. „En Crispus, de overste der synagoge, geloofde aan den HEERE met geheel zijn huis; en velen van de Corinthiërs

hem hoorende, geloofden, en werden gedoopt.“ — Dat allen, die hier gedoopt zijn, het woord gehoord hebben, en door datzelfde geloovig zijn geworden, is zonder tegenspraak. Dus geene zuigelingen.

1 Kor. 1: 16, „Doch ik heb ook het huisgezin van Stéfanus gedoopt.“ — Van dit huisgezin wordt 1 Kor. 16: 15, 16 gezegd: „En ik bid u, broeders! gij kent het huis van Stéfanus, dat het is de eersteling van Achája, en dat zij zich zelven den heiligen ter dienst hebben gesteld.“ „Dat gij ook u aan de zoodanigen onderwerpt.“ — Zij, die zich zelven stellen ter dienst den heiligen, kunnen zekerlijk geene zuigelingen zijn, en zoo is dan, meen ik, overvloedig bewezen, dat in de H. Schrift geen Exempel te vinden is van den Doop der zuigelingen.

Hebben wij nu over alle zijden gezien, dat de Doop der zuigelingen niet den minsten grond heeft in de H. Schrift, en dat hij dus eene menschelijke uitvinding en instelling is, buiten en tegen Gods Woord, dan is het niet meer noodig, om de gronden en beteekenis des Doops, volgens het werkje van Pieters en Kreulen nader te onderzoeken. Doch, om dat uit deze brochure in het bijzonder blijkt, dat de Kinderdoop in strijd is met de op den titel mijns briefs genoemde waarheden, zoo laat ons nog eenige oogenblikken bij hetzelfde verwijlen. In het voorwoord heet het: „Ofschoon men in het algemeen het oud gebruik volgt, om den Doop aan jonge kinderen toe te dienen, zoo is toch de bewustheid van zijnen rijken inhoud, zoowel omtrent den grond en de wettigheid, waarop hij wordt toegediend, als het gebruik, dat men naar zijnen aard en den wil van God er van te maken heeft, te loor gegaan.“ „Dit is niet slechts het geval met hen, die onder het liberalisme vervallen, — maar ook met hen, wien men het anders niet kan ontkeunen, die Gereformeerde leer lief te hebben, die hare kracht weleer op brandstapels en moordheuvels deed gevoelen. Ook bij deze laatste is zij, helaas! eene ledige plegtigheid geworden, ook zij weten doorgaans in de praktijk niets met hunnen Doop aantevangen.“ „Zoo kan en mag het niet blijven onder het volk der waarheid.“

Dat de „Kinderdoop“ een oud gebruik is, hebben wij reeds gezien. Immers is dit gebruik zoo oud, als de valsche Kerk. Dat de bewustheid van zijnen

grond, waarop hij wordt toegediend en het gebruik, dat men er van te maken heeft, te loor gegaan is, ten minste bij de Gereformeerden, stem ik gaarne toe, alsmede ook, dat hij bij het volk der waarheid eene ledige plegtigheid is geworden. Hoe kan dit ook anders. Is de grond, waarop hij gebouwd is, niet het woord des HEEREN; zegt de roomsche Kerk, die op hare oudheid roemt, zonder bedenking rond-uit, dat de Kinderdoop eene kerkelijke instelling is, en niet den minsten grond heeft in Gods Woord; is verder bekend, dat de grond, waarop hij van zijn' begin tot aan de Reformatie is toegediend, die dwaling was: het uitwendig waterbad is de afwassing der zonden zelve, dan is het een bewijs, dat de gereformeerde Kerk, die zijnen grond in de H. Schrift wil zoeken, en niet wil toestaan, dat hij de afwassing der zonden zelve is, „de bewustheid van zijnen grond, waarop hij wordt toegediend, verloren heeft.“ *) Zijn Woord en Sacramenten niet krachtig in de hand des menschen, om daardoor zich-zelf wezenlijk nut toe te brengen, zijn alle beloften, dreigementen, vermaningen, onderwijzingen enz., zijn Woord en Sacramenten alleen krachtig door de werking des H. Geestes; zegt de HEERE: „Mijn Woord zal doen, 'tgene dat mij behaagd, en het zal voorspoedig zijn in 'tgene, waartoe ik het zende.“ — Sterkt de H. Geest het geloof door het gebruik der Sacramenten, (Heidelb. Katechism. Vr, 65) geen wonder dan, dat de kinderbesprenging eene ledige plegtigheid is bij het volk der waarheid. Geen wonder, dat niemand eenige nuttigheid uit denzelfden verkrijgt. Zou de H. Geest door datgene werken, wat menschenkinderen tegen Gods Woord hebben ingesteld?

Wanneer P. en K. verder zeggen, dat de gereformeerde leer hare kracht weleer op brandstapels en moordheuvels deed gevoelen, dan is dit niet waar met betrekking op den „Kinderdoop.“ Nooit heeft iemand een eenig druppel bloeds behoeven opteofferen, omdat hij den Kinderdoop verdedigde. Dit is in tegen-deel het geval geweest met hen, die den Kinderdoop, als tot de instellingen der vaderen behoorende, hebben

*) Daar de gereformeerde Kinderdoop eene nieuwe schieping is, van welke noch de H. Schrift, noch de kerkelijke geschiedenis gewag maakt, zoo is hij het alleronhoudbaarste ding.

verworpen, en die Doop hebben ontvangen en verdedigd, die de HEERE JEZUS heeft ingesteld. Deze hebben de kracht van die leer, zelfs in de tijden der Reformatie nog, op brandstapels en moordheuvels, die door de protestanten hun werden opgericht, gevoeld. En hoewel het heden geen gebruik meer is, om de gene, die den Kinderdoop verwerpen, en naar de instelling van CHRISTUS worden gedoopt, te verbranden en te verdrinken, zoo ondervinden de verdedigers van den Doop der geloovigen nog gedurig in deze of gene landen, de kracht van die leer, wanneer zij door de protestanten, om die leer geplundert, in de gevangenis geworpen, en uit het land verbannen worden.

Laat ons nu de gronden en beteekenis van den gereformeerden Kinderdoop, volgens het werkje van P. en K. iets nader bezien.

Bladzijde 11 worden ons de gronden opgegeven. Daar leest men: „Om de leer der ger. Kerk, betreffende den Kinderdoop, regt te verstaan, behooren wij eerst de gronden te kennen, waerop zij gebouwd is. Zij zijn in hoofdzaak de volgende“:

1) „Dat het verbond, dat God met Abraham en zijn zaad oprigtte, een eeuwig verbond was, — dus, wat het wezen betreft, hetzelfde, als waarin de Kerk van God nog is.“

2) „Dat de besnijdenis een Sacrament was, hetwelk dit verbond verzegelde, in wezen gelijk is met den Doop.“

3) „Dat de Kerk vóór de komst van CHRISTUS in het vleesch, wel in vorm, doch niet in wezen verschilt, van de Kerk na Zijne komst.“ Hier volgen dan tot bladz. 16 de bewijzen, dat dit het gevoelen der gereformeerde Kerk is. Van hier tot bladz. 30 wordt de natuur van het Genadeverbond, zoo als de ger. Kerk zich datzelve voorsteld, nader beschreven. Van bl. 30 tot 32 wordt aangetoond, „in welk verband of betrekking het Sacrament der besnijdenis tot dit verbond staat.“ Daarna volgt van bl. 32 tot 35 een onderzoek, „op welk eene wijze men in dit verbond komt, en langs welken weg het zich in de Gemeente voortzet;“ alsmede ook, waarom het teeken der besnijdenis in dat van den Doop veranderd werd. — Dan wordt nog (bl. 35) de vraag opgeworpen: „Of de Kerk wél gedaan heeft, dat zij

niet alleen volwassene; maar ook jonge kinderen doopte?“ Twee bewijzen, die de Baptisten tegen den Kinderdoop inbrengen — 1) „Dat er in de H. Schrift geen bevel voorhanden is, dat men de kinderen zal doopen,“ 2) „Dat CHRISTUS aan zijne discipelen last gaf, eerst te onderwijzen en daarna te doopen,“ — worden onderzocht (bl. 36) en eindelijk (bl. 37) wordt uit het verhandelde dat besluit gemaakt, „dat de leer der ger. Kerk, — betreffende den Kinderdoop, — op eenen onwrikbaren grondslag rust; namelijk, dat God met Abraham en zijn zaad het verbond gemaakt heeft; dat dat verbond in wezen hetzelfde is, waarin de Kerk thans staat, alsmede, dat de Doop gekomen is in de plaats der besnijdenis. Dit alles een vaste en onwankelbare grond zijnde, zoo kan hieruit geen ander besluit volgen, dan dat thans de kinderen even wettig gedoopt worden, als zij onder het O. T. besneden werden.“ Dit besluit gemaakt hebbende, beproeven zij, of zij op dezen grondslag het formulier van den Kinderdoop kunnen verklaren. (Bl. 37 tot 69.)

Laat ons nu over de te voren genoemde zaken eenige vragen opwerpen, en zien, hoe P. en K. de zelve beantwoorden.

1) Welke personen behooren tot het Genadeverbond?

2) Op welk eene wijze komt men in hetzelfde en langs welken weg zet het zich in de Gemeente voort?

3) Hoe stelt de ger. Kerk zich de natuur van het Genadeverbond voor, en in welk verband staat het Sacrament der besnijdenis of des Doops tot het verbond?

4) De genade, die door den Doop beteekend en verzegeld wordt, wordt die zonder onderscheid in allen volbragt?

Op de eerste vraag antwoorden P. en K. als volgt: Tot het Genadeverbond behooren: a) Abraham en geheel zijn zaad, het mag Izaäk of Ismaël, Jakob of Ezaü, Paulus of Kajafas, Petrus of Judas zijn. Met één woord, alle nakomelingen van Abraham zonder onderscheid, zij mogen wedergeboren of onwedergeboren zijn. Zie bladz. 17, 18, 26 enz.

b) Ten tijde der Apostelen alleen die Joden, die in CHRISTUS geloofden, en door den Doop in de nieuwe inrigting der Gemeente opgenomen werden, en met deze alle geloovigen uit de Heidenen, die

in de Gemeente Gods ingelijfd werden, — Bl. 33. „Dewijl echter de geheele Oud-testamentische inrigting haar uitzigt had op den van God beloofden Messias, — zoo volgde hieruit van zelf, dat dit gansche gebouw, toen het in den dood en de opstanding van CHRISTUS verwezenlijkt werd, moest instorten en verdwijnen. — Thans had men dus den Messias niet meer te zoeken in de belofte, — maar in den gekruisten CHRISTUS op Golgatha. Een iegelijk, die dit niet geloofde en beled, — zou als een ongelovige en hartnekkige verachter Gods en Zijns raads geacht worden; en als niet meer tot Zijne Kerk en Zijn Koninkrijk behoorende, zou hij van de beloofde zegeningen der Gemeente voor eeuwig uitgesloten worden. Zij daarentegen, die den van God gegebenen Zaligmaker door het geloof aannamen en beleden, zouden voortaan het volk van God, of de Gemeente uitmaken. Dewijl nu de meeste Joden door ongeloof den Gezalfden des HEEREN verwierpen, zoo werden dezulken, als dorre takken, — gelijk Paulus het uitdrukt, — van den olijfboom, d. i. van de Kerk, afgebroken, die daardoor een geïsoleerd standpunt hebben ingenomen, gelijk het nog ten dezen dage is. Deze waren dus — hoewel voor een' tijd — op zijde gezet. Anderen, die in CHRISTUS geloofden, bleven alzoo de Kerk van God, en waren verplicht, zich te laten doopen, ten einde daardoor in de nieuwe inrigting der Gemeente ingelijfd te worden. De besnijdenis toch kon voortaan niet meer tot een Sacrament van het Genade-verbond dienen.“ — Bl. 35. „En daar met de nieuwe bedeeeling alle onderscheid van volk wegviel, en de middelmuur des afscheids was neêrgestort, werden tevens de geloovigen uit de Heidenen in de Gemeente Gods ingelijfd; daardoor kwamen zij in hetzelfde Genadeverbond te staan, waarin de Joodsche Kerk sedert Abrahams tijd alleen bestaan had.“

c) Dan sedert dien tijd, alle kinderen, welke van wettig gedoopte ouders geboren zijn, de ouders mogen wedergeboren of onwedergeboren, toestemmers der waarheid, der christelijke religie, of Godslouchenaars, met een woord, zij mogen Christenen of Anti-Christenen zijn Bl. 35. „Nu maakten zij, (de geloovigen uit de Heidenen) voortaan met de geloovigen uit de Joden, ééne Gemeente uit, en hunne kinderen kwamen als kinderen des Verbonds

voor.“ — Bl. 18. „Ja, uit kracht van het zijn in dit Verbond, noemt de HEERE zelfs de kinderen van de allergoddelooste Israëlieten, Zijne kinderen. Ezech. 16: 20, 21. — Op grond van het een en ander heeft de ger. Kerk geloofd, dat het Genadeverbond zich tot de geheele zichtbare Kerk moest uitstrekken en al hare kinderen voorwerpelijk in hetzelfde begrepen waren.

2) Laat ons nu zien, op welk eene wijze men volgens P. en K. in het verbond komt, en langs welken weg het zich in de Gemeente voortzet. — Van Abraham tot op CHRISTUS behoorden alleen de vleeschelijke nakomelingen Abrahams tot het Verbond. Het gansche vleeschelijke zaad Abrahams werd op indirecte wijze in het Verbond geboren, en verkreeg door toediening van de besnijdenis, een direct persoonlijk in zijn in hetzelfde. Even zoo behooren van de Apostolische Gemeenten af, tot nu toe, en vervolgens, alleen de vleeschelijke afkomelingen van die Gemeenten, tot het Verbond. Het gansche vleeschelijk zaad van de leden der eerste christelijke Gemeenten werd en wordt nog op indirecte wijze in het Verbond geboren, en verkreeg, en verkrijgt nog door toediening van den Doop een direct in zijn in hetzelfde.

Bl. 32. „Uit Gods H. Woord en de leer der ger. Kerk is het ons gebleken, dat de verbondsbedeeling met Abraham is begonnen, en zich in zijn geslacht heeft voortgezet. — Schoon dit Verbond persoonlijk met Abraham was opgerigt, was zijn zaad bij huane geboorte, uit kracht van hunne betrekking tot Abraham, in dit Verbond mede begrepen; slechts met dit onderscheid, dat Abraham in eene directe persoonlijke verbondsbetrekking tot God stond, en zijn zaad door hem. Het was echter de wil van God, dat Abrahams zaad, — in eene regtstreeksche persoonlijke verbondsbetrekking, tot hem geplaatst zou worden. Dit — werd op eene sacramentéle wijze tot stand gebragt, te weten door de besnijdenis, die naar Gods bevel, aan ieder Israëlietisch kind van het mannelijk geslacht moest volbragt worden. — Uit dit een en ander blijkt derhalve, dat het gansche zaad Abrahams, uit kracht van het verbond, dat God met Abraham opgerigt had, op indirecte wijze, in het verbond geboren, door toediening van het Sacrament, een direct persoonlijk in zijn in het Verbond verkreeg.“ — Hier zij

het voldoende op te merken, dat het Verbond zich op deze wijze voortzette, en zoo bleef het, totdat de oude bedeeling, met geheel hare offer — en ceremoniedienst, in CHRISTUS dood en opstanding haar beslag kreeg en vervuld werd. Van toen af dagteekent eene nieuwe huishouding en inrigting der Gemeente Gods op aarde.“

Hoe het Verbond toen alleen bij de geloovige Joden gebleven is, dat de ongeloovige Joden daarvan afgebroken en de geloovige Heidenen weder in hetzelfde een inzijn verkregen hebben, hebben wij zoo even (antwoord op vraag 1, b) vernomen.

Dus van die tijd af dagteekent eene nieuwe huishouding en inrigting der Gemeente Gods op aarde. Tusschen Jood en Jood werd eene scheiding gemaakt. De joodsche Kerk werd in tweeën gescheurd; die kinderen Abrahams, die alleen kinderen naar het vleesch waren, bleven buiten de Gemeente, het geestelijk zaad alleen werd in dezelve opgenomen. Niet meer verkreeg men door de vleesche lijke geboorte uit Abrahams geslacht een indirect inzijn in dit Verbond; alleen de geestelijke kinderen Abrahams, die Abrahams geloof bezaten, verkregen door datzelve een indirect inzijn in dit Verbond, en werden direct door den Doop in de nieuwe inrigting der Gemeente opgenomen. Dit is het Verbond, waarvan de Propheet Jeremiä, Hoofdst. 31: 31—34 gesproken heeft, zeggende: „Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken; Niet naar het verbond, dat ik met hunne vaders gemaakt heb, ten dage, als ik hunne hand aangreep, om hen uit Egiptenland uit te voeren, welk mijn verbond zij vernietigd hebben, hoewel ik hen getrouwd had, spreekt de HEERE; Maar dit is het verbond, dat ik na die dagen met het huis van Israël maken zal, spreekt de HEERE: Ik zal mijne wet in hun binnenste geven, en zal die in hun harte schrijven; en ik zal hun tot eenen God zijn, en zij zullen mij tot een volk zijn.“ In dit Verbond zullen alle den HEERE kennen, van den kleinsten tot den grootsten toe. Hebr. 8: 11. Een nieuw Verbond zegt de HEERE. Niet dat er voor deze dagen niemand zoude geweest zijn, dien de wetten Gods in 't hart geschreven waren, maar in tegen-

stelling van dat Verbond, dat hij gemaakt had met de joodsche Natie op Sinai. Daar werden de wetten op steenen tafelen geschreven, en de Natie verbond zich, dezelve te onderhouden. Hier belooft de HEERE de wetten in de harten te schrijven, en zulke lieden uit hun te maken, die in zijne wetten wandelen en zijne regten onderhouden, en naar dezelve doen. Nieuw wordt het genoemd, om dat al het joodsche weg zou vallen; Het geestelijke zaad Abrahams zal hier alleen de Gemeente dezes nieuwen Testaments uitmaken. Hier zal niet meer gevraagd worden: zijt gij uit Abrahams geslacht, of uit de Heidenen, uit besnedene of onbesnedene, uit gedoopte of ongedoopte, uit wedergeborene of onwedergeborene ouders, maar alleen: hebt gij Abrahams geloof verkregen. — Hier zal noch besnijdenis noch voorhuid eenige kracht hebben. Niemand wordt meer naar het vleesch gekend. 2 Kor. 5: 16. Hier zullen dus, volgens P. en K. eigene beschrijving de onwedergeborenen met de wedergeborenen niet met hetzelfde regt leden van de Gemeente des nieuwen Verbonds zijn, gelijk dit in het oude Verbond het geval was. „En daar nu met de nieuwe bedeeing alle onderscheid van volk wegviel, en de middelmuur des afscheids was neergestort“ — en niet meer door de vleeschelijke afkomst van deze of gene, van vader A. of Z., een indirect in zijn in het Verbond verkregen konde worden; dit echter alleen verkregen werd door 't geloof in JEZUS CHRISTUS, gewerkt van God den H. Geest, door de verkondiging des H. Evangeliums, zoo konden ook de geloovige Heidenen door den Doop direct in dit Verbond opgenomen worden.

‘Nu laat ons verder gaan en nog eenige plaatsen uit P. en K. geschrift aanhalen, waaruit blijkt, hoe het Genadeverbond zich van de tijden der Apostelen voortgezet zal hebben. Bl. 18. „Op grond van het een en ander“, (het Verbond met Abraham en zijn zaad) „heeft de ger. Kerk geloofd, dat het Genadeverbond zich tot de geheele zichtbare Kerk moest uitstrekken, en al hare kinderen in hetzelfde begrepen waren.“ — Bl. 88. „Wij moeten ons de zaak aldus voorstellen: Het Verbond der genade zet zich, onafhankelijk van het geloof, door middel van den Doop, sacramenteel voort. Dus geheel uitwendig.

Zijne voortdoring is derhalve aan het Sacrament, en niet aan het geloof afhankelijk. Hield het Sacrament op, zoodat de Doopsbediening niet meer naar de goddelijke instelling plaats had, voorzeker zou dan ook het Genadeverbond, onder zulk eene gezindheid ophouden te bestaan.“ — „Uit het zoo even beredeneerde is het derhalve middagklaar, dat zoodanige gezindheden, die eenmaal in Gods verbond opgenomen en uit den stamboom der christelijke Kerk, in den loop des tijds ontstaan zijn, een voorwerpelijk in zijn en betrekking tot Gods Verbond behouden hebben, en ofschoon ze ophielden, door ongelooft en afval van de waarheid, tot de ware Kerk van God te behooren, nogtans hunne kinderen een wettig regt op den Doop behouden hebben.“

Het is bijkans ongelooflijk, dat de ger. Kerk tot die stelling konde vervallen, dat het Genadeverbond, waarin men in de tijden der Apostelen alleen door de wedergeboorte een in zijn verkreeg, zich van dien tijd af op eene uitwendige wijze zal voortgezet hebben. Deze stelling moet noodzakelijk vele verwarringen en ongerijmdheden baren. Dat het volgens deze zienswijze volstrekt onmogelijk is, dat die volken, die niet uit den stamboom der christelijke Kerk geboren worden, een in zijn in het Genadeverbond verkrijgen kunnen, behoeft geen nader bewijs. Alle Joden, en alle Heidenen moeten nu voor eeuwig buiten het Verbond blijven. Laat ons nu zien

3) Hoe stelt zich de ger. Kerk de natuur van het Genadeverbond voor? Uit den 'tzenhang van 't gene wij tot dusver gehoord hebben over de personen, die tot het Genadeverbond behooren en de wijze, op welke hetzelfde zich voortzet, moet een Christen, die bijbelsch denken geleerd heeft, wanneer hij alleen op de klanken let van het woord, Genadeverbond, aanstonds vragende worden; Hoe! is dan de ger. Kerk tot die dwaling vervallen, dat ze gelooft, dat het geheel geslacht Abrahams, en allen, die in den loop des tijds uit den stamboom der christelijke Kerk ontsproten en gedoopt zijn, zonder onderscheid zalig zijn geworden, of gelooft ze misschien, dat zij, die een in zijn in dit Verbond verkregen hebben, die tot genade zijn aangenomen, wederom de genade kunnen verliezen en verloren gaan? Of maakt ze zich eigen verzonnene denkbeelden van het Ge-

nadeverbond, denkbeelden, die niet den minsten grond hebben in het onfeilbaar woord der waarheid?

Wanneer dit vast staat, dat allen, die in het Genadeverbond een in zijn verkregen hebben, zonder onderscheid zeker zalig moeten worden, (dat dit vast staat, zult Gij wel niet ontkennen) dan kan niet het eerste, dan moet het laatstgenoemde het geval zijn.

Namen zijn maar namen en bewijzen voor de zaak nog niets, wanneer ze niet den aard en de natuur der zaak uitdrukken. Wanneer nu in Gods Woord de zaken namen gegeven zijn, die de natuur der zaak uitdrukken, dan kan iemand, die zulke namen noemen hoort, en zich onder dezelve, volgens het begrip des Bijbels, de natuur der zaken of personen, die deze namen dragen, denkt, ligtelijk in verwarring geraken, en misleid worden, wanneer hij niet te gelijk bedenkt, dat menschenkinderen wel zaken of personen namen geven, die in 't minste niet naar de natuur der zaken of personen zijn ingerigt. Daarom, wil men niet misleid worden, dan moet men niet letten op den naam van eene zaak, maar naar den aard en de natuur der zaak verder onderzoek doen. Nu heeft echter de Kerk ook vele zaken en personen bijbelsche namen gegeven, die niet de natuur der zaken bezitten, die de Bijbel zulke namen geeft; b. v. de Bijbel noemt degenen, die den Geest CHRISTI hebben, Christenen; Geloovigen enz. — Deze namen drukken de natuur der personen uit, die de namen dragen. Daarom wordt op de 32 Vraag van den Heidelb. Katechismus „Maar waarom wordt gij een Christen genoemd?“ geantwoord: „Om dat ik door het geloof een lidmaat van CHRISTUS, en alzoo aan zijne zalving deelachtig ben“ enz.

Wanneer men nu echter niet bedenkt, dat de ger. Kerk ook die geloovigen noemt en Christenen, die de H. Schrift kinderen des duivels en ongelovigen noemt, dan zoude men in de grootste verwarring geraken, wanneer men onder het woord: Geloovigen, Christenen, aansfonds aan „gezalften met den H. Geest“ denkt. — Gebeurt het nu, dat een lidmaat der ger. Kerk in zijn spreken of schrijven, het woord geloovigen of Christenen gebruikt, zonder verder te verklaren, of dit woord, volgens den zin des Bijbels, of volgens de spreekwijze der Kerk, opgevat moet worden, dan weet de hoorder of lezer niet, of

dit of dat bedoeld wordt. Dit niet onder het oog houdende, geeft in de ger. Kerk zelfs aanleiding tot vele strijdigheden. Om maar een stuk aantehalen, namelijk: boven het formulier van den Kinderdoop staat: „kinderen der geloovigen.“ — Hierover is een hevige strijd. Vele beweren, dat de schrijvers door het woord „geloovigen“, gezalfden met den H. Geest bedoelen, P. en K. daarentegen beweren, (bl. 41) „dat door het woord **geloovigen**, boven het formulier gesteld, niet slechts de wedergeborene in de Kerk: maar de geheele zichtbare Kerk bedoeld wordt.“ — Genoeg hiervan, wij weten, dat wij ons niet aanstonds bijbelsche denkbeelden moeten vormen onder het hooren van het woord, Genadeverbond: Of men zegt Genadeverbond of Werkverbond, — wij hebben naar de natuur van dit Verbond te vragen. Laat ons dat doen. Doch, laat ons eerst zien, wat de ger. Kerk do r het Genadeverbond niet verstaat.

Bl. 39. „De kleine kinderen der Kerk zijn in het Verbond. Het komt er nu slechts op aan, welke kinderen in dit Verbond begrepen zijn. Dit hangt af, van wat men door het Verbond verstaat. Verstaat men er door, een Verbond van eeuwigheid, — vóór het begin des tijds, — opgericht tusschen den Vader en den Zoon, met betrekking tot de verlossing en zaligheid der uitverkorenen gesloten, dan is het volgens deze opvatting meer dan duidelijk, dat in dit Verbond volstrekt geene andere, dan de uitverkorenen uit alle geslachten — begrepen zijn. Zoo schijnt het door sommigen te worden opgevat. Welk begrip men echter van zulk een Verbond, geheel buiten den tijd bestaande, zich voorstelle, de waarheid van de zaak is deze: Het geheele begrip, dat aan zulk een Verbond, de Sacramenten, zouden gehangen zijn, is bij de ger. Kerk in hare Belijdenisschriften, — ten eenen maal onbekend. — In dit zoogenaamd, van eeuwigheid opgericht Verbond, zijn alleen de uitverkorenen begrepen. — — Doch, waardoor zullen de ouders bewijzen, dat hunne kinderen zijn uitverkoren? Zulks is ten eenenmaal onmogelijk, dewijl de verkiezing zich alleen van achteren openbaart, uit het zaligmakend genade-werk, hetwelk met de kindertjes nog niet openbaar geschied is. — Derhalve blijft er geen andere weg over, dan den Doop zoo lang uittestellen,

tot dat het kind duidelijke bewijzen geeft van zijne uitverkiezing. Alzoo kan ieder zien, dat de consequente toepassing van dit beginsel, — onvermijdelijk leiden moet, tot de volstrekte verwerping van den Kinderdoop, ja, dat men hiermede het Baptisme in vollen nadruk regtvaardigt. — — Het is meer dan duidelijk, dat deze zienswijze van het Verbond, den Kinderdoop onmogelijk maakt, en regtstreeks tot het Baptisme leidt.“

Bl. 40. „Tegen deze opvatting staat eene andere over. Deze verklaart, het Genadeverbond te zijn: Eene genadige onderhandeling tusschen God en den uitverkorenen zondaar, waarin God van zijne zijde belooft, de eeuwige zaligheid, en van den zondaar eischt, geloof en bekeering, belovende echter, die zelf in den zondaar te zullen werken, en de zondaar neemt van zijne zijde, — door genade bewrocht, — die voorwaarden door geloof en bekeering aan, en deze twee maken alzoo een Verbond, en op deze wijze komt de zondaar in het Genadeverbond. Hieruit volgt, dat geene andere in het Genadeverbond zijn, dan die persoonlijk door geloof en bekeering hetzelfde formeel met God gesloten hebben. Dewijl nu de kinderen niet vatbaar of bekwaam zijn, om zulk eene persoonlijke onderhandeling aantegaan, zoo komt hieruit onvermijdelijk dit besluit, dat de kinderen allen buiten het Genadeverbond zijn. Ja, niet alleen de kleine kinderen der Kerk: maar ook alle onwedergeborene volwassenen worden hierdoor buiten het Verbond gesloten. Vermits nu niemand mag gedoopt worden, ten zij hij zich in het Genadeverbond bevindt, en de kleine kinderen onmogelijk in zulk een Verbond kunnen zijn, zoo geraakt men langs dezen weg in dezelfde zwaarigheid, als met het vorige gevoelen, namelijk, dat men alle kleine kinderen van den Doop moet uitsluiten. Men moet dan noodzakelijk zoo lang den Doop uitstellen, tot dat ze, — door genade bewerkt, — personeel het Verbond met God gemaakt hebben.“

Uit dit een en ander zien wij dan, broeder, dat alle degene, die volgens de leer des Bijbels het Genadeverbond beschouwen, zoo als P. en K. hetzelfde hier beschreven hebben, onmogelijk den Kinderdoop kunnen voorstaan. Volgens mijne overtuiging hebben P. en K. in de verdere verhandeling ter aangehaalde

plaats, alle gronden van den Kinderdoop, waarop degenen steunen, die het Genadeverbond verklaren te zijn, zoo als boven beschreven, grondig wederlegd; zij hebben onwedersprekelijk aangetoond, dat allen, die zich gereformeerd noemen, of, van dat gevoelen moeten zijn, 't welk zij verdedigen, willen ze kinderen doopen, of, **Baptisten** moeten worden. Hieruit volgt onvernijdelijk, dat wanneer P. en K's. gevoelen van het Genadeverbond en den Kinderdoop, niet op bijbelsche gronden rust, er voor de geloovigen in de ger. Kerk geenen anderen weg meer overig blijft, dan **Baptist** te worden. Met andere woorden: zij moeten door den van **CHRISTUS** ingestelden Doop der Gemeente **CHRISTI** worden ingelijfd.

Nu laat ons eens zien, hoe de ger. Kerk volgens de beschrijving van P. en K., de natuur van het Genadeverbond verstaat, en in welke betrekking het Sacrament des Doops tot dit Verbond staat.

Bl. 16. „Wij hebben gezien, dat de ger. Kerk gelooft, dat het Verbond, met Abraham opgerigt, het Genadeverbond is, en dat de verbondshuishouding van dien tijd dagteekent. Laat ons nu onderzoeken, hoe ze zich de natuur van dit Verbond voorstelde. Urinus beschrijft het aldus: Een Verbond in het gemeen, is eene onderlinge overeenkomst en verbindtenis van partijen, waardoor de eene zich aan de andere verplicht, tot zekere diensten, daarbij voegende, teekenen en zegelen tot meerdere bevestiging; pdat de belofte onverbrekelijk zij. Hieruit kan ligtelijk de beschrijving van het Verbond Gods met de menschen afgeleid worden; want het Verbond Gods met de menschen, is eene onderlinge overeenkomst en verbindtenis tusschen die beiden, waardoor God van zijne zijde verzekering geeft, dat Hij hun genade wil bewijzen, de zonden wil vergeven, eene nieuwe gerechtigheid, den H. Geest en het eeuwige leven schenken, door, en om zijnen Zoon **JEZUS CHRISTUS**. En waardoor de menschen van hunne zijde zich wederom verplichten tot geloof en boetvaardigheid, dat is, om deze groote weldaden, (in de belofte des Verbonds begrepen en zoo even genoemd,) met een waarachtig geloof te ontvangen, en Gode eene waardige gehoorzaamheid te bewijzen. Deze onderlinge en wederzijdsche verplichtingen van God en de menschen,

worden door uitwendige teekenen bevestigd, die men Sacramenten noemt.“

Zoo hebben wij dan nu volgens deze beschrijving de natuur van het Genadeverbond, volgens de leer der ger. Kerk, leeren kennen. Dat het onderscheid tusschen dit en het te voren beschrevene, wiens natuur den Kinderdoop onmogelijk maakt, groot is, zult Gij wel toestaan, alsmede ook, dat de beteekenis der Sacramenten, volgens bovenstaande beschrijving, de beteekenis derzelve, volgens de verklaring van den Heidelb. Katechismus, lijnregt tegenover staat. — Volgens den Katechismus, Vr. 65 tot 82, zijn de Sacramenten alleen voor de geloovigen; wanneer de ongeloovigen toegelaten worden, wordt Gods Verbond ontheiligd, en zijn toorn over de gansche Gemeente verwekt. Zie Vr. 82. — Volgens bovenstaande beschrijving zijn de Sacramenten voornamelijk voor de onbekeerden. God rigt met de menschen het Verbond op, waarin Hij van Zijne zijde belooft, genade enz., en waarin zij van hunne zijde belooven, — geloof en boetvaardigheid. Deze wederzijdsche verplichtingen worden door de Sacramenten, t. w. Doop en Avondmaal, bevestigd.

Doch, eer wij hierover meer zeggen, laat ons nog zien, in welke betrekking het Sacrament der hesnijdenis of des Doops tot dit Verbond staat.

Bl. 30. „De hoofdbelofte door God in het Verbond gegeven, was: Ik zal uw God zijn en de God uws zaad's. Dit was voorzeker eene belofte van oneindig rijken inhoud.“ — (Wij hebben den inhoud dezer belofte zoo even in de beschrijving van de natuur van het Verbond hooren noemen, namelijk: God belooft, hij wil den bondeling genade bewijzen, de zonden vergeven, eene nieuwe gerechtigheid, den H. Geest en het eeuwige leven schenken.) „De eisch van God aan de bondelingen was: „wandelt voor mijn aangezicht en zijt opregt!“ Dit behelsde voorzeker alles in zich, wat wij thans geloof, bekeering en eene dankbare heiligmaking noemen.“ — (In dezen ruilhandel dan bedingt God, dat de bondeling eerst met geloof, bekeering en heiligmaking voor hem zal wandelen, en dat God hem dan de boven genoemde goederen wil schenken.) De wijze, waarop Jehovah deze belofte wilde vervullen, en hoedanig zij in de onderwerpen moest ver-

vuld worden, dit was het, dat hij Israël door de besnijdenis, als door een siimbolisch teeken te kennen gaf. Trouwens, de besnijdenis als zoodanig aange-merkt, leerde hun de zonde en onheiligheid van hun wezen in den diepsten grond kennen. — — Zoo was de besnijding der voorhuid een duidelijk zinnebeeld van de besnijdenis des harten. Met andere woorden, zij was eene klare voorstelling van de dooding en aflegging van den ouden mensch met zijne werken, die ter dood veroordeeld, in het koningrijk van God onmogelijk kan ingaan. Vermits echter, deze onuitsprekelijk rijke weldaad haar eenigste grond zou hebben in den dood en de opstanding van CHRISTUS; zoo wees de besnijdenis, als met de eene hand, op het onderwerp, dat besneden werd, op zijne zonde, nood en schande, — en met de andere, op den toekomstenden Verlosser en Zaligmaker. Zij stelde den Israëliet voor oogen, dat, gelijk de voorhuid des vleesches, die den ouden mensch voorstelde, op eene bloedige en geweldige wijze werd afgesneden; alzoo ook het zondewezen in den persoon van CHRISTUS, in zijnen krusdood, op eene bloedige en geweldige wijze zou worden afgesneden en gekruist. En, dat juist hierin de grondoorzaak lag, dat de HEERE met behoud van de eer zijner heiligheid en regtvaardigheid, zijne liefde in hunne verlossing verheerlijken, en met zijnen Geest tot vernieuwing en heiligmaking kon naderen, waardoor hij de verlossing, die uitwendig in CHRISTUS lag, inwendig in de harten overbragt. Uit dit gezigtspunt moet de besnijdenis, als het van God geheiligd verbondsteeken, voor den Israëliet beschouwd worden.“

„We weten echter, volgens hetgeen Paulus leert, Rom. 4: 11, dat de besnijdenis niet slechts een teeken, maar ook een zegel des Verbonds was. Derhalve moeten wij haar ook in dit opzigt beschouwen.“

Eer wij verder gaan, moet ik hier bemerken, dat ik ontken, dat Paulus leert, Rom. 4: 11, dat de besnijdenis een zegel des Verbonds was. De Apostel zegt niet, dat de besnijdenis een zegel des Verbonds was. Maar hij zegt, dat de besnijdenis een zegel der regtvaardigheid, des in de voorhuid zijnden geloofs was. 1 Moz. 15: 6 lezen wij: „En hij (Abraham) geloofde in den HEERE, en hij rekende het hem tot gerechtigheid.“ — Deze algemeene en

gewichtige waarheid, namelijk: dat het geloof in de voorhuid regtvaardigt, wordt door de besnijdenis, — die Abraham ontvangen heeft, nadat hij in de voorhuid door het geloof geregtvaardigd was, — verzegeld. Hieruit volgt dus, dat het teeken der besnijdenis een zegel is, waardoor God getuigt, dat Joden en Heidenen alleen door het geloof geregtvaardigd worden. En al de Joden, die besneden werden, zij mogten wedergeboren of onwedergeboren zijn, droegen het zegel in hun vleesch, dat de regtvaardigheid alleen door 't geloof verkregen werd, de geloovige persoon mogt dan een Jood of een Heiden, besneden of onbesneden zijn. Dit zoekt de Apostel de Joden onder 't oog te brengen in Rom. 4. Zie vs. 9 en 10. Hier toont de Apostel duidelijk, dat Abraham de regtvaardigheid niet verkregen heeft door de besnijdenis, dewijl hij voor de besnijdenis reeds geregtvaardigd was. En daar hij nu hier bewijzen wil, 't gene hij Hoofdst. 3: 30 beweerd heeft, dat namelijk de regtvaardiging niet alleen betrekking heeft op het geslacht van Abraham, zoo vraagt hij, vs. 9, of de zaligheid, waarvan hij in de voorgaande verzen gesproken, alleen de besnedenen dan, of ook de onbesnedenen dezelve konden deelachtig worden.

Het was noodig, deze vraag te beantwoorden, omdat de Joden niet alleen meenden, dat de regtvaardiging ten minste deelwijze van hunre werken afhing, maar ook, dat de voorregten van Gods volk, met de besnijdenis onafscheidbaar verbonden waren. In 't vervolg nu, toont Paulus aan, dat de regtvaardiging niet noodzakelijk met de besnijdenis verbonden, of van dezelve afhankelijk zij. Vs. 10 toont hij, onder welke omstandigheden Abraham de gerechtigheid is toegerekend. Hij zegt, dat Abraham voor de besnijdenis door 't geloof geregtvaardigd is. Wanneer hem de gerechtigheid toegerekend werd door 't geloof, voor dat hij besneden was, dan is de besnijdenis niet noodzakelijk, om de gerechtigheid te verkrijgen. Zij kan even zoo goed den Heiden, als den Jood toegerekend worden. Nu konde gevraagd worden: wanneer Abraham in de voorhuid geregtvaardigd is, waarom werd hij dan besneden? Hierop antw. de Apostel vs. 11 en vervolgens. „Het teeken der besnijdenis heeft hij (Abraham) ontvangen, tot een zegel der regtvaardigheid des geloofs, die hem in de voorhuid

was toegerekend: op dat hij zou zijn een vader van allen, die gelooven in de voorhuid zijnde, **ten einde ook hun de rechtvaardigheid toegerekend worde.** — Wat echter meer beteekend, uit het gansche redebeleid des Apostels blijkt duidelijk, dat hij niet van het teeken der besnijdenis spreekt, om daardoor de vooregten der Joden boven die der Heidenen aantetoonen, maar in tegendeel, — let wel! — hij argumenteerd hier **tegen de Joden; voor de Heidenen.** Uit dit een en ander zien wij, dat P. en K. mistasten, wanneer zij zeggen, dat de belofte van het Genadeverbond: „Ik zal uw God zijn, en de God uws zaad's“, niet verder ging, dan de besnijdenis, en nu niet verder gaat dan de Doop. —

Doch, laat ons weder terug keeren tot P. en K's. beschrijving van de besnijdenis, als een zegel des verbonds. —

„Het springt van zelf in het oog,“ (heet het verder) „dat dit Sacrament voor hen, die het ontvingen, hetzelfde verzegelen moest, als het beteekende. Daar nu de besnijdenis voor den Israëliet niet beteekende, dat zijn hart reeds besneden en hij reeds wedergeboren was, dan toch had de besnijdenis — zonder logen te zijn — onmogelijk voor het geheele volk kunnen dienen, — Neen, maar zij beteekende, dat deze weldaden noodzakelijk waren, en dat ze alleen, in den van God geopenbaarden heilsweg, verkrijgbaar gesteld en gezocht moesten worden. Zij verzekerde den Israeliet, als een goddelijk onderpand, in den weg des geloofs, — de groote verbondsbelofte: „Ik zal uw God zijn en de God van uw zaad.“ — „Ook werd de besnedenene van zijne zijde, door dit verbondsteeken verplicht, om de groote waarheden, door de besnijdenis beteekend en verzegeld, door een ootmoedig en opregt geloof aantenemen.“ — Bl. 34. „We hebben reeds vroeger opgemerkt, dat de besnijdenis in de wegsnijding der voorhuid, een teeken was van den bloedigen en geweldigen dood van CRISTUS, als toekomstig naar de goddelijke belofte. Derhalve kon zij onmogelijk langer stand houden, toen zij in CHRISTUS, als haar tegenbeeld, verwezenlijkt was. — Daarom moest het teeken, hetgeen de verbondsbelofte beteekende en verzegelde, noodwendig verandert en in overeenstemming met den reeds verschenen CHRISTUS gebragt worden, daarom werd het teeken

der besnijdenis, in dat van den Doop verandert.— Het andere deel der besnijdenis, te weten, hetgeen betrekking had op het onderwerp, dat beneden werd, bleef in den Doop hetzelfde, als in de besnijdenis.“ — Bl. 35. „Derhalve blijkt het, dat de Doop in zijn wezen, niets anders in zich bevat, dan de besnijdenis, wier plaats zij thans vervult.“ Bl. 27. „Het Genadeverbond was oulings met ieder besnedene, en is nu met ieder gedoopte gesloten. Op deze wijze is geheel de zichtbare Kerk, in Gods Genadeverbond, en staan in deze alle gedoopte leden gelijk. Dit was ook volkomen het gevoelen onzer vaderen en van de Reformateurs.“

Zoo hebben wij dan gehoord, in welk verband de besnijdenis, of wat hetzelfde is, de Doop staat tot het Genadeverbond. Uit dit gezichtpunt wordt het formulier van den kinderdoop ook verklaard. Hoe moeilijk het P. en K. valt, om het formulier volgens hunne gelegde gronden, te verklaren, zal gewis bijna ieder, die dit werkje gelezen heeft, wel gevoelen. Lat ons nu nog zien.

4) De genade, die door den Doop beteekend en verzegeld wordt, wordt die zonder onderscheid in allen volbragt?

Antw. Blad. 49. „Neen! want velen vernietigen dezelve, door hunne boosheid.“ Bl. 48. Bij deze voorstelling van de algemeenheid der beloften, rijst de vraag: Waaruit het dan komt, dat de groote beloften, die door den Doop beteekend en verzegeld worden, in de meesten der gedoopten onvervuld blijven? — De oorzaak, waaruit dit ontstaat, moet volstrekt niet daarin gezocht worden, als of den eene de beloften van Gods zijde gedaan was, en de andere niet, maar is hierin gelegen, dat de goddelijke beloften niet onvoorwaardelijk bij den Doop gegeven, beteekend en verzegeld worden en dus als verbonds belofte, naar den aard des verbonds eene wederëisch insluiten: te weten, van geloof en bekeering. — Buiten dit is God aan zijne beloften niet gebonden ze te vervullen.“ —

Bl. 26. „Wij hebben dus genoegzaam bewezen, dat ook de onherborenen en trouweloozen in Gods verbond en Gemeente begrepen zijn. Thans gaan wij over, om aan te toonen, dat de trouweloosheid van hen, die in het verbond zijn, het verbond zelf

niet vernietigt. Dit toch zou strijden met den aard en de natuur van elk verbond. Om dit met een eenvoudig voorbeeld uit het dagelijksche leven genomen, duidelijk te maken: onderstel, er was iemand, die aan u zijn huis, of wat het ook ware; verkocht had voor zekeren prijs, om het terstond te aanvaarden en bij de aanvaarding te betalen. Gij weigerdet echter, de betaling en werdt alzoo van uwe zijde ontrouw; zou hiermede het koopverbond verbroken wezen? Dit zou voorwaar eene fraaije zaak zijn, voor allen die iets te duur gekocht of van hunnen koop berouw hadden. Zou de verkoper geen regt hebben, u in zulken geval in regten te vervolgen en tot de betaling te noodzaken? Het is waar, als gij niet betaaldet, zou uw mede-contractant het regt hebben, om het koopverbond te vernietigen; indien hij dit echter om reden, niet wilde, bleef immers uw koopverbond, naar regten kracht behouden, al ware het ook voor uw geheele leven. Elk ziet wel, dat gij het goed des verbonds niet kondet ontvangen, doch daarmede was uw gemaakt verbond niet vernietigd; gij waart, hoewel ontrouw, nogtans bondgenoot. **En inderdaad, zoo is het gelegen met allen, die door een' wettigen Doop tot de zichtbare Kerk behooren.** Deze toch, het zij jong of oud, wedergeboren of onwedergeboren, behooren uitwendig tot het verbond en zijn in hetzelfde begrepen. Zij allen hebben voor geheel hun leven, met onuitwischaar schrift, de belofte des verbonds aan hunne voorhoofden laten schrijven; hiermede hebben zij tegelijk den eisch des verbonds, d. i., geloof en bekeering, en een godzalig en Christelijk leven te leiden, op zich genomen. Even zoo zeer hebben zij zich daardoor, indien ze hierin nalatig waren, den vloek des verbonds onderworpen. Dit verbond was oulings met ieder besnedene en is nu met ieder gedoopte gesloten. Op deze wijze, is geheel de zichtbare Kerk, in Gods Genade — verbond en staan in deze alle gedoopte leden gelijk.“ —

Zoo hebben wij dan, de natuur van het Genadeverbond, volgens de leer der ger. Kerk, alsmede ook de personen, die tot hetzelfde behooren en be beteeke- nis des Doops, leeren kennen. Laat ons het wezen- lijkste kort te zamen trekken.

Jeder mensch, die van gedoopte ouders geboren is, is in dit verbond begrepen, en zijn geheel nage-

schlacht ten einde der wereld, zal in dit verbond blijven, wanneer van geslacht tot geslacht, het teeken des Doops wordt toegediend; want dit verbond zet zich geheel uitwendig, onafhankelijk van het geloof, door middel van den Doop, voort. In dit verbond staan alle gedoopte leden gelijk; den eenen doopeling wordt van de zijde Gods niet minder en niet meer beloofd, dan den anderen. De goederen, die van de zijde Gods iederen doopeling belooft, en door den Doop verzegeld worden, zijn: genade, de H. Geest, vergeving der zonden, eene nieuwe gerechtigheid, en het eeuwige leven. Bij deze beloften heeft de Heere eene conditie gesteld, die de doopeling te volbrengen heeft, namelijk: geloof en bekeering. Volbrengt de doopeling deze conditie niet, dan zal hij van al de genoemde weldaden niet alleen niets verkrijgen, maar in tegendeel, zal hij dan den vloek beërven. Deze wederzijdsche verplichtingen van God en den doopeling worden, door den Doop bevestigd, en van hier af, is de doopeling Gods kind, erfgenaam en verbondseigendom, en zal het zoo lang blijven, als hij niet door moedwillige ongehoorzaamheid, ondankbaarheid, en zondezin het verbond verbreekt en zich de schenking van de heerlijke goederen, onwaardig maakt. Daar nu echter de meesten der gedoopten, wanneer zij tot hun verstand en jaren gekomen zijn, het verbond verbreken, zoo vallen ze daardoor van de aanneming tot kinderen af, en zullen niet het goed des verbonds, maar den vloek beërven. Dit is het wezenlijkste van het Genadeverbond en den Kinderdoop, naar P. en K's. beschrijving. —

Dewijl nu naar het bevel van CHRISTUS, de Doop bediend moet worden, in den naam van Vader, Zoon en H. Geest, zoo laat ons nog van P. en K. hooren, „hoe en op welke manier de Drieëenige God, naar den inhoud des verbonds, de God van zondaren zijn wil en zal, en hoe ieder der drie Goddelijke Personen, het zijne toebrengt, tot verlossing van zondaren.“ Hiervan heet het onder anderen, bladz. 9: „De gedoopten wordt door den Doop beteekend en verzegeld, dat de Drieëenige God, hun de rijkste beloften geschonken, hen in CHRISTUS geheiligd, door het bloed van JEZUS, hun alle zonden vergeven en hen door zijnen H. Geest, tot lidmaten zijns eeniggeboren Zoons en alzoo tot Zijne

kinderen aangenomen heeft.“ — „Aan ieder gedoopte in het bijzonder, had de Vader, door den Doop verklaard en verzegeld, dat Hij ze tot Zijne kinderen en erfgenamen aannam; de Zoon, dat Hij ze wascht in Zijn bloed, en de H. Geest, dat Hij ze tot lidmaten van CHRISTUS heiligen en hen toeëigenen zoude, hetgeen zij in CHRISTUS hebben, enz.“ —

Blad 45. „Het formulier zegt: dat Hij (de Vader) de gedoopten tot Zijne kinderen en erfgenamen aanneemt. Verstaat dit echter niet in den sterksten zin des woords, als onafscheidelijk met de zaligheid gepaard: maar geheel verbondswijze, dus voorwerpeijk van de zijde Gods,“ enz. — Verder: „Als wij in den naam des Zoons gedoopt worden, zoo verzegelt ons de Zoon, dat Hij ons wascht in Zijn bloed van al onze zonden. Dus beide, van de schuld en smet der zonde,“ enz. — Verder blad 46. „Als wij gedoopt worden in den naam des H. Geestes, zoo verzekert ons de H. Geest door dit heilig Sacrament, dat Hij bij ons wonen, en ons tot lidmaten CHRISTI heiligen wil, ons toeëigene, nl. de afwassching onzer zonden, en de dagelijksche vernieuwing onzes levens, tot dat wij eindelijk onder de Gemeente der uitverkorenen in het eeuwige leven onbevlekt zullen gesteld worden.“ — „Ook dit is duidelijk. De H. Geest verzekert ons door dit Sacrament, dat Hij bij ons, dat is, in ons wonen wil. Uit kracht hiervan worden de geloovigen Zijne tempels genoemd, en deze Goddelijke inwoning, kan hier niet werkeloos gedacht worden. Trouwens, Hij verzekert ons door den Doop, dat Hij ons tot levende lidmaten van CHRISTUS heiligen wil en zal toeëigenen of deelachtig maken, hetgeen in CHRISTUS, als den oneindigvollen en rijken Zaligmaker ligt opgesloten en voorwerpeijk aanwezig is; als daar is: het geestelijke leven, de regtvaardigmaking door het geloof, de heiligmaking, met één woord, alles wat er tot onze dadelijke mededeeling uit CHRISTUS, tot eene volkomene verlossing noodig is.“ — Tot dusver P. en K.

Om nu aantetoonen, dat de Kinderdoop in strijd is met de op den titel dezes briefs genoemde heer-

lijke waarheden, zoo vraag ik hier: Wil de H. Geest de boven genoemde belofte, die van Zijne zijde ieder doopeling door den Doop verzegeld wordt, zonder conditie vervullen? Zoo ja, hoe gelukkig zijn dan al de gedoopten te schatten. Dan kunnen alle, die in dit Genadeverbond begrepen zijn, zeggen: „De snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen, ja eene schoone erfenis is mij geworden“, — Ps, 16: 6, want, daar allen gedoopten hetzelfde verzegeld wordt, zoo moeten dan ook allen, (wanneer de H. Geest zonder conditie den doopeling genoemde goederen wil toeëigenen en deelachtig maken) genade, den H. Geest, vergeving der zonden en het eeuwige leven deelachtig worden. Daar dit nu echter niet geschiedt, daar de dagelijksche ondervinding ons leert, dat de, door den Doop verzegelde goederen, in de meesten der gedoopten onvervuld blijven, (hetwelk ook P. en K. bl. 48 getuigen) zoo blijkt hieruit reeds ten volle, dat de doopeling van zijne zijde, voor en al eer hij op de beloofde goederen kan aanspraak maken, eerst de conditie te volbrengen heeft, „even zoo als de koper van een huis eerst de koopprijs moet betalen, eer hij het huis aanvaarden kan.“ — Wanneer dan nu in dit Genade-verbond ook de H. Geest den bondgenooten geen haartje genade wil toeëigenen, zoo lang zij nalatig zijn in het vervullen der conditiën, zoo lang zij door moedwillige ongeloovigheid en zondezin zich de scheuking van dat goed onwaardig maken, volgt dan niet van zelf, dat, of alle gedoopten zonder onderscheid, moeten voor eeuwig van de beloofde goederen versteken blijven, of zij moeten genoegzame krachten bezitten, tot het ware goed. zij moeten de bekwaamheid bezitten, door de krachten van hunnen „goeden wil“, tot het geloof te kunnen komen? — Daar het nu echter eene vaste en onomstotelijke waarheid is, dat (zoo als ook P. en K. bl. 43 te regt zeggen) „de mensch, het beeld van God, niet ten deele, — gelijk men thans zegt — maar geheel en al verloren heeft,“ — dat hij dood is in overtredingen en zonden, ongeschikt, onmagtig en onwillig tot eenig goed, maar geneigd tot alle kwaad, is het dan niet meer dan duidelijk, dat de Kinderdoop in strijd is met de leer van de onmagt des menschen tot eenig geestelijk goed? Hoe wel getroffen!

Wat dunkt U nu, waarde broeder! van dit verbond. Zoude het volgens de natuur van hetzelfde, niet **werkverbond** genoemd moeten worden? Had het eerste verbond met Adam opgerigt, niet meerdere voordeelen voor den mensch, dan dit z. g. Genadeverbond? Was het niet ligter, de conditien van het eerste, dan de conditien van het laatstgenoemde verbond te vervullen? In het door P. en K. beschrevene verbond zijn wel de bondgenooten tot „kinderen Gods“ aangenomen maar of deze „kinderen Gods“ de beloofde erfenis zullen deelachtig worden, of niet, hangt daar van af, hoe zij zich als kinderen Gods gedragen; of zij gehoorzame of ongehoorzame, dankbare of ondankbare **kinderen Gods** zijn — Neen broeder! de erfenis hangt niet aan de werken der kinderen, maar aan hun kindschap. De Apostel zegt: „Geliefden! nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij hem zullen gelijk wezen; want wij zullen hem zien, gelijk hij is.“ 1. Joh. 3: 2. En indien wij kinderen zijn, zoo zijn wij ook erfgenamen. Rom. 8: 17. „Want gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in **CHRISTUS JEZUS**.“ Gal 3: 26. De erfenis is voor de kinderen bereidt, eer zij geboren waren. Matth. 25, 34. En indien gij van **CHRISTUS** zijt, zoo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de belofte erfgenamen.“ Gal. 3: 29.

Wanneer een Christen, volgens de leer des Bijbels, weet en gelooft, dat alle menschen in Adam gezondigd hebben en dat zij niet ten deele, maar geheel het beeld Gods hebben verloren; dat zij dood zijn in overtredingen en zonden, onwillig en onmagtig, het minste tot hun herstel te weeg te brengen; dat zij dus alle, zonder onderscheid moesten verloren gaan, indien de Heere uit genade naar zijn vrijmagtig welbehagen, niet een zeker getal, personeel had uitverkoren en in **CHRISTUS** gezet, welk getal **CHRISTUS** van den vlock der wet verlost heeft, en voor hetwelk Hij niet alleen het eeuwige leven, als het bedoelde einde van zijnen dood, maar ook alle dingen, welke tot dat einde leiden, heeft verworven; dat hij, die alleen was in de verwerping der verlossing, geen medehelper in de toepassing noodig heeft; wanneer hij weet en ge-

looft, dat zij, die te voren verordineerd zijn tot kinderen en tot zaligheid, ook verordineerd zijn tot geloof en heiligmaking; dat de vermaningen, bestraffingen, zegeningen, beloften, dreigementen, dat de genademiddelen niet krachtig zijn in de hand des menschen, om zich daardoor wezenlijk nut toe te brengen, dat deze middelen alleen krachtig zijn in des HEEREN hand, en dat dus God, de H. Geest, alle dingen, die tot de zaligheid leiden, dengenen moet en zal deelachtig maken, die door CHRISTUS verlost zijn, zoowel datgene, 't welk van hunne zijde te verrigten is, als van zijne eigene zijde, op hun verrigten van hetzelfde; ik zeg, wanneer een Christen deze vaste onomstotelijke waarheden weet en gelooft, dan kan hij onmogelijk gelooven, hetgene door den Kinderdoop, volgens de beginselen der ger. Kerk, beteekend en verzegeld wordt, en hij heeft niet noodig, dat hem wijdloopig aangetoond wordt, dat de Kinderdoop met de op den titel genoemde zaken in strijd is.

Zijn alle menschen dood in zonden, wil en kan niemand door het geloof in CHRISTUS tot een kind Gods worden aangenomen dan zij, „die de Vader te voren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door JEZUS CHRISTUS, in zich-zelfen, naar het welbehagen van zijnen wil;“ Ephes. 1: 5 zijn de kinderen Gods tot de zaligheid verordineerd en worden de gedoopten niet alle zalig, dan is het niet waar, dat God de Vader de doopelingen door den Doop verzegelt, dat Hij ze tot Zijne kinderen en erfgenamen aanneemt. Dus is de Kinderdoop in strijd met de leer der personeele verkiezing.

Hebben alleen de verordineerden tot aanneming tot kinderen, in CHRISTUS de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der zonden, Eph. 1: 7, Koloss. 1: 14, dan kan CHRISTUS de doopelingen zonder onderscheid niet door den Doop verzegelen, dat Hij zijn bloed voorwerpelijk voor hunne zonden vergoten heeft. Deze leer strijd tegen de bijzondere verlossing der uitverkorenen.

Bewerkt God de H. Geest, de tot de zaligheid verkorenen, de door CHRISTUS verlost, krachtadig tot het geloof, door de verkondiging des H. Evangeliums, zonder opzigt op hunne dankbaarheid of on-dankbaarheid, ja, in wêerwil van al hunne onwaar-

digheid, dan is het niet waar, dat de gedoopten eerst de conditie hebben te volbrengen, voor en al eer de H. Geest hun wil toeëigenen of deelachtig maken, „hetgeen in CHRISTUS ligt opgesloten en voorwerpe-lijk aanwezig is.“ — De Kinderdoop is dus in strijd met de leer van de krachtdadige roeping.

Armijn loochende de geheele onmagt des menschen tot geestelijk goed, alsmede de altoos op de uitverkorenen overwinnende kracht der bewerkende genade van God den H. Geest; hij leerde eene verkiezing uit een voorgezien geloof en volharding in goede werken. Volgt hetzelfde niet uit de leer van den Kinderdoop? — Armijn leerde, dat CHRISTUS voor alle menschen gestorven is, of liever, dat het oogmerk van God in den dood van CHRISTUS de zaligheid aller menschen bedoelde, en dat dus zeer vele der verlost en eeuwig verloren gaan. De Kinderdoop leert, dat CHRISTUS voor de gedoopten zonder onderscheid gestorven is, dat het oogmerk van God in den dood van CHRISTUS, de zaligheid aller gedoopten bedoelt, en dat dus zeer vele der gedoopten, die voorwerpe-lijk door CHRISTUS verlost en met God verzoend zijn, eeuwig verloren gaan. Armijn ontkende de zekerheid der volharding der kinderen Gods en leerde dus, dat heden iemand een kind van God en erfgenaam der zaligheid kan zijn, en dat diezelfde persoon naderhand als een kind des duivels kan sterven en verloren gaan. Hetzelfde volgt uit de leer van den Kinderdoop, want, volgens P. en K. zijn alle gedoopten zoo lang kinderen Gods en erfgenamen der zaligheid, als zij zelve het Verbond niet overtreden. Bl. 28. „Zulke kinderen, die in het Verbond geboren zijn, worden nogtans kinderen Gods in de Schrift genoemd, zoo lang zij zelve het Verbond niet overtreden, en zich hetzelfde door hunne eigene ongeloovigheid en verachting Gods onwaardig maken.“ — Blijkt hieruit niet ten volle, dat de Kinderdoop in strijd is met de leer van de volharding der heiligen?

Kan ook iemand na den zondenval een kind van God en erfgenaam der zaligheid zijn, buiten CHRISTUS, zonder in CHRISTUS te zijn? *) Moet niet zoowel

*) Dat de joden, bij al hunne goddeloosheid zinnebeeldig kinderen Gods genoemd werden, komt hier niet in aanmerking.

den Joden als den Heidenen, den kinderen als den volwassenen de gerechtigheid van CHRISTUS toegerekend worden, zullen ze de eeuwige zaligheid beerven? Indien iemand de gerechtigheid van CHRISTUS toegerekend is, is die niet in het bezit van onverliesbare genade? Wanneer de gedoopte kinderen, eer zij zelven het „Verbond“ overtreden hebben, in hunne jongheid komen te sterven, zullen ze dan de eeuwige zaligheid beerven? Zoo ja, dan vraag ik, wanneer de gedoopte kinderen niet in hunne jongheid sterven, maar opwassen, zullen ze dan bij hun afsterven niet even zoo zeker erfgenamen der zaligheid moeten worden? — Is dit eene onomstotelijke waarheid, dan is de Kinderdoop eene ijdele ceremonie, eene erge misleiding en niet met al.

Ik moet U eerlijk bekennen, broeder! ik sta verbaast, hoe het mogelijk is, dat men eenen zoo grooten ophef kan maken, van zulk een Verbond, en hoe men zich zoo heerlijk kan verblijden, dat alle gedoopte kinderen zoo groote voorregten zullen hebben, voor de ongedoopten. Wat hebben Uwe kinderen toch door den z. g. Doop voor de mijne vooruit? Gij zult misschien zeggen: mijne kinderen is een groot goed beloofd, wanneer zij de conditie volbrengen, dan zullen zij bezitters worden van dat goed, waarvan uwe kinderen versteken blijven, want de belofte gaat niet verder, dan de Doop. — Hoor eens, broeder! de Koning van N. N. heeft alle doofstommen een groot goed beloofd, doch, niet zonder voorwaarde; hij heeft eene conditie gesteld, die zij van hunne zijde te volbrengen hebben; verachten zij nu dit niet uit ondankbaarheid en volbrengen zij de conditie, dan zullen zij dat goed beerven. Dit is hun allen verzegeld op de trouw des Konings; komt dan ook Gij uit Nederland met Uwe doofstommen en laat hun dat verzegelen, want, dien het niet verzegeld is, die zal ook niets beerven. Nu zult Gij vragen, en wat is de conditie? Ik antwoord: de conditie bestaat alleen hierin, de Koning vergadert op zekeren tijd de doofstommen aan eene plaats, daar wil hij dezelve mondelijk eenige vragen doen, die hem hierop behoorlijk antwoordt, zal zekerlijk het beloofde goed verkrijgen, daarom komt met Uwe doofstommen, laat hun dat verzegelen, veracht die goedheid des Konings niet, het is voor allen zonder onderscheid een

welmeenend aanbod. — Wat zult Gij hierop zeggen? Gij dwaas!! zult Gij zeggen, weet gij dan nog niet, dat al uwe doofstommen verzegeld is, dat zij niets beërven zullen, weet gij niet, dat de verzegelden voor de onverzegelden niets vooruit hebben? Kent gij den toestand van **doofstom** nog niet? Wanneer de Koning door dit zegel hun niet te gelijk verzegelt, dat hij hun het gehoor, en de spraak wil geven, (zoo dit in zijne magt ware,) dan is al uw roemen op dat groote goed en uwe blijdschap daarover, ijdel en niet met al. — En nu, waarde broeder! dit is 't, wat ik U zeggen mogt! Wanneer Uwen kinderen door den z. g. Doop niets meer verzegeld is, dan dat zij van God genade, den H. Geest, vergeving der zonden enz. zullen verkrijgen, wanneer ze gelooven en zich bekeeren, wanneer hun niet te gelijk verzegeld is, dat de **HEERE** de conditie, die hij hun gesteld heeft, uit vrije genade door Zijne kracht ook in hen wil volbrengen, dan is Uwe blijdschap over die voorregten, — gelijk gezegd is, — ijdel, en niet met al.

Ik ken een ander Genadeverbond, dat betere beloften heeft, in welker beloften ook zelfs de vervulling der conditien van de zijde Gods ligt opgesloten. In dit Verbond past alles, aanvang, midden en einde. In dit verbond wordt God op het hoogste verheerlijkt, en de zondaar op het diepste vernederd. Hier worden al de bondgenooten, zonder onderscheid, het beloofde goed zeker deelachtig, zoo waarachtig, als de **HEERE** leeft; dit is een Verbond, dat in alles welgeordineerd is. Dit Verbond staat dus lijnrecht tegenover het door P. en K. beschrevene Genadeverbond. Van voor de grondlegging der wereld zijn de **bondgenooten** verkoren, hunne namen in Gods boek geschreven, de zaligheid is voor **hen** bereid, een Borg, een Middelaar en Verlosser voor **hen** besteld, die op zijn tijd Gods regt en eisch voor **hen** zou voldoen. De Zaligmaker is voor **hen** gekomen, heeft voor **hen** Zijn bloed vergoten. Op zijn tijd en plaats worden de bondgenooten geboren, op zijn tijd en plaats laat God **hun** Zijn Evangelium verkondigen, volbrengt in **hen** de conditien des Verbonds; brengt **hen** door een levendig en werkzaam geloof in de gemenschap des Borgs, geeft **hun** Zijnen Geest, waardoor zij worden verzegeld tot op den dag hunner volkomene verlossing,

bewaart hen in zijne kracht door het geloof tot de zaligheid. Hier is alles uit God, door God en tot God, hier zij Hem alleen de eer en de heerlijkheid tot in eeuwigheid. Amen, ja Amen.

Maar, zult Gij zeggen, dit alles leert en gelooft ook de ger. Kerk. — Wel broeder! dat is heerlijk, daarover kan men zich verblijden. En daar ik dit weet, en mijn gevoelens over de natuur van dit Genadeverbond, in de U toegezondene brochure: Wederlegging van den Kinderdoop, volgens de beginse en der luthersche Kerk, — nader heb uitgedrukt, zoo acht ik niet noodig, dit Verbond hier nader te beschrijven. — Doch weet, dat de ger. Kerk, wanneer zij dit ook gelooft en leert, twee tegenstrijdige dingen leert, want, de Kinderdoop, en de leer der onveranderlijke verkiezing der vrije genade enz., zullen niet tot elkander passen als de pen in het gemaakte gat, maar, als water en vuur; het eene bluscht het andere uit. Dit hebben ook P. en K. gevoeld, daarom zeggen ze bl. 48. „Laat ons dan bij den Doop de eeuwige verkiezing laten rusten.“ En waarom zal men dan bij den Doop de eeuwige verkiezing laten rusten? Antw. Om dat die bij elkander passen, als Belial en CHRISTUS, als Dagon en de Ark des Verbonds in éenen Tempel passen, — of de Ark moet er uit, of Dagon van boven neder. Lieve broeder, beweer met de H. Schrift de onmagt des menschen tot geestelijk goed, de personeele verkiezing, de bijzondere verlossing der uitverkorenen, de krachtadige roeping, de volharding der heiligen enz., en dan toon aan, dat de „Kinderdoop“, volgens de beginselen der ger. Kerk, niet alleen met die heerlijke waarheden niet in strijd is, maar met dezelve overeenstemt; en wanneer Gij dat niet kunt, wanneer Gij, of den Kinderdoop, of die God verheerlijkende waarheden moet laten rusten, om dat zij tegen elkander het zwaard hebben opgevat, laat dan de Ark in den Tempel en werp Dagon, de roover van Gods Eer, van boven neder, dat hij zijne beide handpalmen breekt.

Laat ons nu nog eenen oogenblik terug keeren, tot het zoo even door mij beschrevene Verbond der genade. Het wezen van dit Verbond zal nooit veranderen. Trek er een' splint uit en het gansche gebouw zal te zamen storten. Zeg alleen maar: alle gedoopten zijn voorwerpelijk door CHRISTUS verlost,

de zaligheid wordt hun van Gods zijde welmenend aangeboden, en dit welmenend aanbod, of de belofte der zaligheid is hun door den Doop verzegeld; God beoogde in den Dood van CHRISTUS hun aller zaligheid, — en zie daar, het gansche gebouw stort in, worden ze niet alle zalig, dan blijft God van zijn oogmerk versteken, er bestaat geene souveraine verkiezing meer, het bloed van CHRISTUS is voor velen te vergeefs vergoten, de mensch verijdelt Gods plan door zijne ondankbaarheid. Dan hebt gij eenen dooden CHRISTUS en eenen levenden zondaar. Dan kan men zeggen: dat ik zalig kan worden, daarvoor heb ik God te danken; maar dat ik zalig word, daarvoor heb ik mij zelf te danken. Dan hebben zij, die zalig worden, niets meer om in te roemen, dan zij, die verloren gaan enz.

Even zoo is het gelegen met het door P. en K. beschrevene Genadeverbond. Trek er eenen splint uit en het gebouw zal te zamen storten. Zeg alleen maar, het wordt allen gedoopten niet verzegeld, dat God in den dood van CHRISTUS hun aller zaligheid bedoelde, dat CHRISTUS voorwerpelijk hun verlost, en Zijn bloed voor hen vergoten heeft, zeg, het wordt den gedoopten verzegeld, dat die allen zonder onderscheid zalig worden, die in CHRISTUS gelooven en zich bekeeren; doop dan de gansche wereld zonder onderscheid, en verzegel een ieder individuum van het menschelijk geslacht, dat, als het gelooft en zich bekeert, zeker zal zalig worden. Dit gevolg zult Gij toch wel niet durven ontkennen.

Doch, wat zeg ik, doop dan alle menschen zonder onderscheid; ook de onreine kinderen van de onreine Joden en van de onreine Heidenen? — Die zijn immers, volgens P. en K., buiten het Genadeverbond; die komt de belofte niet toe.

Hier mogt ik vragen, wanneer, naar P. en K's. beschrijving, de belofte van het Genadeverbond niet daarin bestaat, dat alle kinderen van gedoopte ouders zonder onderscheid zekerlijk zullen zalig worden, de ouders mogen wedergeboren of onwedergeboren, Godvreezende of Godsloochenaars zijn; wanneer de belofte alleen daarin bestaat, en den personen, die tot het Genadeverbond behooren, door den Doop verzegeld wordt, dat God hun genade, den H. Geest, vergeving der zonden enz. wil schenken, als zij in

CHRISTUS gelooven, volgt dan niet, dat die volken, die niet tot de familie der christelijke Kerk behooren, en dus geen deel hebben aan de belofte, om namelijk genade, den H. Geest, vergeving der zonden enz. te ontvangen, wanneer zij in CHRISTUS gelooven, altijd van deze belofte moeten versteken blijven? — Het zij dan, dat zij misschien door het huwelijk in de familie der christelijke Kerk kunnen opgenomen worden!!! —

Daar nu echter al het joodsche, in de tijden der Apostelen, den bodem is ingeslagen, en sedert dien tijd, noch de geboorte uit Christenen, noch de geboorte uit Heidenen voor God iets geldt, maar alleen een nieuw schepsel in CHRISTUS JEZUS; daar in die plaats, waar voorheen de Israëlieten stonden, nu alle kreaturen staan, zoo volgt, dat P. en K's. voorstelling van het Genadeverbond, onbijbelsch is.

Nu mogt ik nog vragen: de beteekenis des Doops, zoo als die beschreven wordt in de H idelbergsche Katechismus, Vr. 69 tot 73, stemt die met P. en K's. beschrijving van de beteekenis en verzegeling des Doops overeen? Ik geloof, dat het onderscheid tusschen beiden groot is. (Zie hetgene wij over de vragen in den Katechismus reeds gehoord hebben.)

Wanneer men nu niet onder het oog houdt, dat men in het formulier wel den Doop zijne beteekenis heeft laten behouden, zoo als dezelve in de antwoorden op de bovengenoemde vragen van den Katechismus is beschreven; dat men echter denzelven toedient aan zulke personen, die in de joodsche Kerk wel regt hadden tot de besnijdenis, doch nu geen regt hebben tot den Doop, dan is het geen wonder, dat het formulier zoo onverstaanbaar is, en dat men zich over den zin van hetzelfde zoo hevig strijdt. Is er ook eenen strijd over den zin des formuliers „van den Doop der bejaarden?“ Wanneer de regte voorwerpen tot den Doop genomen worden, dan zullen zekerlijk alle zwaarigheden in het formulier van den Kinderdoop ten eenemaal weg vallen.

Dat volgens de beteekenis des Doops, de gedoopten als wedergeborenen moeten gehouden worden, is klaar. Dit veronderstelt, mijns inziens, ook het formulier van den Kinderdoop. Ik geloof, dat allen, die hetzelfde willen verklaren, en van deze onderstelling niet uitgaan, reeds vooraf hunne pogingen,

als mislukkende pogingen mogen beschouwen. — Daar nu echter P. en K., volgens hunne te voren gelegde gronden, bij de verklaring van het formulier, van deze onderstelling niet konden uitgaan, zoo volgt, dat zij noodzakelijk op zwaarigheden moesten geraken, die zij niet konden uit den weg ruimen.

Het formulier zegt: „Als wij somtijds uit zwakheid in zonden vallen.“ — P. en K. verklaren deze woorden aldus: bl. 54. „Wij hebben dus hier eene zonde uit zwakheid. Wat is zwakheid? en wat is zonde uit zwakheid bedreven? Zwakheid is een toestand van onvermogen. Een gebrek van de noodige kracht, om tegen de verzoeking der zonde weerstand te bieden; en inderdaad, deze toestand van onvermogen is in hooge mate bij den mensch aanwezig, zelfs zoodanig, dat wij uit ons zelve niet bekwaam zijn, iets goeds te denken. 2 Kor. 3: 5. Daarom is ons allen het wachtwoord noodig: Die sta, zie toe, dat hij niet valle. Waak en bid, opdat gij niet in verzoeking komt. In elk geval, het formulier onderstelt zeer terecht, dat vallen in de zonde zeer ligt zou kunnen gebeuren.“

Ik vraag: gaan P. en K. hier ook van die onderstelling uit, dat bij de gedoopten de wedergeboorte verondersteld moet worden, of willen ze misschien zeggen, dat alle menschenkinderen uit **zwakheid** in zonde vallen? Is er niet een groot onderscheid tusschen de **zwakhheidszonden** der kinderen Gods en tusschen de zonden der onherborenen? Ps. 145 vs. 14 wordt gezegd: „De HEERE ondersteunt allen die vallen.“ — Spr. Salomo 24: 16. „Want de regtvaardige zal zevenmaal vallen en opstaan.“

Hoe duidelijk is het te zien uit het dankgebed, (t welk gesproken wordt, na dat de Doop is toegegediend) dat het formulier de gedoopten als wedergeborenen beschouwt. Hoe moeilijk, ja onmogelijk het P. en K. dan ook hier valt, hetzelfde zoo te verklaren, dat het tot hun gevoelen past, zult Gij zekerlijk wel erkennen, lieve broeder. Zij zeggen daarvan bl. 67. „De weldaad, waarover in deze woorden gedankt wordt, is de vergeving der zonden, door het bloed van CHRISTUS, geschonken aan ons en onze kinderen enz. — Het eerste is dus de weldaad van de vergeving der zonden. De vraag is, hoe en op

welk eene wijze wij ons deze vergeving hier hebben te denken? Indien wij ze ons onderwerpe-lijk zouden moeten denken, zoo zou hieruit die verre-gaande ongerijmdheid volgen, dat, namelijk de ge-heele zichtbare Kerk, met al hare gedoopte kin-deren, in het zaligmakend bezit van de vergeving der zonde zijn zoude, dat met den geheelen geest en inhoud des formuliers in strijd is, en bovendien elken dag zou worden gelogenstraft. De waarheid van de zaak is, dat we ons de vergeving der zonden, tweeledig kunnen denken, te weten, onderwerpe-lijk, wanneer ze gedacht wordt, als door het op-regt geloof omhelsd en aangenomen, en aan het hart geheiligd. En voorwerpe-lijk, zoo als dezelve als eene hoofdwelddaad, door de verzoening van CHRIS-TUS in het Evangelie, en vooral in het Genadever-bond, als belofte aanwezig, die de kinderen der Ge-meente zoowel als de volwassenen, als zoodanig ge-given is; zoo verstaan, kan hier in het geheel geene zwaarigheid overblijven, en het is in het geheel aan geen twijfel onderworpen, dat het formulier in dezen zin moet verstaan worden“ enz. enz.

Ik vraag U, waarde broeder, had Gij ooit eene zoodanige verklaring van dit gebed verwacht? Kan men zich de vergeving der zonden tweeledig den-ken? Kan men zich de vergeving der zonden ook tweeledig denken bij den geraakten toen de Zalig-maker tot hem zeide: „Zoon, zijt welgemoed, uwe zonden zijn u vergeven.“ Matth. 9: 2. Wanneer men zoo spelen kan met woorden, om maar „zijne begrippen“ klaar te krijgen, dan is het geen wonder, dat de loochenaars van de Godheid CHRISTI, hunne dwalingen zelfs met de H. Schrift zoeken te staven. Volgens den regel van P. en K. kunnen de-zulken met hetzelfde regt zeggen, alwaar de Schrift zich duidelijk uitdrukt: „verstaat dit niet in den sterk-sten zin des woords; „wij moeten het alzoo begrip-pen;“ „men kan het zich tweeledig denken, voor-en onderwerpe-lijk“, en ziedaar, de weg tot allerhande dwalingen is geopend.

Wat dunkt U, broeder, zouden de godvruchtige opstellers van het formulier Jezuïten geweest zijn, die met allerhande verborgene zinsbehoudingen de formulieren, die ze aan de geheele wereld ter lezing gegeven, geschreven hebben? Hebben zij voorgedad,

om den eenvoudigen lezer te misleiden, hebben ze iets anders gemeend, dan ze geschreven hebben? Als Gij eens voor de dadelijke, z. g. onderwerpelijke vergeving der zonden wilt danken, zult Gij dit met duidelijker woorden kunnen uitdrukken, dan het hier uitgedrukt is? Wanneer Gij eens openlijk op den predikstoel zeidet: Almagtige God, ik dank U, dat Gij den dageraadsmann N. N, de zonden vergeven hebt door het bloed Uwes lieven Zoons enz., zouden alle Uwe toehoorders niet aanstonds vragen, wat is er met N. N. gebeurd? en als Gij hun dan zeidet: er is niets bijzonders gebeurd, verstaat dit voorwerpe-lijk; hoewel de dageraadsmannen de vergeving der zonden door het bloed van CHRISTUS ontkennen, nogtans zijn zij voorwerpe-lijk (of uitwendig) kinderen Gods, hun zijn door het bloed van CHRISTUS, dat voor hen voorwerpe-lijk vergoten, en hun door den Doop verzegeld is, de zonden vergeven enz., dit heb ik alleen gemeend in het dankgebed, — zouden Uwe toehoorders niet, als uit eenen mond roepen: zulke jezuïtische kunstgrepen hebben wij nooit ge- hoord!! alsmede ook, hoe zijt Gij toch bij zulke Ar- mijniaansche dwalingen gekomen?

P. en K. willende uit het gebed, dat voor den Doop gesproken wordt bewijzen, dat de doopelingen in dit gebed als onwedergeboren worden opgedragen, zeggen: (bl. 60) „of was destijds misschien gewoonte, dat men tot God bad, om hetgeen men bezat en al- reeds deelachtig was?“ Waarom zouden wij hier bij P. en K's. verklaring van het dankgebed, niet met hetzelfde regt kunnen zeggen: of was destijds mis- schien gewoonte, dat men God dankte voor hetgeen men misschien nooit zoude verkrijgen?

Hoewel wij genoegzame aanleiding hebben uit het tot dusver gehoorde, vele vragen optewerpen over het Genadeverbond, over de beteekenis der besnijde- nis enz., — zoo als b. v. a) Daar de 8ste dag niet minder in acht genomen moest worden, om Gods be- vel te gehoorzamen, dan de besnijdenis; waarvandaan heeft de ger. Kerk het regt genomen, om hetzelfde zegel (zoo als de Kerk zegt) namelijk de Doop den kinderen willekeurig, wat de tijd betreft, toetediene? b) Op wat grond doopt de ger. Kerk de kinderen van het vrouwelijk geslacht, daar dit geslacht onder het oude Verbond niet besneden zoude worden? (Hier-

op met P. en K. (bl. 35) te antwoorden, dat het vrouwelijk geslacht niet besneden konde worden, is niet voldoende. De geschiedenis leert ons, dat er volkeren-geweest zijn, die ook de personen van het vrouwelijk geslacht hebben besneden. Ook is het niet voldoende, met P. en K. te zeggen, dat de vrouw nu meer zelfstandigheid verkregen heeft, dan onder de oude bedeeeling. Dit is wel gezegd, maar niet bewezen.) — e) Door de besnijdenis verkregen, volgens P. en K., de kinderen van het mannelijk geslacht een direct inzijn in het Verbond; Hebben ook de Israëlitische vrouwen een direct inzijn in het Verbond gehad? Zoo ja, waardoor? Zoo neen, wat zoude de HEERE hierdoor hebben willen leeren? d) De besnijdenis heeft ieder besnedene hetzelfde verzegeld, als zij Abraham verzegelde (volgens P. en K.). Daar nu de besnijdenis Abraham ook verzegelde, dat de Messias uit hem zoude voortkomen, zoo zoude men kunnen vragen, werd ook elk Israëliet door de besnijdenis verzegeld, dat de Messias uit hem zoude voortkomen? — e) Abraham en zijne nakomelingen zouden alleen dan het goed des Verbonds, hun in de belofte toegezegd en door de besnijdenis verzegeld, verkrijgen, wanneer zij het tweede deel des Verbonds volbragten. Indien nu Abraham eens zoo ondankbaar geweest ware, als Ismael en Ezau, zoude de Messias dan ook wel geboren zijn geworden? — f) Wat heeft de besnijdenis wel aan Ismaël, Ezau en dergelijken beteekend en verzegeld? Van den besnedenen Ismaël word gezegd: 1 Mos. 17: 20, 21. „Aangaande Ismaël, heb ik u verhoord, zie, ik heb hem gezegend, en zal hem vruchtbaar maken“ enz. — Maar mijn verbond zal ik met Izaäk oprigten.“ — Van Ezau wordt gezegd, dat de HEERE hem gehaat heeft, eer hij geboren was. — Met P. en K. te zeggen, (bl. 55) „dat dezulken verbondbrekers zijn, Ismaël, Ezau en dergelijken; dat die door hun eigen schuld en misdaad, van de aanneming tot kinderen zijn afgevallen, want daar was eene conditie en beding bijgesteld, te weten, dat zij trouw onderhouden zouden Gods Verbond, hetwelk zij trouwelooslijk hebben geschonden,“ — is naar mijne overtuiging, vlak tegen de leer des Bijbels. Waar lezen wij, dat Ismaël en Ezau verbrekers van het Genadeverbond geweest zijn?

Kan ook dat Verbond verbroken worden, hetwelk de HEERE opgerigt heeft met Noach, met zijne zonen, met het geheel geslacht van Noach enz. 1 Mos. 9: 8, 17. Kan ook Gods Verbond van den dag en Zijn Verbond van den nacht, Jer. 33: 20, vernietigd worden? Even zoo min konden Ismaël en Ezau dat Verbond verbreken, 't welk God met Abraham heeft opgerigt. Wel lezen wij, dat dat Verbond verbroken is, 't welk de HEERE gemaakt heeft met de joodsche Natie op Sinai. Dit Verbond hebben ze alle verbroken, maar niet het Verbond met Abraham. — g) Volgens P. en K. heeft het Genadeverbond van Abrahams tijd af, zich door middel van de besnijdenis voortgezet. Ismaëls, Ezaus geslacht en alle andere volken, die in den loop des tijds de besnijdenis hebben aangenomen, zijn dus in dit Verbond geweest. Toen echter de oude bedeeing in den dood en opstanding van CHGISTUS haar beslag verkreeg en eene nieuwe inrigting der Gemeente Gods op aarde plaats vond, zijn de ongeloovige Joden van dien tijd af buiten het Genadeverbond gekomen. Nu konden men echter vragen: zijn die besnedene familien, die in de wereld verstrooid zijn, en van den reeds verschenen Messias nog niets vernomen hebben, op 't heden ook nog in het Genadeverbond? enz. enz. — Ik zeg: hoewel wij deze en diergelijke vragen konden opwerpen, en ons nog eenen geruinen tijd bij het Verbond en de besnijdenis konden ophouden, zoo zullen wij dit niet doen, maar hiervan afstappen, en nog eene andere zaak beschouwen.

Dat ik met P. en K. beschrijving over de natuur van het verbond met Abraham en de betrekking, waarin de besnijdenis tot dit verbond stond, niet vereenigd ben is ons gebleken. Daar nu de natuur van dit verbond en de beteekenis der besnijdenis tot onze onderhevige zaken niets toe of af doet; daar ons buiten dit, over alle zijden is duidelijk gebleken, dat van den Doop der zuigelingen ganschelijk niet de spraak kan zijn, zoo is het overtollig mijn gevoelen over dit verbond, hier neder te schrijven. Alleen dan nog het volgende.

Levi was in Abrahams lendenen, als hem Melchisedek te gemoet kwam, Hebr. 7: 10. — Levi heeft door Abraham tienden gegeven vs. 9. — De geheele plant ligt in het zaad opgesloten. Niet minder was

het gansche menschelijk geslacht in Adam, toen hij viel en het verbond der werken verbrak. Hebben allen in Adam gezondigd, ook die, die nog moeten geboren worden, dan is Adams zonde met een volkomen regt de onze, zoodra wij van hem een natuurlijk leven hebben ontvangen. Van Adam af breid het menschdom zich uit: Wij hebben er niets toe gedaan, dat wij een natuurlijk leven hebben ontvangen. Even zoo is het over de andere zijde, ten opzigt van den tweeden Adam, de HEERE JEZUS CHRISTUS. Hij wordt de tweede Adam genoemd, om dat hij het hoofd is van een ander geslacht. In hem heeft het uitverkoren geslacht, dat uit hem geboren wordt, gerechtigheid en leven. Allen, die van hem geboren worden zijn, zoo waarlijk (geestelijk) in hem geweest, als 't menschdom in Adam, toen hij viel. Was dit niet het geval geweest, dan konde zijne voldoening hun niet baten. Allen, die de zaligheid beërven worden zijne kinderen genoemd. Hebr. 2: 13. Zijn ze kinderen, dan zijn ze ook erfgenamen. Rom. 8: 17. Zijn regt is hun regt, zijn goed is hun goed. In hem zijn zij volmaakt. Coll. 2: 10. Zij zijn zoo een met hem. dat al 't gene hij gedaan heeft, zij gezegd worden met hem gedaan te hebben: in hem besneden, Koll. 2: 11, met hem gekruist, Rom. 6: 6, begraven, vs. 4, opgewekt, vs. 5, en zitten met hem in den hemel, Ephes. 2: 6. Gelijk het deeg geheiligd werd in de eerstelingen, Rom. 11: 16, alzo zijn de erven der zaligheid geheiligd in CHRISTUS, 1. Kor. 1: 2. Heeft het geheele uitverkoren geslacht, dat in CHRISTUS gezet is, in dezen tweeden Adam gerechtigheid en leven, ook die geestelijke kinderen, die nog moeten geboren worden, dan is zijne gerechtigheid met een volkomen regt de onze, zoodra wij van hem een geestelijk leven ontvangen hebben. Worden de kinderen Adams geteeld, hebben wij er niets toe gedaan, dat wij een natuurlijk leven ontvangen hebben, niet minder worden de kinderen van den tweeden Adam geteeld, ook zij hebben er niets toe gedaan, dat ze een geestelijk leven ontvangen hebben. Joh. 1: 13, Ephes. 2: 10. „Wij zijn zijn maaksel.“ — Jak. 1: 18. 1 Petri 1: 23. God had Abrahams zaad, Kanaän toegezegd, eer dit zaad geboren was. Het Paradijs was eer bereid, eer Adam gemaakt, en in hetzelfde gesteld werd. Het Paradijs Gods, dat Kanaän daar boven,

is voor CHRISTUS zaad bereid, eer dit zaad geboren is. „Komt, gij gezegenden mijns Vaders! beërft dat Koningrijk, 't welk u bereid is, van de grondlegging der wereld.“ Matth. 25: 34. Eva is genomen uit de zijde Adams, zij was vleesch van zijn vleesch en been van zijne beenen. Dit nu was 't laatste werk, dat God volbragt had. Daarna heeft hij op den zevenden dag gerust van al zijn werk, en Adam en Eva zijn met hem in de rust ingegaan. Alzoo is het wijf des Lams, Openb. Joh. 19: 7., het ligchaam der uitverkorenen, uit den tweeden Adam genomen, en wordt niet minder gezegd, „vleesch van zijn vleesch, en been van zijne beenen te zijn.“ Ephes. 5: 30. En gelijk de HEERE niet gerust heeft, voor hij Eva uit Adam geformeerd en aan hem weder toegevoegd had, alzoo zal hij van het werk der genade niet rusten, voor dat de laatste uitverkorene is toegebracht; alsdan zal hij, al zijnen arbeid geëindigd hebbende, ingaan in eene zeer gelukzalige rust, en zijne Eva met hem.

Adam en Eva het verbond der werken verbroken hebbende, heeft God hun in een beter verbond gesteld; in het verbond der genade, 't welk eerst in 't Paradijs bekend gemaakt werd, als met het zaad der vrouw opgerigt en naderhand met Abraham vernieuwd, welk zaad wel CHRISTUS is, bij uitnemenheid, doch in hem en met hem al zijne kinderen, zijn uitverkoren ligchaam, de kinderen der belofenis, Rom. 9: 8, de godzalige nakomelingen Eva's. — 1 Mos. 3: 15. Eva is door den huwelijksband met Adam, de moeder aller menschenkinderen geworden, ook dergenen, die het zaad der slang worden genoemd. De zelve Eva is echter, zoo ver zij door de belofte Gods tegen de slang gesteld wordt, de moeder geworden van het gezegende zaad, 't welk uit haar, niet naar den natuurlijken loop, maar door de belofte Gods zoude geboren worden. Wij zien het zaad van beide partijen reeds in Kain en Abel. Kain wordt gezegd uit den booze te zijn, 1. Joh. 3: 12. Abel daarentegen was een kind der belofte, daarom zag de HEERE hem genadig aan. 1. Mos. 4: 4. Tusschen Kain en Abel vinden wij reeds de vijandschap, die de HEERE bij de opening van het Genadeverbond, tusschen de Slang en haar zaad, en tusschen de vrouw en haar zaad, gesteld heeft; en deze vijandschap tusschen deze

beide partijen zal duren, zoo lang er slangenzaad en vrouwenzaad op de aarde zal zijn. De H. Schrift toont overal scherp en duidelijk het grootte onderscheid tusschen deze partijen. — Uit de eerste genadige belofte, gedaan aan de vrouw en haar zaad, zijn alle volgende beloften afgeleid. Wat hebben Adam en Eva er toegegaan van hunne zijde, dat zij in een beter verbond zijn overgebracht? Zij loopen van God af, verbergen zich voor hem, maar hij zoekt ze op, maakt hun zijnen wil bekend, en zegt tot de slang: „Ik zal vijandschap zetten“ enz. 1. Mos. 3: 15. Heeft Eva de vijandschap niet gezet tusschen haar en de slang, dan zal dit ook niemand kunnen doen van Eva's gezegend zaad. Wordt van de bondgenooten eene nieuwe gehoorzaamheid geeischt, 't welk in zich sluit, vijandschap tegen den Duivel en zijn zaad, ziet daar de HEERE zelf zegt: „Ik zal vijandschap zetten tusschen u en de vrouw, tusschen uw zaad en haar zaad, dat zal u den kop vermorselen,“ Waar is hier eene conditie, die de bondgenooten te vervullen hebben, voor zij het beloofde goed zullen deelachtig worden? de condities zelven zijn beloften, God wil geloof, God wil bekeering, eene nieuwe gehoorzaamheid werken in de bondgenooten, dat heeft Hij al eer toegezegd, eer zelfs de bondgenooten geboren zijn. Bevind iemand in zich vijandschap tegen den Duivel, zonde, wereld enz., 't is een bewijs, dat hij een bondgenoot is, en buiten dit heeft zich niemand voor een bondgenoot te houden. — Met een woord: de geloovigen zijn zonder onderscheid, als Izaak, kinderen der belofte. Gal. 4: 28. — Abraham behoorde mede tot het gezegende zaad der vrouw, daarom werd hij op zijn tijd krachtdadig geroepen, en met het zaligmakend geloof begiftigd. Door het geloof ging hij op Gods bevel uit zijn vaderland, niet wetende, waar hij komen zoude. Hebr. 11: 8, vergel. 1 Mos. 12: 1, 4. De HEERE doet hem vele grootte, geestelijke en lichamelijke, beloften. Niet de minste voorwaarden of condities zijn gesteld, welke Abraham van zijne zijde te volbrengen had, eer hij het beloofde goed zoude kunnen verkrijgen. De HEERE heeft vrijelijk, zonder opzigt op Abrahams dankbaarheid of ondankbaarheid, uit Genade, alle deze beloften gedaan. — Ziet de beloften 1 Mos. 12: 2, 3, 7. Kap. 13: 14—17. Kap. 15: 1, 5, 18. „Ten zelfden

dage maakte de HEERE een Verbond met Abraham, zeggende: Aan uw zaad heb ik dit land gegeven“ enz. — Uit de aangehaalde plaatsen blijkt duidelijk, dat de HEERE Abraham beloofde: 1) Hij zoude een vader zijn van menigte der volkeren. 2) God wilde de God zijn's zaad's zijn. 3) Zij zouden het land Kanaân erfelijk bezitten.

Wij lezen nergens in de Schrift, dat de eerste belofte van den Messias, die Eva gedaan is, en die uit haar zoude voortkomen, van hier tot op Abraham iemand is vernieuwd geworden. Abraham echter zoude die hooge eer en dat groote voorregt te beurt vallen, de eerste mensch te zijn, die tot den stamvader van den beloofden Messias, — die in 't Paradijs het zaad der vrouw, van Abraham af echter Abrahams zaad werd genocmd, — uitgezonderd werd. Dit mag een van de redenen zijn, waarom van Abraham in 't nieuwe Testament zoo gedurig gewag gemaakt, en waarom hij de vader der geloovigen genoemd wordt. Wat nu echter de belofte betreft: „Ik heb u gesteld eenen vader van menigte der volkeren enz., daarvan leert ons de Apostel in Rom. 4: 11—25 zeer duidelijk, dat Abraham in tweederlei opzigt een vader zoude zijn; dat hij eene talrijke, geestelijke en ligchamelijke nakomelingschap zoude hebben. Deze verklaring des Apostels hier, van de beloften aan Abraham gedaan, is een sleutel tot al 't gene, over deze zaken gezegd is. Hier zien wij, dat Abraham een tweederlei zaad, en de belofte eene tweevoudige beduidenis had. Dit is ook in tweederlei opzigt zeer duidelijk in vervulling gegaan. Een ieder van de 3 genoemde beloften, die Abraham zijn gedaan, had eene tweevoudige vervulling. Hij heeft een groot ligchamelijk zaad verkregen, 't welk het land Kanaan geërfd heeft en waaruit de beloofde Messias is geboren. God wilde de God van dit zaad zijn, in dien zin, als Hij, de getrouwe, het geweest is. Deze ligchamelijke beloften en hare vervulling echter, zijn voorbeelden geweest van Geestelijke en Hemelsche. De vermenigvuldiging van zijn vleeschelijk zaad beteekende de menigte zijner geestelijke kinderen, de geloovigen uit de Heidenen en uit de Joden; en Kanaan was een zinnebeeld van den Hemel. Daar echter de geestelijke zegeningen de voornaamsten zijn, zoo wordt door het zaad, dat Abraham be-

loofd is, voornamelijk beteekend CHRISTUS; (het zaad, dat eerst beloofd is in 't Paradijs) Gal. 3: 16; en gevolgelijk in hem, zijn geheel geestelijk ligchaam. Dat niet alle vleeschelijke kinderen Abrahams deel zouden hebben aan de beloofde geestelijke zegeningen, toonde de HEERE duidelijk in Ismaël. Ismaël was ook Abrahams zaad' en daarom zijn ook aan hem groote, maar vleeschelijke beloften gedaan. 1 Mos. 17: 20. Kap. 21: 13. Zoo zoude het natuurlijke zaad Abrahams boven andere volkeren, uitwendige zegeningen verkrijgen. Dat zaad echter, dat de geestelijke zegeningen zou deelachtig worden, zoude uit de belofte geboren worden, 't welk door de geboorte Izaak's beteekend werd. Zoo als Izaak niet naar den loop der natuur, op eene algemeene menschelijke wijze, maar door de belofte Gods, „Sara zal u eenen zoon baren“, 1 Mos. 17: 19, verwekt werd, alzoo zullen alle geestelijke kinderen Abrahams, kinderen der belofte zijn. Gal. 4: 28. Dus zijn de geloovige Heidenen zoowel Abrahams zaad, als de geloovige Joden. Gal. 3: 29. Hieruit blijkt, dat, wanneer de HEERE tot Abraham zegt: „Ik zal uw God zijn, en uw's zaad's God“, door dit zaad voornamelijk verstaan wordt: CHRISTUS met zijn geheel geestelijk ligchaam, de leden mogen uit de Joden of uit de Heidenen zijn. Hier van daan is het, dat van de ongeloovige Joden, die wel hunne vleeschelijke afkomst van Abraham hadden, nogtans gezegd werd, dat ze Abrahams kinderen niet waren, Joh. 8: 39, en „Niet de kinderen des vleesch's zijn kinderen Gods, maar de kinderen der beloften worden voor het zaad gerekend.“ Rom. 9: 8.

Had de HEERE Abraham nu onder het oog gebracht, dat niet al zijne vleeschelijke nakomelingen aandeel zouden verkrijgen aan de, hem en zijn zaad toegezegde geestelijke zegeningen; had hij gezegd, dat hij niet met Ismaël, maar met Izaak zijn eeuwig Verbond der Genade wilde oprigten, dat in Izaak zijn zaad genoemd zoude worden, 1 Mos. 17: 19—21, Kap. 21: 12, vergel. Rom. 9: 7—9, dan wilde de HEERE hem ook nog toonen, dat ook niet al het vleeschelijk zaad van den zoon der belofte, van Izaak, deel zoude verkrijgen aan de geestelijke weldaden. Van de tweelingen, die hem Rebekka baarde, wierd gezegd, eer de kinderen geboren waren: „de meerdere

zal den minderen dienen“ — „Jakob heb ik lief gehad, maar Ezau heb ik gehaat.“ Rom. 9: 12, 13. *) Jakob was van natuur zoowel een voorwerp van Gods haat, als Ezau. Beide hadden ze in Adam gezondigd. Jakob echter was door de verkiezing in CHRISTUS gesteld, behoorde tot het gezegende zaad der vrouw, of Abrahams zaad; van hem konde gezegd worden: „Ik heb u lief gehad met eene eeuwige liefde.“ Jer. 31: 3. Genoeg, wat Izaak en Ismaël betreft, daarvan konde gezegd worden, dat Izaak derhalve boven Ismaël bevoorregt was, om dat hij uit Sara, Abrahams huisvrouw, Ismaël daarentegen uit de dienstmaagd was geboren. Maar in dit geval met Jakob en Ezau, vond dit onderscheid niet plaats. Dit groote onderscheid, 't welk onder deze beide broeders gemaakt werd, was alleen aan Gods vrijmagtig welbehagen toetschrijven, die daardoor het onderscheid, hetwelk hij onder het volk Israëls wilde maken, lang te voren, eer het dadelijk plaats vond, aantoonde. — Wat nu echter Kanaän betrof, dat land, hetwelk Abraham en zijn zaad eeuwiglijk zouden bezitten, zoo was datzelve een zinnebeeld van den Hemel, waarvan Abraham maar eene eeuwige bezitting konde hebben, want hij was een vreemdeling op de aarde, en Kanaän was een vreemd land voor hem. Hebr. 11: 9. Hij was zich daarvan bewust, en zag daarom het hemelsche Kanaän te gemoet, als dat land, hetwelk hem wezenlijk beloofd was. Hebr. 11: 13—16. Dit was de bezitting, die vaak een eeuwig erfdeel genoemd wordt, Hebr. 9: 15, 1 Petri 1: 4, en tot welker erfgenamen niet alleen Abraham, maar ook zijne geestelijke kinderen waren ingesteld. Openb. 21: 7. Genoeg van het Verbond Gods met Abraham. Laat ons nu ook nog een oogenblik stil staan, bij de besnijdenis.

Dat de besnijdenis voornamelijk verzegelt de rechtvaardigheid des in de voorhuid zijnden geloofs, hebben wij reeds gehoord. Met een beteekende en verzegelde zij al de beloften, die God Abraham gedaan heeft. Zij was een onderpand, dat die gerechtigheid, die Abraham door 't geloof werd toegerekend, hoewel die toen nog niet dadelijk te weeg gebragt was, ter

*) Uit deze plaats zien wij duidelijk, dat genade geen erfgoed is; alsmede ook, dat niet alle kinderen van besnedene of gedoopte ouders, voor God gelijk staan.

van God bestemde tijd zoude te weeg gebracht worden. Daar nu de Messias, die deze gerechtigheid zoude verwerven, uit Abrahams geslacht zoude geboren worden, zoo volgt, dat Abrahams natuurlijke nakomelingen dit onderpand en teeken moesten ontvangen, tot dat de beteekende zaak was vervuld geworden. Op den achtsten dag, den eersten dag der week, is de HEERE JEZUS, het zaad Abrahams, opgestaan van den dooden, en toen was de gerechtigheid, die door de besnijdenis, die op den achtsten dag geschieden moest, verzegeld werd, te weeg gebracht. Rom. 4: 25. Al hetgene nu de besnijdenis beteekende en verzegelde, zoude zekerlijk volbragt worden. Beteekende ze, dat Abraham een ontelbaar zaad zoude verkrijgen, dit is geschied. Zoude de Messias uit zijn geslacht geboren worden, dit is geschied. Zoude zijn zaad Kanaän bezitten, zij hebben het verkregen. Verzegelde de besnijdenis, dat de zondaar alleen door het geloof geregtvaardigd wordt, dit is geschied en geschied nog. En al 'tgene nog meer door de besnijdenis beteekend en verzegeld werd, er zal niets van achter blijven.

Wilt Gij nu eens zien, dat de HEERE de geestelijke beloften, aan Abraham gedaan, volstrekt zonder voorwaarde vervult, zie dan een kopij daarvan in zijn natuurlijk zaad, 't welk het land Kanaän beloofd is. De HEERE beloofde Abraham een groot zaad, hetwelk hij het land Kanaän wilde geven. Waar is hier eene voorwaarde? Al de voorwaarden zijn in de belofte opgesloten, en de HEERE moest ze zelf vervullen. Hierin lag, dat hij Abraham, die toen ter tijd nog geene kinderen had, kinderen moest geven, dat hij hen tot een volk moest vermenigvuldigen, hen in hongersnood in 't leven houden, uit Egipten verlossen, in de woestijn onderhouden, de vijanden voor hen uitroeijen, de Kanaaniten verdelgen. Heeft de HEERE dit alles niet gedaan? Heeft hij zijne belofte vervuld op conditie van gehoorzaamheid? Laat ons eens zien. — Hij dreigt, hen als een goddeloos volk te verdelgen; zie de gansche geschiedenis in de woestijn en wij vernemen, dat het joodsche volk boven de Heidenen in goddeloosheid uitbraakte; zij be-toonden niet het minste van dankbaarheid, waren een ondankbaar en Gods zegeningen onwaardig volk; nochtans was de belofte Gods, om Kanaän aan Abra-

hams zaad te geven, zoo volstrekt, dat al hunne onwaardigheid hen daarvan niet ontzetten kon. 5 Mos. 9. Met het oog op deze onveranderlijke, onvoorwaardelijke belofte bad Mozes, wanneer de HEERE het volk dreigde te verdelgen, van wege hunne goddeloosheid, 2 Mos. 32: 10—13. „Gedenk aan Abraham, aan Izaak en aan Israël, uw knechten, aan welke gij bij u zelve gezworen hebt, en hebt tot hengesproken: ik zal uw zaad vermenigvuldigen, als de sterren des hemels; en dit geheele land, waarvan ik gezegd heb, zal ik aan u lieder zaad geven.“ — En toen zij de intrede doen zouden in Kanaän, zegt Mozes tot hen: „Weet dan, dat u de HEERE, uw God, niet om uwe ger'egtigheid ditzelve goede land geeft, om dat te erven: want gij zijt een hardnekkig volk;“ „maar om het woord te bevestigen, dat de HEERE, uw God, aan uwe vaderen, Abraham, Izaak en Jakob gezworen heeft.“ 5 Mos. 9: 5, 6. Ziet in dit natuurlijk zaad Abrahams een kopij van het geestelijk zaad. Ook dit zaad zal beërven dat Kanaän, dat boven is. Dit Koningrijk is voor Abrahams geestelijke kinderen bereid, eer zij geboren waren. Alle hunne onwaardigheid kan hen daarvan niet ontzetten. De belofte der zaligheid is volstrekt. Zal er niemand zalig worden, dan door geloof en heiligmaking, en volharding hierin ten einde toe, de HEERE heeft beloofd, dat alles zijnen bondgenooten te geven, en hij zal zonder opzigt op hunne dankbaarheid of ondankbaarheid, uit genade alle deze voorwaarden schenken.

Dit mag genoeg zijn over het Verbond Gods met Abraham. Laat ons nu dan nog ten laatsten beschouwen, de praktijk van de leer des Kinderdoops.

Hierover handelen P. en K. in 't laatste gedeelte van hun geschrift. Eerst wordt gesproken over de wettigheid of onwettigheid der doopheffers, en of het gereformeerd is, doopleden als doopheffers hunner kinderen toe te laten. Of dit gebruik gereformeerd is, weet ik niet. Dat het echter onbijbelsch is, staan ook P. en K. zelve toe, bl. 73.

Dan heet het bl. 80: „Op welk eenen grond kan de ware Kerk den Doop in valsche kerkgenootschappen bediend, voor wettig en houdbaar erkennen? — Al aanstonds rijst hier de vraag: Wat vordert de ger. Kerk tot eenen wettigen Doop? Antw. Er worden

volgens het gevoelen der ger. Kerk drie dingen vereischt; 1) Een wettige Doopeling, een onderwerp dat tot het ontvangen van den Doop gerechtigd is, — Een in zijn in het Verbond kan ons alleen hiertoe gerechtigd maken. — Wanneer de kinderen der Joden, die niet in het Verbond ontvangen zijn, met geweld ontnomen en gedoopt werden, zoo zoude zulks niets zijn, dan eene gruwelijke ontheiliging van den H. Doop.“ — 2) „Vordert de ger. Kerk: Een' wettigen Dooper. Ingevolge dit beginsel hield zij den Doop, door personen bediend, die geene zending hadden om te doopen, voor nietig.“ — 3) Eene wettige bediening, namelijk, dat ze geschied in den naam van Vader, Zoon en H. Geest.“ (Zie mijn gevoelen over deze drie dingen, die er vereischt worden tot eenen wettigen Doop, bl. 30 tot 48.)

Verder wordt gezegd, bl. 81: „Als er nu slechts één van deze drie genoemde vereischten ontbreekt, dan kan zulk een Doop niet wettig gekeurd worden; alsdan moest zoo iemand op nieuw gedoopt worden.“ — „Nu geldt de vraag: Op welke gronden de Gereformeerden op hun standpunt, den Doop in valsche Kerkgenootschappen bediend, voor wettig houden? Dat zij dit doen, blijkt niet slechts uit hare praktijk, maar tevens uit hare Sinodale besluiten.“ — Bl. 82. „Door zulken Doop als wettig te erkennen, stelt ze twee dingen vast, namelijk: 1) dat die gezindheden, hoewel ze alle kenteekenen der ware Kerk missen, nogtans Gods Verbond onder zich hebben, en 2) erkent ze hiermede eene wettige zending buiten de Kerk.“ — Bl. 85. „Er blijft volstrekt niets voor ons over, dan een van beiden te kiezen: Of er openlijk en rondweg vooruit te komen, dat de Doop van andere gezindheden wettig is, — of hen, die daar den Doop ontvingen, van nieuws te doopen. — Kiezen wij het laatste, dan moeten wij allen, die van andere gezindheden tot ons overkomen, herdoopen. Dit getal zou dan voorwaar groot zijn. Trouwens, heeft niet de groote meerderheid onzer leden, ja zelfs vele onzer Leerders, den Doop in het hervormde genootschap ontvangen? Deze moeten dan allen als niet gedoopt worden beschouwd? En wat hebben wij dan te denken van den Doop, die door zulke ongedoopte Leerders bediend is? of kan een ongedoopte een' wettigen Doop toedienen? Met een woord, willen

wij dezen weg inslaan, dan moeten wij een **Baptistische** secte worden en voor altijd van den naam **Gereformeerd** afstand doen. **Dit willen we echter nooit doen.**"

Wij hebben reeds vroeger gezien, dat de Doop in valsche kerkgenootschappen bediend, niet wettig is, en dat de ware Kerk verplicht is, allen te doopen, die tot hare gemeenschap wenschen opgenomen te worden. Daar nu echter de ger. Kerk dit niet doet, zoo volgt, dat die leden derzelve, die in kettersche vergaderingen den Doop ontvangen hebben, als niet gedoopt moeten worden beschouwd. — Dit wil de ger. Kerk niet toestaan, en zij is derhalve genoodzaakt, den Doop der Kettters en Anti-Christenen openlijk en rondweg voor wettig te verklaren. Met deze uitvlugt echter, is voor de ger. Kerk niets gewonnen. Zij raakt op haar standpunt met dit gevoelen in de zelfde zwarigheid, als met het vorige gevoelen, namelijk: dat de leden der ger. Kerk als ongedoopt moeten worden beschouwd; ja, uit deze stelling volgt, dat de groote meerderheid der z. g. gedoopten, eenen drievoudig onwettigen Doop ontvangen heeft. Laat ons dit in 't kort eens zoeken aantetoonen.

De ger. Kerk vordert (zoo als wij gezien hebben) volstrekt tot eenen wettigen Doop: 1) Een' wettigen Doopeling. 2) Een' wettigen Dooper. 3) Een' wettigen vorm van bediening. Hier rijst de vraag: Op welk eenen grond de ger. Kerk de kinderen der valsche Kerk, voor wettige doopelingen houdt? Hierop antwoorden P. en K. bl. 87: „Dat de Hervormers het Genadeverbond uitgestrekter dan de Kerk dachten; dat ze geloofden, dat ofschoon de roomsche Kerk reeds lang opgehouden had, eene ware Kerk van God te wezen, zij nogtans Gods verbond onder zich had. Uit kracht waarvan, zij ook de kinderen in genoemde gezindheid geboren, achtte zoowel in dat Verbond begrepen te zijn, als de kinderen der ware Kerk. Weshalve ze dan ook gerechtigd waren tot den Doop.“

Laat ons nu eens onderstellen, dat de ger. Kerk de kinderen, die in de valsche Kerk geboren zijn, voor wettige doopelingen kan houden, dan vraag ik: zijn de ongelooovige Heidenen en Joden, die sedert de tijden der Apostelen buiten het Genadeverbond (naar P. en K's. beschrijving) leven, wettige Doopelingen? Mogen de bejaarden zonder belijdenis te doen

van hunne boete en geloof, in CHRISTUS gedoopt worden? Hierop antwoord het formulier des Doops voor de bejaarden, bij de ger. Kerk in gebruik: **Nee!** Ook P. en K. staan toe, dat de bejaarden, die buiten het Genadeverbond geboren zijn, niet anders gedoopt mogen worden, dan wanneer zij in CHRISTUS gelooven (bl. 34 en 35). Verder vraag ik, zijn de kinderen van zulke Joden en Heidenen, die volgens het gevoelen der ger. Kerk, niet, of niet wettig gedoopt zijn, wettige doopelingen? Ook hierop wordt geantwoord: **Nee!** Bl. 80. „Indien de kinderen der Joden, met geweld ontnomen, gedoopt werden, zoo zoude zulks niets zijn, dan eene gruwelijke ontheiliging van den H. Doop. — Alzoo zoude (op deze wijze) noch het (Doops) bevel gehoorzaamd worden, noch de verzegeling der belofte geschieden. — Alzoo zou het een geheel onwettige en dus geen Doop zijn.“

Daar het nu echter bekend is, dat de valsche Kerk (zoo als wij reeds vroeger gehoord hebben) tot op de tijden der Reformatie geloofde, dat het uitwendig waterbad de afwassing der zonden zelve ware, (hetwelk ook nog heden de roomsche Kerk en andere dwaalgeesten gelooven) zoo heeft zij duizende van ongeloofige Heidenen door den Doop „wedergeboren“ en in het „Genadeverbond“ opgenomen; ja, nog heden zoekt de roomsche Kerk de kinderen van Joden en Heidenen, tegen wil en weten der ouders, met geweld weg te nemen en in het „Genadeverbond“ te brengen door den Doop. Nu vraag ik, kan de ger. Kerk op haar standpunt zulke doopen wettig verklaren? Volgens P. en K. en het formulier niet. Gij ziet dus, broeder, dat, wanneer P. en K. de wettigheid van den Doop der valsche kerkgenootschappen staande willen houden, hier eene zwarigheid aangetoond is, welke zij niet kunnen wegnemen, het zij dan, „dat eene goede belijdenis naderhand het onwettige van den Doop kan wegnemen en denzelfden wettig maken.“ — (Dat dit echter niet het geval kan zijn, bewijzen zij bl. 83.)

Laat ik U over het zoo even gezegde eens een staaltje uit de geschiedenis voor het geheugen brengen. Remember U slechts, wat Karel de Groote in zijnen ijver, om de christelijke Kerk uittebreiden, gedaan heeft. Onder anderen heeft hij eene schaar van de

heidensche Sachers met het zwaard in het water gedreven, en dezelve door zijne Priesters met geweld laten doopen. Zulk een' onwettigen Doop nu hebben, gelijk gezegd is, duizenden ontvangen. Dat nu de Doop der nakomelingen van zulke onwettig gedoopte ouders niet wettig kan zijn, spreekt van zelve, en staan ook P. en K. toe, bl. 24 en 25. Laten de afgescheidenen in Nederland eens hunne geslachtregisters nazien, misschien zijn zij allen zonder onderscheid uit zulke onwettig gedoopte Heidenen ontsproten, en dus nog met hunnen eigenen onwettigen Doop buiten het „Genadeverbond.“ En wat de ongerijmdheid volkomen maakt, van deze onwettig gedoopten zijn velen tot Priesters gemaakt; deze hebben wederom velen onwettig gedoopt, en dit heeft zich, van de eerste onwettig gedoopte Heidenen, bij successie tot onzen tijd voortgeplant, dat misschien de wettig gedoopte nakomelingen, van de wettig gedoopte Heidenen en Joden ten tijde der Apostelen, uit de Kerk zijn uitgestorven, en dus de gansche Kerk op het fundament van den Kinderdoop gebouwd, met al hare ledematen zonder wettige Doop, buiten het „Genadeverbond.“ Deze bewijzen zijn inderdaad onomstotelijk.

Is de Kinderdoop van deze zijde bij allen nu reeds eenmaal onwettig, dan zal ons bij de oplossing der vraag: Op welken grond erkent de ger. Kerk eene wettige zending buiten de Kerk? nog blijken, dat ze ook van deze zijde onwettig is. Laat ons zien. De ger. Kerk vordert tot een' wettigen Doop 2) „Een' wettigen Dooper, d. i. een Leeraar, die wettig geordend en gezonden, magt heeft, om te doopen.“ — P. en K. vragen bl. 89: „Op welken grond erkent de ger. Kerk de zending van valsche kerkgenootschappen en houdt hunne Leeraars voor geördend? Zoo dra toch als men dit ontkent, dan wordt de door hen toegediende Doop, gelijk aan een vrouwendoop en moet hij noodzakelijk herhaald worden.“ — Hierop antwoorden zij bl. 90. „Inderdaad, het regt, om bijzondere personen in het bezit van dit (het geestelijk) ambt te stellen, heeft God oorspronkelijk aan zijne Gemeente gegeven, doch niet aan de Gemeente in de hoedanigheid van leden. — Maar hij heeft dit regt aan de Gemeente gegeven, zoo als zij bestaat en vertegenwoordigd wordt in hare Opzieners, dus aan de z. g. leerende Kerk.“ — Bl. 91. „Daar nu naar

uitwijzing der geschiedenis, de Leeraars in de christelijke Kerk van eeuw tot eeuw trouweloozer werden, tot dat de eertijds bloeiende Kerk van Rome werd, gelijk wij ze bij de 15de eeuw aantreffen, alwaar ze bleek eene anti-christelijke inrigting te zijn, zoo dat zij had opgehouden eene ware en zichtbare Kerk van God te zijn, zoo was hierdoor toch het regt van zending te geven, bij haar niet vernietigd of opgelost, daar dit regt niet op de getrouwheid der dienaars: maar op het wettig bezit van het ambt berust, en dit zich van tijd tot tijd in de christel. Kerk en later in het roomsch afvallig kerkgenootschap, bij successie (opvolging) onafgebroken historisch had voortgezet.“ — Het regt van zending is niet aan de eigenschappen der Kerk, maar aan eenen wettigen Leeraarsstand gehouden.“ — „Zegt gij, dat een genootschap, hetwelk het karakter der Kerk mist, de liefde tot God en Zijne waarheid ontbreekt, slechts zending kon geven, om de dwalingen voor te staan en te verbreiden; dan dient tot antwoord: Dat hoewel de door zulk een genootschap gezondene Leeraars, helaas! de leugen en dwaling verkondigen en voorstaan, zoo is er toch in de werkelijkheid geen Kerkgenootschap, dat de Leeraars, die het uitzendt, in last en commissie geeft, om de leugen en zonde te leeren: maar om de waarheid te prediken; doen zij dit niet, het ligt voor hunne rekening: maar ambtshalve zijn en blijven zij Leeraars, al zijn ze, helaas! gelijk duizende zijn, feitelijk en in hunne praktijk dienstknechten des duivels.“ — Genoeg hiervan.

Om den Doop der valsche Kerkgenootschappen wettig te verklaren, moet men beweren, dat de Antichristenen, hoewel ze in de praktijk dienstknechten des duivels zijn, nogtans eene wettige zending als dienaars van CHRISTUS hebben, en alzoo ambtshalve dienaars van CHRISTUS zijn!!! De Apostel noemt ze: duivelsknechten. „Want zulke valsche Apostelen zijn bedriegelijke arbeiders, zich veranderende in Apostelen van CHRISTUS. En het is geen wonder: want de Satan zelf verandert zich in eenen Engel des lichts. Zoo is 't dan niet groots, indien ook zij dienaars zich veranderen, als (waren ze) dienaars der gerechtigheid.“ 2 Kor. 11: 13—15. „Weet gij niet, dat wien gij uzelfen

stelt tot dienstknechten ter gehoorzaamheid, gij dienstknechten zijt desgenen, dien gij gehoorzaamt?" Rom. 6: 16. „Want van wien iemand overwonnen is, dien is hij ook tot een dienstknecht gemaakt.“ 2 Petri 2: 19. — Verstrekt het niet zeer tot nadeel, het volk wijs te maken, dat zij, die in de praktijk dienstknechten des duivels zijn, nogtans ambtshalve als dienaars van CHRISTUS moeten gehouden worden? — De HEERE JEZUS en Zijne getrouwe knechten worden door de vijanden der waarheid duivelsknechten genoemd Matth, 10: 24, 25, en duivelsknechten worden zelfs door vrienden der waarheid dienaars van CHRISTUS genoemd!

Doch van waar hunne wettige zending? Volgens P. en K. bestaat er eene leerende Kerk. *) Deze „leerende Kerk“ heeft uitsluitend alleen het regt en de magt, anderen, die zij daartoe verordineert, tot Leeraars te maken; de leeken (of de niet leerende Kerk) hebben hierbij niets te zeggen. Gelijk de eene kaars de andere aansteekt, zoo legt de eene Leeraar den anderen de handen op, en hij is een wettig Leeraar, (al is het ook, dat zij beide de Bijbel een leugenboek, en CHRISTUS een zondig mensch noe-

*) Nergens in Gods Woord worden de Opzieners of Leeraars der Gemeente, de Gemeente genoemd. Wanneer in Matth. 18 vs. 17 gezegd wordt: „Zoo zeg het der Gemeente;“ — „en indien hij ook der Gemeente geen gehoor geeft,“ — dan worden onder het woord: Gemeente, niet de Opzieners der Gemeente verstaan, maar de vergaderde Gemeente eener plaats, waartoe allen behooren, die leden der Gemeente zijn. Indien een broeder tegen eenen Opziener zondigt, de Opziener is verplicht, heen te gaan, hem te bestraffen. (vs. 15.) Hoort hij hem niet, hij kan nog een of twee met zich nemen. (vs. 16.) Geeft hij denzelfden geen gehoor, dan zijn zelfs de Opzieners verplicht, het der Gemeente te zeggen. (vs. 17.) — De Gemeente verkoor de Ouderlingen, met opsteken der handen. Handl, 14; 23. — De Gemeente verkoor een zond eenige mannen naar Antiochien. Handl. 15: 22—25. — De Gemeente verkoor de Diakenen. Handl. 6: 3—5. De verkorene personen werden voor de Apostelen gesteld; en dezen, als zij gebeden hadden, leidden hun de handen op, vs. 6. — Zoo verkiezen nog de Gemeenten mannen tot Leeraars, Opzieners, Diakenen; welke verkorene personen dan, door dezen of genen Ouderling, met oplegging der handen in hun ambt bevestigd worden. Dat er in de Gemeente nog eene andere Gemeente of Kerk bestaat, die de leerende Kerk genoemd wordt, zult Gij zeker niet met Gods Woord kunnen bewijzen.

men), „Dit leeraarsambt nu, of de zoo genoemde leerende Kerk, heeft zich van tijd tot tijd in de chr. Kerk (de Apostolische Gemeenten) en later in het roomsch afvallig Kerkgenootschap bij successie onafgebroken historisch voortgezet, gelijk het Genadeverbond door den Kinderdoop.“ — Gods Woord zegt anders. Lees eens 1 Kor. 12: 28. „God heeft in de Gemeente (de ware Kerk) gegeven, ten derden: de Leeraars“ enz. Dus niet buiten de ware Kerk.

Doch kom, laat ons P. en K's. stelling eens toestemmen, dan volgt, dat, wanneer de Leeraar zijne zending niet bij successie onafgebroken van de tijden der Apostelen kan bewijzen, hij geen wettig Leeraar en de door hem toegediende Doop onwettig is; en dit met regt, want, ook onder het oude Verbond, wierden die Priesters, die hunne afkomst niet uit het priesterlijk geslacht konden bewijzen, van het priesterdom geweerd. Nehemia 7: 63, 64. Nu ontken ik echter volstrekt, dat de Leeraars der ger. Kerk, door successie onafgebroken van de tijden der Apostelen af, eene wettige zending hebben; of laat ik dit alleen maar ontkennen van U, waarde broeder. Voor en al eer Gij dus op goede gronden historisch bewijs brengt, dat Gij wettig, volgens genoemde stelling, het leeraarsambt bekleeden doet, ontken ik, dat de door U toegediende Doop, wettig is. Ik verwacht dan dat Gij, om de wettigheid Uwer bediening te bewijzen, het register der „leerende Kerk“, van de tijden der Apostelen af, zult veropenlijken!

Is dus de Doop der zuigelingen bij allen reeds 2 maal onwettig, dan zal de vorm des Doops, of het derde stuk dat de ger. Kerk tot een' wettigen Doop verlangt, niet veel meer af of toe doen. Doch ook deze is bij allen onwettig. P. en K. zeggen, dat tot een' wettigen vorm van bediening behoort: „dat ze geschied in den naam van Vader, Zoon en H. Geest.“ Veronderstel, er was een kind, dat gerechtigd was tot het ontvangen van den Doop; wanneer nu eens een Engel van den Hemel kwam en doopte dat kind in den regten vorm, zoude datzelfde wettig gedoopt zijn? Gij zult zekerlijk zeggen, neen! De Engel had geene zending tot dit werk, want de HEERE heeft dit ambt menschen opgedragen, hij was een bedrieger. Hier ziet Gij dus, dat het zeggen: ik doop u in den naam des Vaders enz. niet genoeg is, om den vorm

wettig te maken; De dooper moet ook zijne zending van God op bijbelsche gronden kunnen bewijzen. Doch ook het regte teeken moet gegeven worden, zal de Doop wettig zijn. Ik geloof, dat de onderdompeling niet minder noodzakelijk is tot een' wettigen Doop, dan het water. Volgens P. en K. is besnijdenis en Doop een en hetzelfde zegel, alleen het uitwendige teeken is veranderd; nogtans was de verandering van het teeken van dat gewigt, dat de geloovige Joden, die alrede eenmaal „het zegel des Verbonds“ ontvangen hadden in de besnijdenis, hetzelfde zegel nog eenmaal (hoewel onder een ander teeken) moesten ontvangen, „om daardoor in de nieuwe inrigting der Gemeente te kunnen opgenomen worden.“ — Daar nu de Kerk den Doop in besprenging veranderd heeft; daar door de besprenging een ieder weder in hetzelfde Verbond opgenomen wordt, waarin men eertijds door de besnijdenis werd opgenomen, en dus het wezen van beide Kerken een en hetzelfde is, (alleen met dit onderscheid, dat de eerste voor CHRISTUS was, de andere na Zijne komst op aarde; de eerste op en naar Gods bevel ingerigt, de andere tegen Gods bevel is opgerigt,) wat denkt U, wanneer eens velen van de besprengden, (die in dezelfde Kerk zijn, wat het wezen betreft, waarin de besnedenen voor CHRISTUS waren,) gelijk als op Pinksterdag het woord des Evangeliums door het hart drong: en zij vragende werden, wat zullen wij doen, opdat wij zalig worden, zouden zij niet op belijdenis van boete en geloof in CHRISTUS het regte teeken moeten ontvangen, en door den Doop met CHRISTUS in Zijnen dood moeten begraven worden, om alzoo in de nieuwe inrigting der Gemeente opgenomen te worden, al was het ook, dat de besprenging wel hetzelfde zegel, doch een ander teeken zijn zoude? Hoe juist getroffen!

Waarlijk, broeder! ik heb reeds te veel moeite gedaan, om het onbijbelsche en ongeoorloofde van de besprenging der zuigelingen aantetoonen. Nu dan nog een woord ten slotte.

Zoo heb ik dan eenigermate, hoewel in groote zwakheid, aan Uw verzoek en mijne belofte, om het ongeoorloofde van den Doop der kleine kinderen aantetoonen, voldaan. In hoe ver ik mijn doel bereikt heb, blijve Uw oordeel overlaten. Lees en herdenk

't gene ik geschreven heb zonder vooroordeel en partijzucht. Zeg niet met P. en K.: „verkleefd zijnde aan de leer der ger. Kerk, wil ik nooit van den naam Gereformeerd afstand doen en een Baptistische secte worden ingelijfd“, hetzij dan, dat Gij voor U persoon zeker en ontwijfelbaar weet, dat Gij niet met een ingewikkeld geloof verdedigt en omhelst, 't geen de Hervormers hebben geleerd; maar dat God de H. Geest U leermeester is geweest, en dat Uw geloof gegrond is op het onfeilbare Woord der waarheid, wetende, dat Gij door naarstig onderzoek van Gods Woord en aanhoudend bidden, om in de waarheid geleid te worden, die overtuiging verkregen hebt, die Gij openlijk uitspreekt en verdedigt. Is dit echter het geval, verdedigt Gij daarom den Kinderdoop, en wel met name den Kinderdoop volgens de beginselen der ger. Kerk, omdat Gij voor U zelve verzekerd zijt, dat dit de welbehagelijke wille Gods is; wandelt Gij op dit punt met een geruste concientie voor het aangezicht des HEEREN, bedenkende, dat wij allen Hem, en niet den menschen rekenschap schuldig zijn van ons doen en laten; zijt Gij daarom een verdediger van den Kinderdoop, volgens de beginselen der ger. Kerk, om dat de eer en waarheid Gods U aan 't harte ligt, om dat Gij niet wetens en willens durft zondigen; durft Gij voor het aangezicht des HEEREN verklaren: dwaal ik, dan dwaal ik ter goeder trouw, — wel, waarde broeder! houd dan vast, al ware het ook, dat Gij de eenigste op aarde zoudet zijn, die thans den Kinderdoop, volgens de beginselen der ger. Kerk zoude verdedigen, en dat Gij goed en bloed voor Uwe overtuiging zoudt moeten opofferen. Die mij eert, zegt de HEERE, zal ik eeren; en, vervloekt is hij, die zich op menschen verlaat. — Is dit echter niet het geval, durft Gij niet zeggen, in dit punt is de HEERE mijn leidsman en leermeester geweest; moet Gij betuigen, dat Gij nog nooit over dit punt zonder vooroordeel biddend Gods Woord onderzocht hebt, vergenoegt Gij U slechts met te denken: De verstandige en vrome Vaderen zullen hiervoor wel goede en bijbelsche gronden gehad hebben, en ofschoon ik die niet kan doorzien, zal ik mij echter maar op hunne wijsheid en godsvrucht verlaten; twijfelt Gij, of de Kinderdoop der ger. Kerk wel op goede bijbelsche gronden rust, dan weet, dat Gij

U schrikkelijk bezondigt, wanneer Gij, voor U zelve zoo onzeker, voortvaren zoudet, iets te doen, waarvan Gij niet zeker zijt, of het ook goed is in de oogen des HEEREN. Ik rade U, bespreng nooit weder een eenig kind, voor dat Gij voor U zelve ten volle verzekerd zijt, dat niet menschen, maar de HEERE U tot dit werk gezonden heeft. Moet Gij om des HEEREN wil voortvaren, den Kinderdoop volgens de be-
ginselen der ger. Kerk te verdedigen, leer dan ook openlijk en rondweg al hetgene noodzakelijk uit deze stelling vloeit; zeg dan, dat alle gedoopten genoegzame krachten bezitten tot het ware goede; dat God in den dood van CHRISTUS de zaligheid aller gedoopten bedoelde; dat het bloed van CHRISTUS voor velen te vergeefs is vergoten; schrijf dan de zaligheid aan der menschen dankbaarheid toe; loochen dan de krachtdadige roeping en de volharding der heiligen; dan laat de verkiezing rusten, en neem zoodoende de ware troost des Christen en de sterkste drijfveer tot de zuivere heiligmaking weg; geef voedsel aan de eigen-gerechtigheidszoekers, maak alle aanvankelijk ware be-
genadigden moedeloos, bereid de onbekeerden een bed van zorgeloosheid, en onthoud hun het eenigste middel, waardoor het geloof gewerkt wordt. *) Wilt Gij dit echter niet doen, gelooft en belijdt Gij: dat de mensch dood is in overtreding en zonden; dat God het gansche menschelijk geslacht niet met de Engelen, die gezondigd hebben, heeft verworpen, maar dat hij uit hetzelfde een zeker getal heeft uitverkoren ten eeuwigten leven, en in CHRISTUS gezet; dat alle dingen, welke vereischt worden ter zaligheid, door de Goddelijke kracht, onwederstaanbaar gewrocht wor-

*) In plaats van het Evangelium overal en altijd te verkondigen, als het eenigste middel, waardoor God de H. Geest het geloof werkt in de harten der uitverkorenen, wordt dit middel verlaten en de arme onbekeerde mensch op zijnen Doop gewezen, om hem door denzelven aantesporen, datgene te bewerken, 't welk alleen, gelijk gezegd is, door de verkondiging van het Evangelium gewerkt kan en moet worden. De Kinderdoop is dus gelijk een Dijk en Dam, die den loop des Evangeliums zoekt te verhinderen. Dit blijkt ook uit P. en K's. beschrijving van de praktijk, die de onbekeerde gedoopte zelve van zijnen Doop heeft te maken, bl. 106. Wil-
det Gij in overeenstemming met de leer des Kinderdoops consequent handelen, dan hadt Gij bij de onbekeerde gedoopten niets anders te doen, dan hen te bidden, toch aan hunne doopsbelofte te voldoen.

den in, en vrijelijk gegeven worden aan al de uitverkorenen; dat CHRISTUS die verlost heeft, die hem van zijnen Vader zijn gegeven; dat hij zijn bloed op die zal sprengen, voor dewelke hij 't vergooten heeft; dat hij zoowel geloof ter zaligheid, als zaligheid op 't einde des geloofs heeft verworven; dat het geloof, 't welk ons CHRISTI en aller zijner weldaden deelachtig maakt, eene gave Gods is, en van God den H. Geest in de harten der uitverkorenen gewerkt wordt, door de verkondiging des H. Evangeliums enz., — dan weet, dat dit niet alleen getuigt van weinig ingenomenheid met de Gereformeerde leer, maar dat Gij hierdoor de Kinderdoop volgens de beginselen der ger. Kerk ondermijnt, en volgens P. en K. zeggen, „het zuurdeeg der Baptisten in uwe zoomen hebt.“ — Daarom zie toe, broeder, wat Gij doet.

Nu, de HEERE zij mij, en U, en al Zijn Verbonds volk tot eenen Leidsman, rigte en besture onze harten in de vreeze van Zijnen Naam; Hij doe ons in ootmoed tot eer en verheerlijking van Zijne volmaakt-heden wandelen, door dit tranendal en brenge ons eenmaal daar, waar geen geschil meer zal zijn, maar waar de HEERE alles zal zijn in allen, waarin de ongestoorde en eeuwige gelukzaligheid zal bestaan van al des HEEREN Volk!

'k Zal uw geboôn, die ik opregt bemin,
Mijn hoogst vermaak, mijn zielgenoegen achten;
Ik reken die mijn allergrootst gewin:
Ik grijp er naar, en zal er heil uit wachten;
Ik heb ze lief, en zal met hart en zin,
Al 't geen Gij ooit hebt ingezet, betrachten.

Ps. 119 vs. 24.

Naar minzame groete:

Uw Broeder in CHRISTUS.

H. Willms.

IHRHOVE, in Maart 1863.

